

Sociaal- economische Maandstatistiek

Jaargang 19 – juli 2002

Verklaring der tekens

.	= gegevens ontbreken
*	= voorlopig cijfer
x	= geheim
—	= nihil
—	= (indien voorkomend tussen twee getallen) tot en met
0 (0,0)	= het getal is minder dan de helft van de gekozen eenheid
niets (blank)	= een cijfer kan op logische gronden niet voorkomen
2001–2002	= 2001 tot en met 2002
2001/2002	= het gemiddelde over de jaren 2001 tot en met 2002
2001/'02	= oogstjaar, boekjaar, schooljaar enz., beginnend in 2002 en eindigend in 2002
1991/'92–2001/'02	= boekjaar enzovoort, 1991/'92 tot en met 2001/'02

In geval van afronding kan het voorkomen dat de som van de aantallen afwijkt van het totaal.
Verbeterde cijfers in de staten en tabellen zijn niet als zodanig gekenmerkt.

Colofon

Uitgever

Centraal Bureau voor de Statistiek
Prinses Beatrixlaan 428
2273 XZ Voorburg

Druk

Centraal Bureau voor de Statistiek
Facilitair Bedrijf

Omslagontwerp

WAT ontwerpers Utrecht

Inlichtingen

Tel.: (045) 570 70 70
Fax: (045) 570 62 68
E-mail: infoservice@cbs.nl

Bestellingen

E-mail: verkoop@cbs.nl

Internet

www.cbs.nl

© Centraal Bureau voor de Statistiek
Voorburg/Heerlen, 2002.
Bronvermelding is verplicht.
Vereenvoudiging voor eigen gebruik
of intern gebruik is toegestaan.

Prijzen excl. administratie- en
verzendkosten
Abonnementsprijs: € 109,50
Prijs per los nummer: € 12,50
Kengetal: V-4
ISSN 0168-549X

Centraal Bureau voor de Statistiek

Inhoud

1. Berichten en artikelen

Berichten	7
Webmagazine	10
Minder huishoudens met een laag inkomen	19
Daling aantal vacatures zet door	24
Laagste aantal werkloosheidsuitkeringen sinds tien jaar	26

2. Tabellen

Cijfers in StatLine	35
2.0 Kerncijfers	37
2.1 Banen en arbeidsvolume	39
2.2 Vacatures	41
2.3 Werkloosheid	44
2.4 Cao-lonen	46
2.5 Verdiende lonen en loonkosten	48
2.6 Consumentenprijzen	49
2.7 Consumentenvertrouwen	51
2.8 Sociale zekerheid	52
2.9 Vakverenigingen	57

3. Technische toelichtingen

61

Nu en eerder verschenen

67

Enkele afzonderlijke publicaties

72

1. *Berichten en artikelen*

Berichten

Banengroei valt terug in het eerste kwartaal

In het eerste kwartaal van 2002 is de groei van het aantal banen afgenomen. Vergeleken met een jaar eerder is het aantal banen 1,5 procent hoger. In 2001 was de banengroei nog gemiddeld 2,3 procent. Dit blijkt uit de nieuwste arbeidsgegevens van het CBS. In de zorg en overheid samen ligt de banengroei op iets minder dan 4 procent, terwijl in de rest van de economie de banengroei nog maar 0,5 procent is. Het aantal banen is het eerste kwartaal van dit jaar met 108 duizend toegenomen tot bijna 7,5 miljoen. De loonkostenstijging is in het eerste kwartaal iets teruggelopen naar 4,6 procent.

Leeuwendeel banengroei bij zorg en overheid

In het eerste kwartaal van 2002 zijn er bij de zorg en overige quartaire dienstverlening 56 duizend banen meer dan een jaar eerder. De stijging van het aantal banen bij de overheid is 28 duizend. Samen zijn deze niet-commerciële bedrijfstakken goed voor ruim driekwart van de totale banengroei in Nederland. De stijgingen van 3,0 procent bij de overheid en 4,3 procent bij de zorg komen overeen met die in 2001.

Werkgelegenheid in commerciële bedrijven groeit nauwelijks meer

Exclusief zorg en overheid is het aantal banen in het eerste kwartaal 24 duizend hoger dan een jaar eerder. Dit stijgingstempo van nog geen 0,5 procent is duidelijk lager dan in 2001. Toen liep de groei in deze bedrijfstakken overigens al terug naar 1,8 procent. In de industrie en de financiële en zakelijke dienstverlening zijn er minder banen dan een jaar eerder. De groei in de bedrijfstakken handel, horeca en reparatie en vervoer en communicatie ligt met 1,4 respectievelijk 1,1 procent beneden het gemiddelde. De afgelopen jaren groeiden beide takken nog meer dan gemiddeld.

Ook minder groei in arbeidsjaren

In het eerste kwartaal van 2002 is de werkgelegenheidsgroei in arbeidsjaren (voltijdbanen) afgenomen tot 1,4 procent. In 2000 en 2001 steeg het aantal arbeidsjaren telkens nog met 2,1 procent. Zowel bij mannen als vrouwen vertraagt de werkgelegenheidsgroei. Het aantal arbeidsjaren is in het eerste kwartaal voor mannen met 0,7 procent gestegen en voor vrouwen met 2,6 procent.

Loonkosten stijgen met 4,6 procent

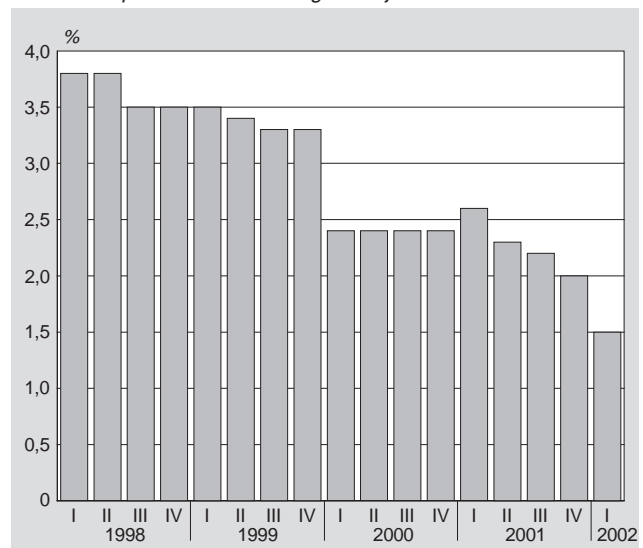
De loonkostenstijging per arbeidsjaar neemt in het eerste kwartaal van 2002 iets af. De gemiddelde stijging is 4,6 procent. In alle bedrijfstakken is de stijging lager dan in het voorgaande kwartaal en ook bijna overal lager dan gemiddeld in 2001. Dit komt mede door een afname van de CAO-loonstijging van gemiddeld 4,8 procent in 2001 naar 4,1 procent in het eerste kwartaal van 2002.

De loonkostenstijging bij de overheid is de laagste met 3,2 procent en ligt daarmee opmerkelijk ver onder het cijfer van 2001. Onder het gemiddelde ligt ook de zorg en overige quartaire diensten, waar de loonkosten in het eerste kwartaal met 3,8 procent gestegen zijn. De toename van de loonkosten per arbeidsjaar is in het eerste kwartaal het hoogst in de financiële en zakelijke dienstverlening met 6,0 procent.

Werkgelegenheid reageert vertraagd op lagere economische groei

De economische groei is in de loop van 2001 al sterk vertraagd. De werkgelegenheid reageert nu met enige vertraging op de verandering in de economische groei. In het eerste kwartaal van 2002 ligt de werkgelegenheidsgroei overigens nog steeds iets boven de economische groei. Andere signalen van een veranderende situatie op de arbeidsmarkt zijn de stijging van de werkloosheid, het lagere aantal vacatures en de daling van het aantal ontstane en vervulde vacatures.

1. Banen van werknemers, procentuele veranderingen t.o.v. dezelfde periode van het voorgaande jaar

Stijgende werkloosheid

De werkloosheid is de afgelopen maanden gestegen. Het aantal geregistreerde werklozen kwam in de maanden maart–mei gemiddeld uit op 159 duizend. Dit blijkt uit de nieuwste cijfers van het CBS.

Stijgende tendens werkloosheid

In de maanden maart–mei waren er gemiddeld 159 duizend werklozen. Dat zijn er achtduizend minder dan in de maanden februari–april. Vanwege seizoeneffecten is echter een daling van het aantal werklozen met dertienduizend gebruikelijk. Na verwijdering van de seizoeneffecten komt het werkloosheidscijfer dan ook vijfduizend hoger uit dan in de vorige driemaandsperiode. Vergeleken met het laatste kwartaal van vorig jaar is het aantal werklozen nu 34 duizend hoger. De werkloosheid heeft de afgelopen maanden een stijgende tendens.

2. Geregistreerde werklozen na verwijdering van seizoensinvloeden

Inflatie in mei gedaald tot 3,3 procent

De inflatie in Nederland is in mei 2002 uitgekomen op 3,3 procent. Dit is 0,3 procentpunt lager dan in april. Dit blijkt uit het consumentenprijsindexcijfer van het CBS.

De Nederlandse inflatie volgens de Europees geharmoniseerde index ging in mei 0,4 procentpunt omlaag en kwam uit op 3,8 procent.

Laagste inflatie sinds begin 2001

De inflatie is van april op mei 2002 teruggelopen van 3,6 naar 3,3 procent.

Dit is de laagste waarde sinds januari 2001. In 2001 bedroeg de inflatie gemiddeld 4,5 procent maar in mei 2001 werd een top van 4,9 procent bereikt. Sinds december 2001 is de inflatie geleidelijk gedaald van 4,4 naar 3,3 procent. De inflatie is in mei 1,6 procentpunt lager dan in mei vorig jaar.

Daling inflatie vooral door ontwikkeling vorig jaar

De daling van de inflatie in mei komt vooral doordat enkele sterke prijsstijgingen die zich in mei 2001 voordeden, nu niet meer in het inflatiecijfer doorwerken. Dit effect doet zich met name voor bij voedingsmiddelen en autobrandstoffen. Voedingsmiddelen werden in mei 2002 een bescheiden 0,2 procent duurder dan in april, terwijl de prijs vorig jaar in mei 0,9 procent steeg. De prijs van autobrandstoffen is in mei 2002 praktisch onveranderd ten opzichte van april, terwijl de prijs van autobrandstoffen vorig jaar in één maand met 2,1 procent steeg.

De bijdrage van voedingsmiddelen en alcoholvrije dranken aan de inflatie is in mei 2002 verder afgenomen. In het gehele jaar 2001 en in de eerste maanden van 2002 waren voedingsmiddelen en alcoholvrije dranken bijna voortdurend de artikelgroep met de sterkste prijsstijgingen en leverden een grote bijdrage aan het inflatiecijfer. Deze stijgingen werden onder andere veroorzaakt door hoge vleesprijzen in verband met MKZ en BSE en door hoge prijzen voor groente, fruit en aardappelen. In april en mei 2002 is de prijsstijging op jaarbasis drastisch teruggelopen. Vlees is in mei ongeveer even duur als een jaar terug; verse groenten zijn in mei zelfs 9 procent goedkoper dan een jaar geleden.

Prijzen in mei gemiddeld onveranderd

Tussen april en mei 2002 zijn de prijzen gemiddeld onveranderd gebleven. Er werden ook weinig prijsverhogingen of prijsverlagingen waargenomen. Alcoholhoudende dranken en tabak, huishoudtextiel, aardappelen en vis werden iets duurder. Cd's, kleding en schoeisel werden daarentegen goedkoper.

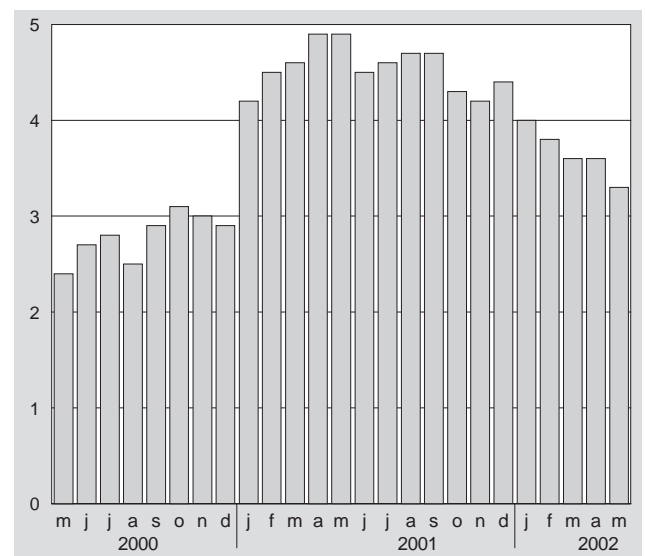
Afgeleide consumentenprijsindex

De inflatie volgens de afgeleide consumentenprijsindex voor werknemersgezinnen met een laag inkomen komt in mei van dit jaar uit op 3,2 procent. Dat is een daling met 0,3 procentpunt ten opzichte van april. Deze index wordt vaak gebruikt voor het aanpassen van overheidstarieven, CAO's en andere contracten.

Inflatie volgens Europese norm

Het CBS stelt niet alleen de nationale consumentenprijsindex samen, maar ook de Europees geharmoniseerde consumentenprijsindex voor Nederland (HICP). Deze index maakt deel uit van het inflatiecijfer van de Eurozone dat een officieel richtsnoer vormt voor het monetaire beleid van de Europese Centrale Bank. In mei 2002 komt de inflatie in Nederland volgens de HICP uit op 3,8 procent. Dat is een daling van 0,4 procentpunt ten opzichte van april. In april 2002 bedroeg de inflatie volgens de HICP in Nederland 4,2 procent, nadat deze in maart nog 4,3 procent was geweest. In de gehele Eurozone daalde de inflatie in dezelfde periode eveneens licht van 2,5 tot 2,4 procent.

3. Procentuele verandering consumentenprijzen, reeks alle huishoudens t.o.v. de overeenkomstige maand een jaar eerder

Consumentenvertrouwen weer gedaald

Het consumentenvertrouwen is in juni opnieuw gedaald. De vertrouwensindex ligt op -21, vier punten lager dan in mei. Dit is de vijfde daling op rij. Vooral het pessimisme over de economie in het algemeen is groter geworden. De koopbereidheid is nauwelijks lager dan in mei, vooral omdat het oordeel van consumenten over hun financiële positie vrijwel onveranderd is. Wel vinden consumenten de tijd iets ongunstiger voor het doen van grote aankopen. Dit is opvallend omdat het gebruikelijk is dat consumenten in juni juist beduidend positiever zijn dan in mei over het doen van grote aankopen. Dit blijkt uit het Consumenten Conjunctuur Onderzoek van het CBS.

Vertrouwen nog boven dieptepunt van 1993

Het consumentenvertrouwen is sinds januari twintig punten gezakt, tot -21 in juni. Daarmee ligt de indicator nog zeven punten boven het dieptepunt van de vorige periode van economische teruggang (maart 1993). De koopbereidheid, één van de twee onderdelen van de vertrouwensindex, evenaart inmiddels de laagste waarde uit 1993. Alleen bij het oordeel over de economie in het algemeen, het tweede onderdeel van de index, is de consument nog positiever dan in 1993.

Consument negatiever over economisch klimaat

Het oordeel van de consument over de economische toestand is in juni negatiever dan in mei. Vorige maand leek hierbij nog sprake van een stabilisatie, na een toegenomen pessimisme in maart en april. Zowel over de economische ontwikkelingen in de afgelopen twaalf maanden als over de verwachtingen voor de komende periode zijn consumenten in juni somberder geworden. Daarbij speelt een rol dat veel meer consumenten verwachten dat de werkloosheid oploopt. In juni rekent 55 procent van de ondervraagden op een stijging van de werkloosheid in de komende maanden, tegen 34 procent in mei.

Koopbereidheid nauwelijks veranderd

De koopbereidheid van consumenten is in juni vrijwel gelijk gebleven. In de voorgaande vijf maanden was nog sprake van een daling ten opzichte van een maand eerder. Dit kan samenhangen met de beleving van de prijsontwikkeling. Hierover heeft het CBS eerder gepubliceerd. Het percentage consumenten dat vindt dat de prijzen de afgelopen twaalf maanden sterk zijn gestegen was de laatste maanden fors opgelopen, van 28 procent in december vorig jaar tot 68 procent in mei. In juni is dit percentage vrijwel gelijk gebleven (67 procent).

Consument vindt tijd iets ongunstiger voor grote aankopen

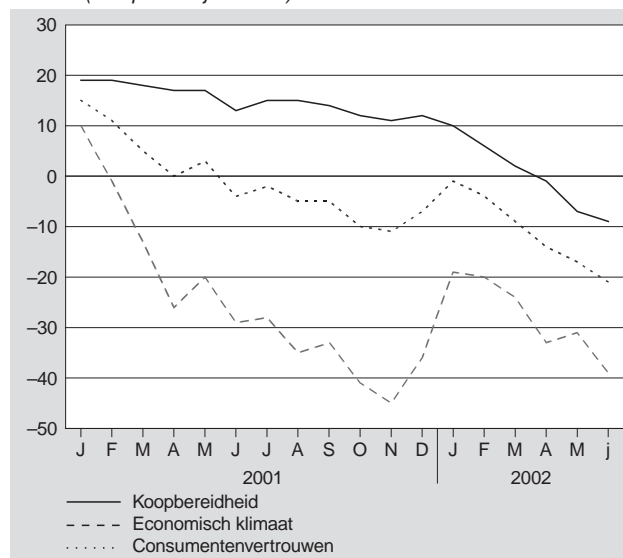
De koopbereidheid is gebaseerd op het oordeel over het doen van grote aankopen en over de financiële situatie van het eigen huishouden. Het oordeel van de consument over de financiële situatie van het eigen huishouden is in juni vrijwel hetzelfde als in mei.

Voor het doen van grote aankopen vindt de consument de tijd opnieuw iets minder gunstig dan een maand eerder. Dat is ongebruikelijk, omdat in andere jaren de consument in juni juist beduidend positiever is dan in mei over het doen van grote aankopen, zoals televisies, koelkasten en computers. In juni vindt 11 procent van de ondervraagden de tijd gunstig en 34 procent de tijd ongunstig. Het saldo tussen optimisten en pessimisten bedraagt daarmee -23. Dit is de laagste waarde sinds april 1985. Ten opzichte van een jaar geleden ligt het saldo 48 punten lager.

Koopbereidheid bij lage inkomens en jongeren sterkst gedaald

Uit een nadere analyse van de onderzoeksgegevens blijkt dat de koopbereidheid in de afgelopen maanden het sterkst is gedaald bij de lagere inkomensgroepen en bij jongeren in de leeftijd van 18-24 jaar. Dit kan erop wijzen dat naast de beleving van de prijsontwikkeling ook de minder gunstige omstandigheden op de arbeidsmarkt een rol kunnen hebben gespeeld bij de daling van de koopbereidheid. Jongeren zijn op de arbeidsmarkt immers extra kwetsbaar.

4. Consumentenvertrouwen, economisch klimaat en koopbereidheid (oorspronkelijke reeks)

Webmagazine

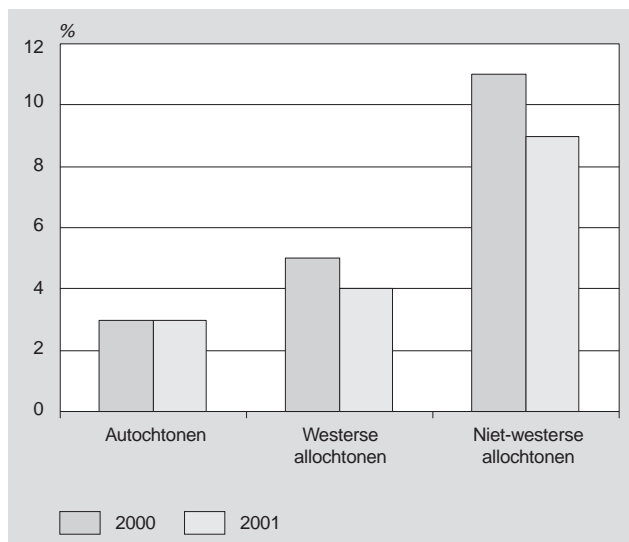
De in deze rubriek opgenomen artikelen zijn eerder gepubliceerd in edities van het Webmagazine. Het Webmagazine verschijnt wekelijks (iedere maandagochtend) op de CBS-site (www.cbs.nl).

Niet-westerse allochtonen profiteerden van gunstige arbeidsmarkt

Sabine Lucassen

De werkloosheid onder niet-westerse allochtonen is in 2001 afgenomen, terwijl de werkloosheid onder autochtonen gelijk is gebleven. Toch zijn niet-westerse allochtonen nog drie keer zo vaak werkloos als autochtonen. Onder hen zijn Surinamers het minst vaak werkloos.

1. Werkloosheid 15–64-jarigen naar herkomstgroepering

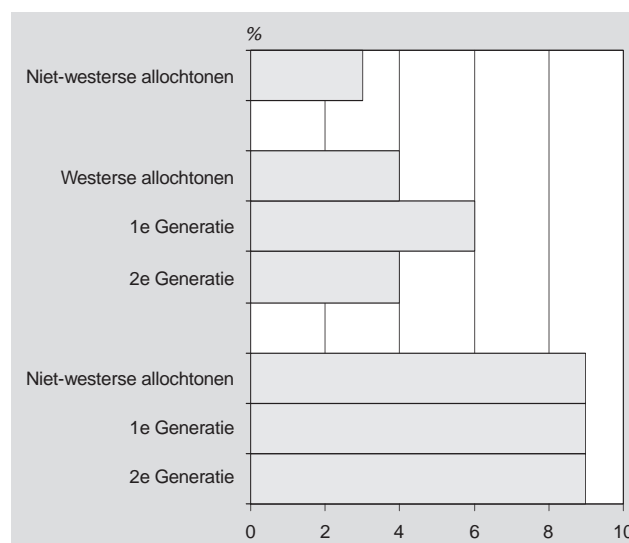
Bron: CBS.

De werkloosheid onder niet-westerse allochtonen is in 2001 afgenomen: van hen was negen procent werkloos, terwijl dat in 2000 nog elf procent was. De werkloosheid onder autochtonen is in beide jaren drie procent. Onder westerse allochtonen is de werkloosheid in 2001 één procentpunt gedaald, tot vier procent. Niet-westerse allochtonen hebben dus kunnen profiteren van de gunstige arbeidsmarkt. Niettemin is de werkloosheid onder deze groep nog steeds driemaal zo hoog als onder autochtonen.

Eerste en tweede generatie allochtonen

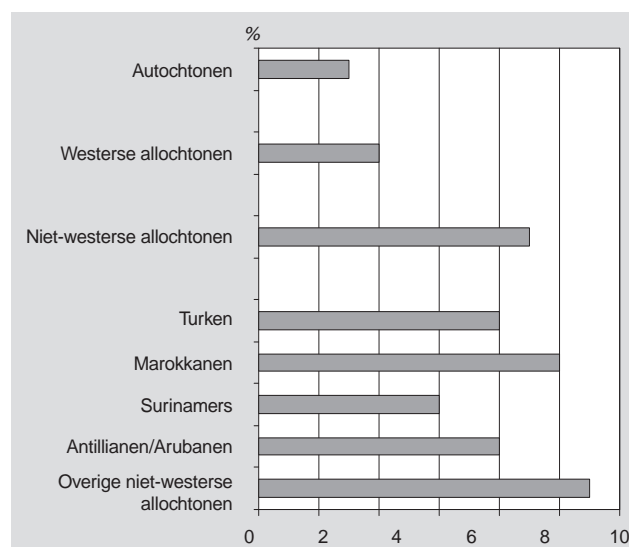
Onder niet-westerse allochtonen die in Nederland zijn geboren, de tweede generatie, is de werkloosheid net zo hoog als onder de niet-westerse allochtonen die in het buitenland zijn geboren. In 2001 is van beide generaties negen procent werkloos. Alleen onder westerse allochtonen is de werkloosheid onder de eerste generatie hoger dan onder de tweede generatie. In 2001 is van de eerste generatie zes procent werkloos, tegen vier procent bij de tweede generatie. De werkloosheid onder de tweede generatie westerse allochtonen is daarmee bijna even groot als onder autochtonen.

2. Werkloosheid naar herkomstgroepering, 2001

Bron: CBS.

3. Werkloosheid 15–64-jarige niet-westerse allochtonen, 2001

Bron: CBS.

Surinamers minst vaak werkloos

Van alle niet-westerse allochtonen hebben Surinamers de laagste werkloosheid. Van hen is zes procent werkloos. Marokkanen zijn ruim anderhalf keer zo vaak werkloos. Een op de tien Marokkanen is in 2001 werkloos. Van de mensen met een Turkse en Antilliaanse/Arubaanse herkomst is acht procent werkloos.

Toelichting:

Niet-westerse allochtonen

Het CBS rekent personen tot de allochtonen als ten minste één ouder in het buitenland is geboren. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen personen die zelf in het buitenland zijn geboren (de eerste generatie) en personen die in Nederland zijn geboren (de tweede generatie).

Tot de categorie 'niet-westers' behoren allochtonen uit Turkije, Afrika, Latijns-Amerika en Azië met uitzondering van Indonesië en Japan. Op grond van hun sociaal-economische en -culturele positie worden allochtonen uit deze twee landen tot de westerse allochtonen gerekend. Het gaat vooral om mensen die in voormalig Nederlands-Indië zijn geboren en werknemers van Japanse bedrijven met hun gezin.

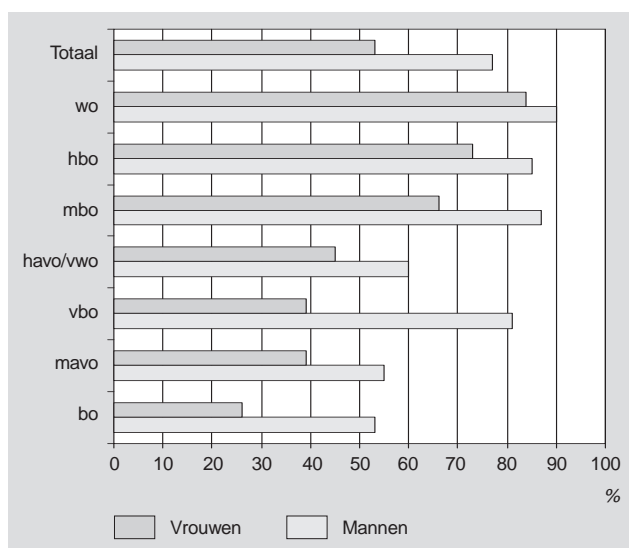
De herkomstgroepering wordt bepaald aan de hand van het geboorteland van de persoon zelf (eerste generatie) of dat van de moeder (tweede generatie), tenzij de moeder in Nederland is geboren. In dat geval is gerubriceerd naar het geboorteland van de vader. Autochtonen zijn personen van wie beide ouders in Nederland zijn geboren, ongeacht het land waar ze zelf zijn geboren.

Werkloosheid daalde snel onder laagopgeleiden

Tanja Traag

In 2001 had 65 procent van de 15–64-jarigen een betaalde baan. Hoogopgeleiden hebben vaker een baan dan laag opgeleiden. De afgelopen jaren is de werkloosheid echter het snelst gedaald onder laagopgeleiden. Onder mensen met alleen basisonderwijs is de werkloosheid gedaald van 17 procent in 1994 tot 6 procent in 2001.

1. Arbeidsdeelname van 15–64-jarigen naar geslacht, 2001

Bron: CBS.

Hoe hoger opgeleid, hoe vaker betaald werk

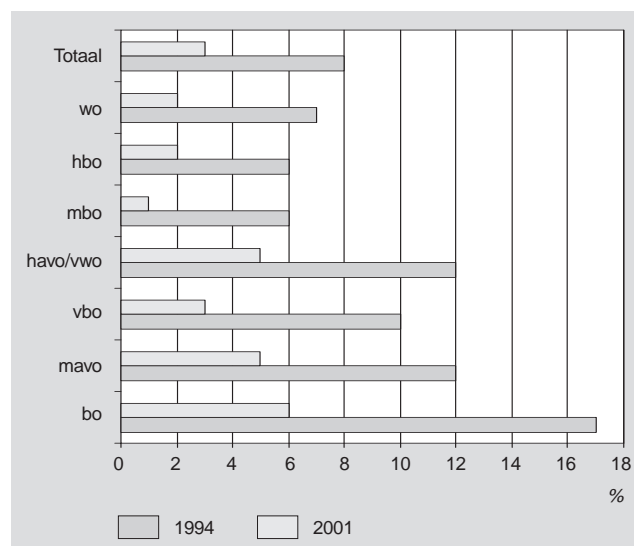
Hoger opgeleiden zijn vaker actief op de arbeidsmarkt. Onder universitair geschoolden heeft bijna negen van de tien een baan, terwijl van de mensen die alleen de basisschool hebben doorlopen maar vier van de tien een baan heeft.

Vooral laagopgeleide vrouwen werken minder vaak

Binnen alle opleidingsniveaus is de arbeidsdeelname onder vrouwen lager dan onder mannen. De verschillen zijn het grootst tussen mannen en vrouwen met een vbo-opleiding en het kleinst onder universitair geschoolden.

Sinds 1991 zijn de verschillen in arbeidsdeelname tussen mannen en vrouwen afgenomen, met name onder mbo-ers, hbo-ers en universitair geschoolden.

2. Werkloosheid naar opleidingsniveau, 1994 en 2001

Bron: CBS.

Werkloosheid daalt ongeacht opleidingsniveau

In het begin van de jaren negentig liep de werkloosheid op tot acht procent van de 15–64-jarigen in 1994. Daarna is het percentage werklozen gestaag gedaald tot drie procent in 2001. Deze daling is terug te zien binnen alle opleidingsniveaus.

Bij laagopgeleiden sterkste daling

Onder mensen met alleen basisonderwijs of een havo of vwo diploma is de werkloosheid sterk gedaald. Onder universitair geschoolden, hbo-ers, mbo-ers en vbo-ers is de werkloosheid minder gedaald, maar dit zijn ook de groepen waar werkloosheid het minst voorkomt. Met name onder mbo'ers is de werkloosheid erg laag. De verschillen tussen de onderwijsniveaus zijn steeds kleiner geworden. Wel is de werkloosheid onder mensen met alleen basisonderwijs met zes procent nog steeds groot.

Toelichting:

Opleidingsniveau

Het opleidingsniveau is het niveau van de hoogste met succes gevolgde opleiding. De volgende niveaus worden onderscheiden:

- Basisonderwijs (bo)
- Mavo
- Voorbereidend Beroepsonderwijs (vbo)
- Havo/Vwo
- Middelbaar Beroepsonderwijs (mbo)
- Hoger Beroepsonderwijs (hbo)
- Wetenschappelijk Onderwijs (wo)

Waarom voelt de inflatie zo hoog?

Jan Walschots

De inflatie is in mei gedaald van 3,6 naar 3,3 procent. Sinds december is de inflatie met 1,1 procentpunt teruggelopen. Veel consumenten klagen toch over sterk gestegen prijzen sinds januari. Niet alleen in Nederland, maar bijvoorbeeld ook in Duitsland is de nodige discussie over de door de consumenten als zeer hoog ervaren inflatie. Op 6 mei publiceerde het CBS al een vergelijking tussen de door de consument ervaren inflatie en de in de consumentenprijsindex gemeten inflatie. Dit artikel probeert een verklaring te vinden voor de verschillen tussen de gevoelsinflatie van de consument en de via prijswaarneming gemeten inflatie.

De inflatie is in de afgelopen maanden weliswaar teruggelopen, maar de inflatie ligt sinds december nog steeds duidelijk hoger dan in de afgelopen 10 jaar, met uitzondering van 2001. Immers in 2001 zijn de prijzen het meest gestegen sinds 1982, mede door een aantal belastingmaatregelen. De samenstelling van de inflatie is in de afgelopen jaren zeer verschillend geweest. Recentelijk is vooral een aantal producten sterk in prijs gestegen die de consument bijna letterlijk uit eigen zak betaalt en bovendien vaak aanschaf (bijvoorbeeld eten en drinken, bloemen, horeca, kleding e.d.). Daarentegen is de prijs van een aantal producten (huur, energie, benzine, auto's, treinkaartjes) veel minder sterk gestegen dan een jaar geleden of zelfs gedaald. Omdat die categorie vooral producten betreft, waar de consument veel geld aan uitgeeft, wegen die lagere prijsstijgingen zwaar mee bij de berekening van het totale, gemiddelde inflatiecijfer. De consument ervaart echter vooral dat de dagelijkse boodschappen flink duurder geworden zijn en overschat daarom misschien de werkelijke inflatie.

De inflatie is hoog

Allereerst moet worden gezegd dat het totale inflatiecijfer voor Nederland nog steeds hoog is. In 2001 was de inflatie gemiddeld 4,5 procent en daarmee de hoogste sinds 1982. De inflatie is op dit moment weliswaar lager dan in 2001 en in mei gezakt naar 3,3 procent, maar in de jaren 1993 tot en met 2000 is een zo hoge inflatie niet voorgekomen.

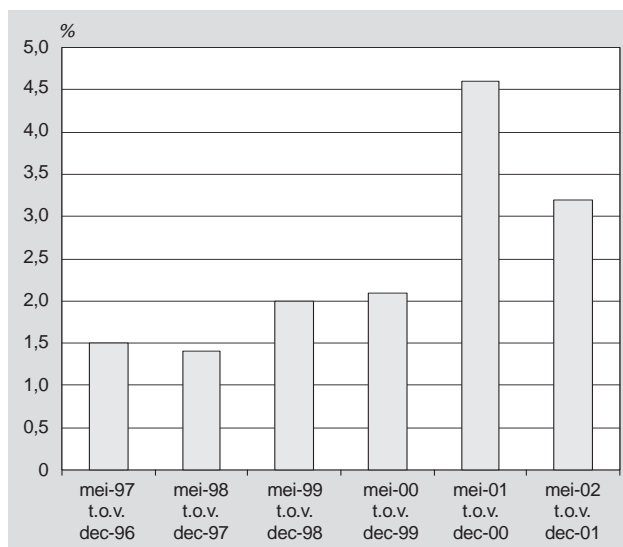
Dalende inflatie en stijgende prijzen gaan samen

De inflatie is tussen december en mei gedaald, maar de prijzen zijn nog wel gestegen. De prijsstijging tussen december 2001 en mei 2002 bedraagt 3,2 procent. Dat is weliswaar minder dan tussen december 2000 en mei 2001, maar duidelijk hoger dan in de voorgaande vier jaren.

Inflatie is gemiddelde van diverse ontwikkelingen

Het officiële inflatiecijfer meet de prijsontwikkeling van het volledige pakket goederen en diensten, waaraan de consument zijn geld besteedt. De prijsontwikkeling van verschillende delen van dat pakket is in de afgelopen jaren zeer verschillend geweest en wordt door de consument misschien ook verschillend ervaren. Hieronder is het volledige pakket onderverdeeld in vijf groepen en worden per groep de prijsstijgingen op jaarbasis geanalyseerd.

1. Prijsstijgingen in vijf maanden

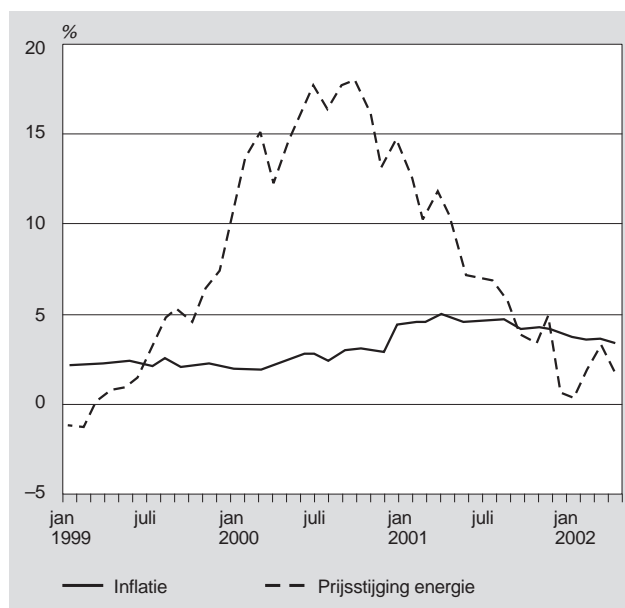

Bron: CBS.

Energie

De prijzen van energieproducten fluctueren sterk. In de loop van 2000 steeg de bijdrage aan de inflatie tot grote hoogte. Sinds begin 2001 is de prijsstijging op jaarbasis echter sterk teruggelopen. In de eerste maanden van 2002 wordt het totale inflatiecijfer zelfs gedrukt doordat autobrandstoffen rond 5 procent minder duur zijn dan begin 2001. De consument wordt niet dagelijks geconfronteerd met de energietarieven, en de 'winst' van de goedkopere benzine wordt kennelijk nauwelijks meegewogen in het oordeel van de consument over de inflatie.

2. Algemene inflatie en prijsstijging energie

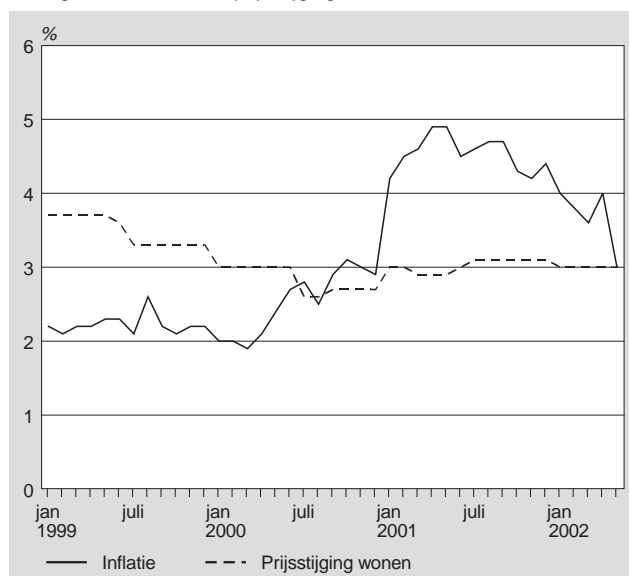

Bron: CBS.

Huisvesting

De uitgaven aan huisvesting en belastingen in verband met de woning maken ruim een kwart uit van het totale consumptiepakket. In het algemeen worden de fluctuaties van het inflatiecijfer gedempt door de prijsstijgingen van de huisvestingskosten. De prijsontwikkeling in dit deel van het consumptiepakket is namelijk zeer gelijkmatig. Bovendien vertoont de prijsontwikkeling van de huisvesting een licht dalende tendens. Tot medio 2000 lag de prijsontwikkeling van de huisvesting boven de gemiddelde inflatie en trok dit deel van de uitgaven het inflatiecijfer omhoog. Nu andere artikelen veel sneller in prijs stijgen, heeft de huisvesting een drukkend effect op het totale inflatiecijfer. Ook bij deze uitgaven wordt de consument niet dagelijks met het prijskaartje geconfronteerd.

3. Algemene inflatie en prijsstijgingen wonen

Bron: CBS.

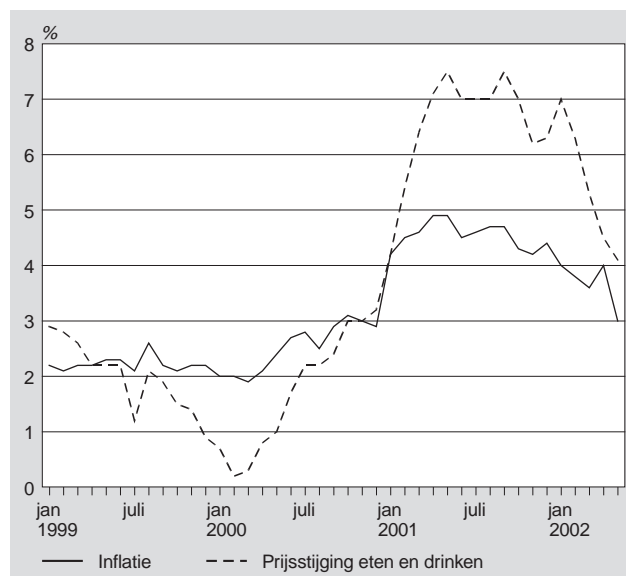
Voedingsmiddelen, dranken, tabak en horeca

De aankoop van voedingsmiddelen, dranken en tabak en ook uitgaven in de horeca worden in het algemeen wel direct uit de portemonnee betaald. De consument ziet ook bijna dagelijks of wekelijks wat hij betaalt. Deze artikelen zijn in de afgelopen anderhalf jaar juist zeer sterk in prijs gestegen en dat is tamelijk uitzonderlijk. Voedingsmiddelen en alcoholvrije dranken hebben door de jaren heen vaak een prijsontwikkeling beneden het algemene niveau van de inflatie gekend. Nu deze prijzen zo sterk gestegen zijn valt dat de consument des te meer op. Bovendien heeft hij hier soms dagelijks last van.

Arbeidsintensieve diensten

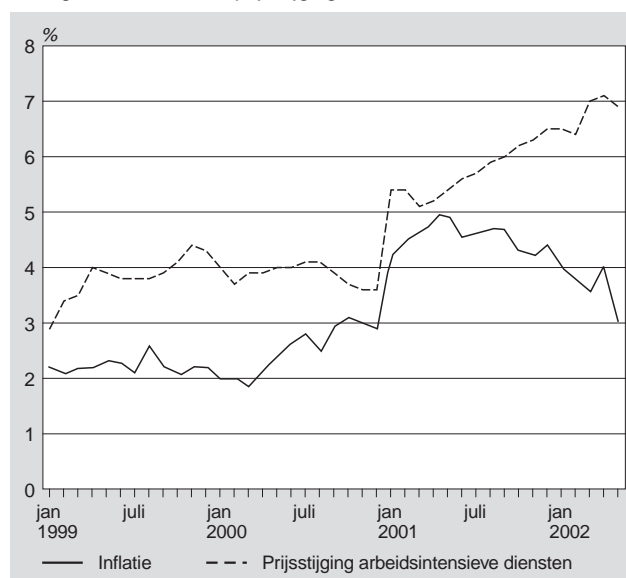
De prijzen van een aantal arbeidsintensieve diensten, onder andere op het gebied van reparatie en onderhoud, zijn in de afgelopen jaren sterk gestegen. In 1999 en 2000 was de prijsstijging gemiddeld nog rond 4 procent per jaar. Vanaf begin 2001 is de prijsstijging per jaar van deze diensten duidelijk omhoog gegaan. In 2002 ligt de prijsstijging zelfs rond de 7 procent. Een daling van de inflatie heeft zich voor deze artikelen nog niet voorgedaan. Het is een opvallende groep wat betreft de prijsontwikkeling, maar het aandeel in het totale consumptiepakket is tamelijk beperkt, namelijk rond 5 procent van de totale uitgaven. De invloed op het totale inflatiecijfer is daardoor ook niet zo groot, maar wederom geldt dat de consument dit misschien anders ervaart.

4. Algemene inflatie en prijsstijgingen eten en drinken

Bron: CBS.

5. Algemene inflatie en prijsstijgingen arbeidsintensieve diensten

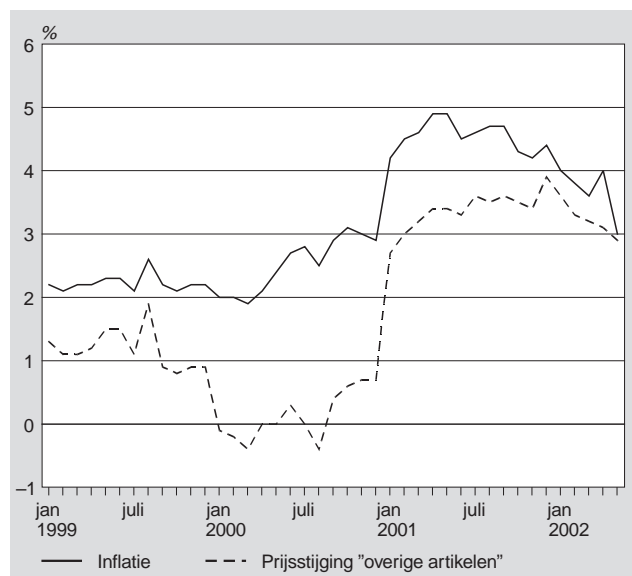
Bron: CBS.

Overige artikelen

De groep overige artikelen bevat een groot aantal verschillende soorten goederen en diensten. Van een aantal valt de prijsontwikkeling de consument misschien meer op dan van andere. Gedurende het jaar 2000 lag de prijsstijging voor deze groep op een zeer laag niveau, mede door de afschaffing van de omroepbijdrage. Begin 2001 loopt de prijsstijging op naar een duidelijk hoger niveau. Ook in het begin van 2002 is de prijsstijging van deze artikelen op een hoger niveau gebleven dan in eerdere jaren. Sommige artikelen zijn begin 2002 zelfs duidelijk meer in prijs gestegen dan begin 2001. Dat geldt met name voor kleding en schoeisel.

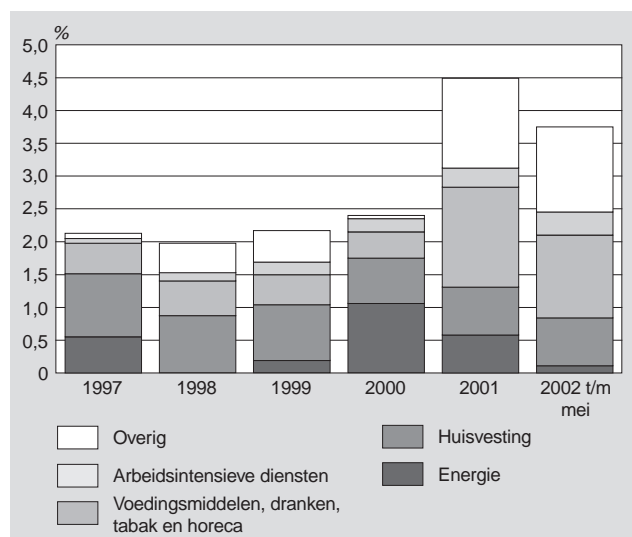
De opbouw van de inflatie wordt samengevat in de laatste grafiek. Met name in de laatste drie groepen is de bijdrage aan de hoge inflatie in 2001 en 2002 duidelijk.

6. Algemene inflatie en prijsstijging "overige artikelen"

Bron: CBS.

7. Opbouw van de inflatie

Bron: CBS.

Toelichting

Inflatiecijfers

De inflatie wordt gemeten als de ontwikkeling van het prijsniveau in een verslagmaand ten opzichte van dezelfde maand een jaar eerder. Het verschil tussen twee opvolgende inflatiecijfers wordt dan ook niet alleen bepaald door de prijsstijging in de verslagmaand, maar ook door het verdwijnen van het effect van de prijs-

stijgingen die een jaar geleden plaatsvonden. Zo was de daling van de inflatie in januari 2002 vooral een gevolg van het feit dat de prijsstijgingen door de verhoging van BTW en ecotaks in januari 2001 niet meer bijdragen aan de inflatie in 2002. De consument betaalt uiteraard ook in 2002 nog de hoge BTW en de hoge ecotaks, maar de prijsverhoging heeft meer dan 12 maanden terug plaatsgevonden en draagt nu niet meer bij aan het inflatiecijfer.

Energie

Het gaat om gas, elektriciteit en autobrandstoffen. Deze uitgaven vormen 7 procent van het huishoudbudget.

Huisvesting en belastingen

Het gaat om huur, de huurwaarde van de eigen woning, water, onroerendezaakbelasting, rioolbelasting, reinigingsrechten/afvalstoffenheffing, zuiveringsheffing. Deze uitgaven vormen ongeveer 24 procent van het huishoudbudget.

Voedingsmiddelen

Voedingsmiddelen, dranken en tabak en de uitgaven in de horeca vormen ongeveer 23 procent van het huishoudbudget.

Arbeidsintensieve diensten

Hieronder zijn ondermeer opgenomen:

- de stomerij
 - de schoenmaker
 - onderhoud en reparatie van de woning door schilder, timmerman, loodgieter, etc
 - reparatie meubelen, stoffering
 - glazenwasser, werkster, kinderoppas
 - onderhoud en reparatie van voertuigen (auto's en fietsen)
 - pianostemmer
 - reparatie televisie, huishoudelijke apparaten e.d.
 - kapper, schoonheidssalons
 - bioscoop
 - entree stadion, attractieparken
 - musea bibliotheek e.d.
 - notaris
 - begravenisondernemer
 - eigen bijdrage kinderdagverblijf
 - belastingconsulent
 - vakbonden, consumentenverenigingen, politieke partijen
 - advocaten
- Deze diensten dragen voor ruim 5 procent bij aan het huishoudbudget.

Overige artikelen

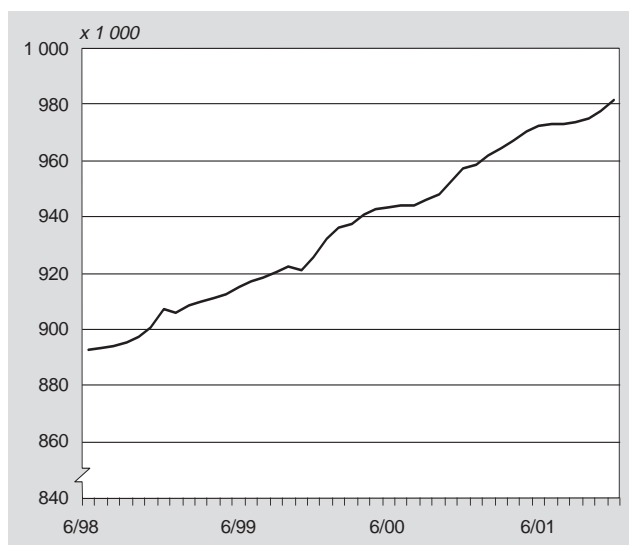
Deze artikelen dragen voor ongeveer 40 procent bij aan het huishoudbudget.

Arbeidsongeschiktheid groeit in 2001 naar 981 duizend uitkeringen

Harrie Hartman en Annelies Boerdam

Het aantal arbeidsongeschiktheidsuitkeringen is in 2001 opnieuw gestegen. Aan het eind van het jaar telde het CBS er 981 duizend. Vier jaar eerder, in januari 1998, waren het er nog bijna honderd-duizend minder. Vrouwen nemen ruim negentig procent van de stijging voor hun rekening. Daarnaast gaat het bij driekwart van de toename om mensen van 35 jaar en ouder.

1. Arbeidsongeschiktheidsuitkeringen 1998-2001

Bron: CBS.

Vooral toename bij vrouwen

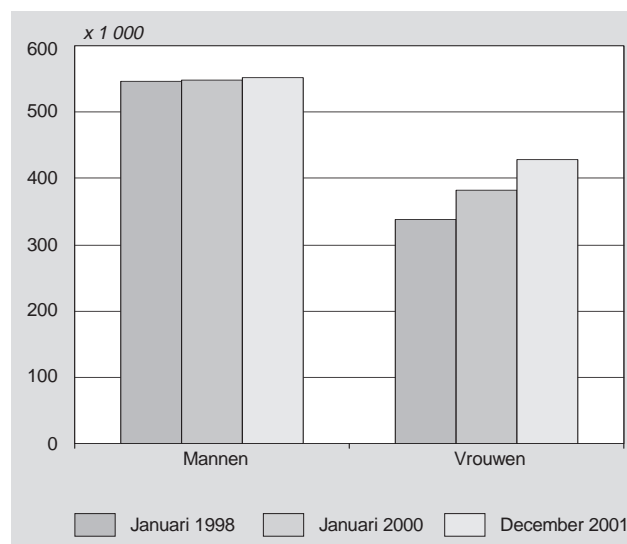
Sinds 1998 is het aantal arbeidsongeschiktheidsuitkeringen van vrouwen voortdurend gestegen. Begin 1998 kregen vrouwen ruim 338 duizend uitkeringen. Eind 2001 waren dit er bijna 429 duizend. Dit is een toename van 27 procent. Het aantal uitkeringen verstrekt aan mannen is vrijwel gelijk gebleven. Gingen begin 1998 nog 546 duizend uitkeringen naar mannen, in december 2001 waren dat er bijna 553 duizend.

Psychische aandoeningen

Psychische aandoeningen en gedragsstoornissen zijn de meest voorkomende reden van afkeuring. Eind 2001 is dit bij eenderde van de uitkeringen het geval. Ziekten van het botspierstelsel zijn in drie van de tien gevallen de reden tot afkeuring.

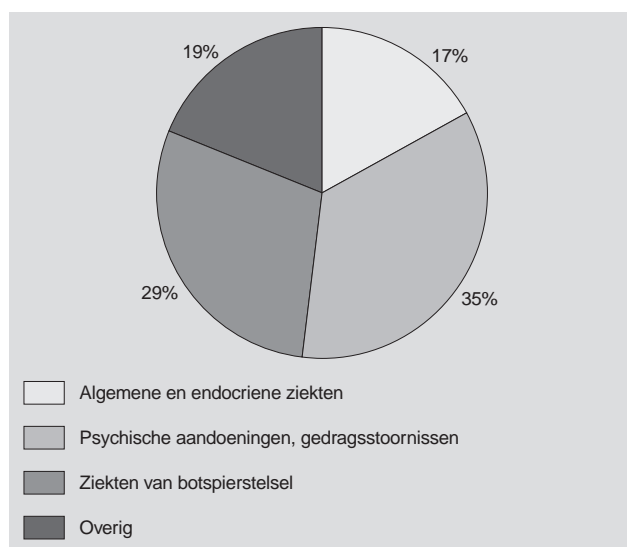
Van een kleiner deel zijn algemene en endocriene ziekten de aanleiding tot arbeidsongeschiktheid geweest. Hieronder vallen bijvoorbeeld schildklierproblemen en afwijkingen in de hormoonhuishouding. Overige afkeuringsredenen zijn onder andere ziekten van het zenuwstelsel, oog en oor (zeven procent) en ziekten van hart, vaatstelsel en bloed (vijf procent).

2. Arbeidsongeschiktheidsuitkeringen naar geslacht

Bron: CBS.

3. Arbeidsongeschiktheidsuitkeringen, december 2001

Bron: CBS.

Toelichting

Arbeidsongeschiktheidsuitkeringen

Een arbeidsongeschiktheidsuitkering kan verstrekt worden in het kader van drie wetten:

- de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering (WAO)
- de Wet arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen (WAZ)
- de Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten (Wajong)

Deze regelingen zijn van kracht sinds 1 januari 1998.

Reden van afkeuring

Voor de diagnose van arbeidsongeschiktheid wordt een afgeleide van de Classificatie voor Arbo en Sociale verzekering (CAS) gebruikt. Deze is ingedeeld in tien classificaties van ziekten:

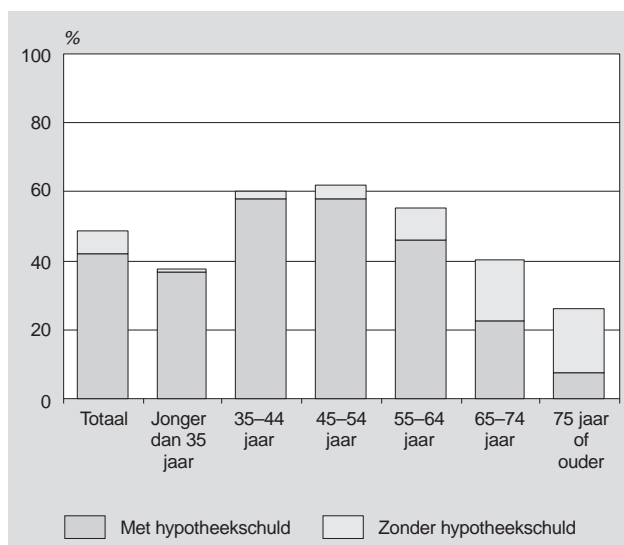
1. Algemene en endocriene ziekten
2. Psychische aandoeningen en gedragsstoornissen
3. Ziekten van botspierstelsel
4. Ziekten van zenuwstelsel, oog en oor
5. Ziekten van hart, vaatstelsel en bloed
6. Ziekten van ademhalingsstelsel
7. Ziekten van spijsverteringsstelsel
8. Ziekten van huid en subcutis
9. Ziekten van urogenitaal stelsel
10. Zwangerschap, bevalling en kraambed

Hypotheekschuld ruim 40 procent van woningwaarde

Hans de Kleijn

In 2000 woonde bijna de helft van de huishoudens in Nederland in een eigen woning. Dit komt overeen met 3,3 miljoen huishoudens. Op 87 procent van de eigen woningen rustte een hypotheekschuld. Deze schuld bedroeg gemiddeld 42 procent van de waarde van de woning.

1. Eigen woningbezit naar leeftijd, 2000

Bron: CBS.

Vooraf 35-54-jarigen hebben eigen woning

Eigen woningbezit kwam naar verhouding het vaakst voor in de leeftijd van 35 tot 55 jaar. Iets meer dan 60 procent van deze huishoudens woonde in een eigen woning. Naarmate de leeftijd hoger is, neemt het eigen woningbezit af. In de leeftijdsklasse van 75 jaar of ouder had iets meer dan een kwart van de huishoudens een eigen woning.

65-plus: meer dan de helft geen hypotheek meer

Vooraf de jongere bezitters van een eigen woning hebben een hypotheeklening lopen om de woning te financieren. Boven de 65 jaar zijn de mensen met een hypotheekschuld in de minderheid. Woningbezitters tussen de 65 en 75 jaar hadden in bijna de helft van de gevallen geen hypotheekschuld meer. Voor de mensen van 75 jaar of ouder gold dat voor drie van de vier.

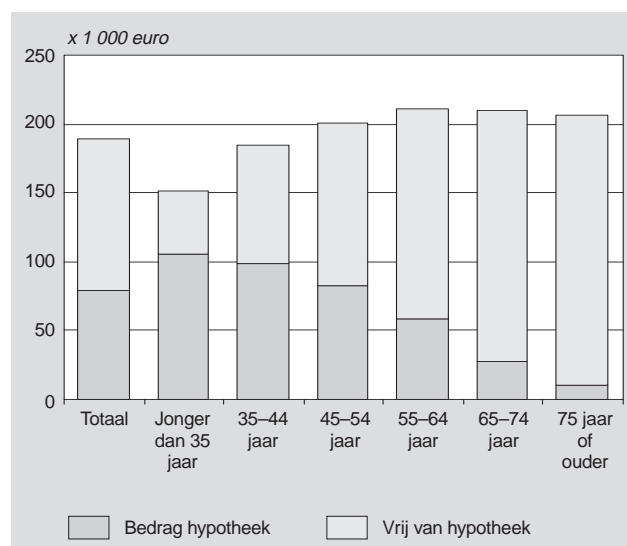
Gemiddelde woningwaarde 189 duizend euro

De waarde van de eigen woning bedroeg in 2000 gemiddeld 189 duizend euro. Voor eigenaren ouder dan 45 jaar kwam de gemiddelde waarde net boven de 200 duizend euro uit.

Hypotheekschuld gemiddeld 42 procent van de waarde

Voor alle eigen woningbezitters samen was het bedrag van de resterende hypotheekschuld gemiddeld 42 procent van de waarde van de eigen woning. In de leeftijdsklasse tot 35 jaar was de res-

2. Gemiddelde waarde eigen woning en hypotheek, 2000

Bron: CBS.

tantschuld het grootst. Gemiddeld 70 procent van de waarde was daar met hypotheek belast. Naarmate de leeftijd toeneemt, maakt de hypotheekschuld een steeds kleiner deel uit van de waarde van de woning. In de leeftijdsklasse 45 tot 55 jaar bedroeg de restantschuld gemiddeld nog 41 procent van de waarde. Boven de 75 jaar was dat nog slechts 5 procent.

Technische toelichting

Hypotheekschuld

Het gaat hier om de restantschuld op 1 januari 2000. Alleen de lening die is aangegaan voor de aankoop, verbouwing of het onderhoud van de eigen woning is hier meegeteld. Dat kan ook een tweede hypotheek zijn. Leningen die zijn afgesloten voor consumptieve doeleinden, zijn hier buiten beschouwing gelaten. Ook opgebouwde tegoeden bij spaar- en levenhypotheek zijn hier niet meegeteld.

Waarde eigen woning

De waarde van de eigen woning is hier de (berekende) vrije verkoopwaarde op 1 januari 2000. Uitgangspunt bij de berekening is de WOZ-waarde per 1 januari 1995. Vervolgens is gecorrigeerd voor de waardeontwikkeling in de tussenliggende periode. De correctiefactoren zijn gebaseerd op gegevens uit het Sociaal-economisch Panelonderzoek van het CBS alsmede ontwikkelingscijfers van de Nederlandse Vereniging van Makelaars en het Kadaster.

Leeftijdsklassen

De indeling van huishoudens naar leeftijdsklassen is gebaseerd op de leeftijd van de persoon in het huishouden die het hoogste inkomen heeft.

Minder huishoudens met een laag inkomen ¹⁾

G.J.H. Linden

In 2000 waren er in Nederland 800 duizend huishoudens die moesten rondkomen van een laag inkomen. Van de huishoudens met een laag inkomen leefden er 350 duizend al minstens vier jaar lang van een inkomen onder of rond het bijstandsniveau. Alleenstaande ouderen vormen een grote groep onder de huishoudens met een langdurig laag inkomen: van de huishoudens die vier jaar achtereen een laag inkomen hadden, is ruim één op de drie een alleenstaande 65-plusser. In Amsterdam, Rotterdam en Den Haag ligt het percentage lage inkomens ver boven het landelijk gemiddelde. Dit komt onder meer doordat daar relatief veel mensen met een bijstands- of werkloosheidsuitkering wonen. Tot de 800 duizend huishoudens met een laag inkomen behoorden ruim 1,5 miljoen mensen. Hiervan waren er 600 duizend langdurig aangewezen op een laag inkomen.

1. Verdere daling van het aantal huishoudens met een laag inkomen

In 2000 waren ruim 800 duizend huishoudens afhankelijk van een laag inkomen. Hiermee is het aantal huishoudens met een laag inkomen opnieuw gedaald. In 1996 waren er nog 970 duizend huishoudens met een laag inkomen. Hierna daalde het aantal huishoudens met een laag inkomen jaarlijks, waardoor in 2000 hun aantal 170 duizend lager is dan vier jaar daarvoor. De sterkste daling vond plaats in 1998. Door een verhoging van de ouderen-af trek in dat jaar kwam een deel van de alleenstaande 65-plussers met een klein aanvullend pensioen boven de lage-inkomensgrens terecht. Daarnaast is de daling van het aantal huishoudens met

Staat 1
Huishoudens met een laag inkomen, 1977–2000*

	Totaal ¹⁾		w.o. met laag inkomen	
	x 1 000	%	x 1 000	%
			totaal	w.o. met langdurig laag inkomen ²⁾
1977	4 537	553	12,2	.
1981	4 782	622	13,0	.
1985	5 229	1 135	21,7	.
1989	5 601	925	16,5	.
1990	5 712	857	15,0	.
1991	5 809	882	15,2	.
1992	5 886	884	15,0	389
1993	5 964	913	15,3	397
1994	6 034	970	16,1	411
1995	6 134	953	15,5	421
1996	6 209	970	15,6	429
1997	6 332	953	15,1	435
1998	6 414	861	13,4	391
1999	6 453	835	12,9	370
2000*	6 527	801	12,3	350

¹⁾ Huishoudens waarvan het hoofd (of partner van het hoofd) het gehele jaar inkomen heeft en geen studiefinanciering ontvangt.

²⁾ Huishoudens met ook in de drie voorafgaande jaren een laag inkomen.

Wat is een laag inkomen

In dit artikel staan gegevens over huishoudens met een laag inkomen centraal. Hierbij is ook aandacht besteed aan huishoudens die ten minste vier jaar achtereen een laag inkomen hadden, de zogenaamde langdurig lage inkomens. Inkomen is hier gedefinieerd als het besteedbaar huishoudensinkomen exclusief huursubsidie. Bij vergelijking van inkomens tussen huishoudens moet rekening worden gehouden met het aantal mensen dat afhankelijk is van het inkomen. Zo heeft een echtpaar een hoger inkomen nodig dan een alleenstaande om op een vergelijkbaar welvaartsniveau te komen. De lage-inkomensgrens is dan ook afgestemd op het type huishouden ²⁾.

Alleenstaanden zijn in 2000 tot de huishoudens met een laag inkomen gerekend, als hun netto maandinkomen exclusief huursubsidie niet hoger was dan 790 euro. Voor echtparen zonder kinderen bedroeg de lage-inkomensgrens 1 060 euro en voor eenoudergezinnen met een kind 1 010 euro. Voor deze groepen lag de lage-inkomensgrens in 2000 ten hoogste zo'n 140 euro per maand boven het voor hen geldende sociale minimum ³⁾ ⁴⁾. De lage-inkomensgrens wordt elk jaar aangepast voor de prijsontwikkeling. Zo vertegenwoordigt de lage-inkomensgrens niet alleen voor alle huishoudenstypen maar ook voor alle jaren een gelijk welvaartsniveau. Dit welvaartsniveau komt vrijwel overeen met het sociale minimum in 1979. In dat jaar bereikte de koopkracht van het sociale minimum het hoogste niveau in de periode 1977–2000.

Staat 2
Lage-inkomensgrens ¹⁾, 2000*

	euro
Alleenstaande	790
(Echt)paar	
zonder kinderen	1 060
met een kind	1 300
met twee kinderen	1 420
Eenoudergezin	
met een kind	1 010
met twee kinderen	1 180

¹⁾ Netto inkomen per maand inclusief kinderbijslag en vakantietoelage etc. Eventueel ontvangen huursubsidie is buiten beschouwing gelaten.

Een aantal huishoudens is in het onderzoek naar lage inkomens buiten beschouwing gelaten. Het gaat hier onder andere om huishoudens die hoofdzakelijk op studiefinanciering zijn aangewezen of niet gedurende het gehele jaar inkomen hebben ontvangen. Het inkomen van deze huishoudens, die bijna zes procent van het totaal vormen, is slecht vergelijkbaar met dat van de overige huishoudens ⁵⁾ ⁶⁾. Verder is de bevolking die verblijft in instellingen, inrichtingen en tehuizen, buiten beschouwing gelaten.

een laag inkomen ook toe te schrijven aan de gunstige ontwikkeling van een aantal economische factoren aan het eind van de jaren negentig. Zo verbeterde de werkgelegenheid en daalde het aantal werklozen en bijstandsuitkeringen.

Het aantal huishoudens dat langdurig moest rondkomen van een laag inkomen daalde eveneens. In 1997 waren er nog 435 duizend huishoudens die ook in de voorafgaande drie jaren een laag inkomen hadden. In 2000 was dit aantal gedaald tot 350 duizend huishoudens.

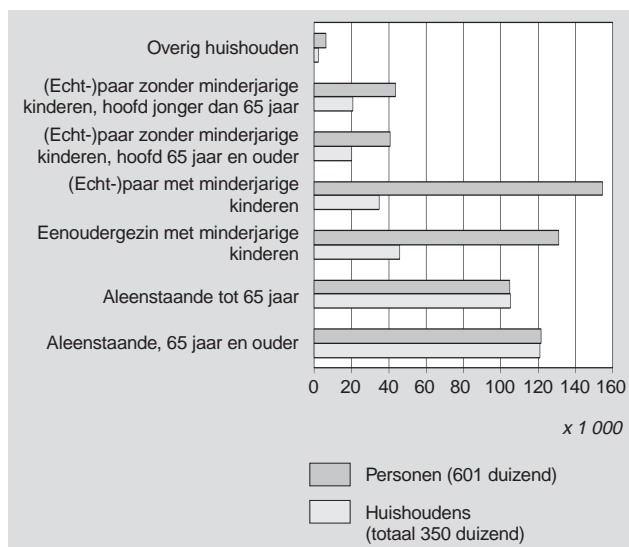
Het aandeel huishoudens met een laag inkomen en langdurig laag inkomen in 2000 bedroeg respectievelijk 12,3 procent en 5,4 procent. Door de voortdurende toename van het totaal aantal huishoudens en de daling van het aantal huishoudens met een laag inkomen is het relatieve aandeel van deze huishoudensgroepen de laatste jaren eveneens gedaald. Het percentage huishoudens met een laag inkomen in 2000 is vrijwel hetzelfde als dat van 1977. Ook toen had iets meer dan een op de acht huishoudens een laag inkomen.

2. Personen in huishoudens met een (langdurig) laag inkomen

De 800 duizend huishoudens die van een laag inkomen moeten rondkomen, bestaan gemiddeld uit 1,9 personen. In 2000 waren dus in totaal ruim 1,5 miljoen mensen afhankelijk van een laag inkomen. Binnen deze bevolkingsgroep zijn vrouwen met een aandeel van 57 procent sterker vertegenwoordigd dan mannen. Van elke 10 mensen met een laag inkomen zijn er drie jonger dan 18 jaar: in totaal gaat het om 475 duizend minderjarigen.

Tot de 350 duizend huishoudens die in 2000 al ten minste vier jaar achtereen afhankelijk waren van een laag inkomen, behoorden in totaal 600 duizend mensen. Hieronder bevonden zich bijna 170 duizend minderjarige kinderen. De verdeling naar samenstelling van het huishouden laat zien, dat twee van de drie personen die langdurig van een laag inkomen moesten rondkomen, tot een meerpersoonshuishouden behoorden.

1. (Personen in) huishoudens met een langdurig laag inkomen, 2000*

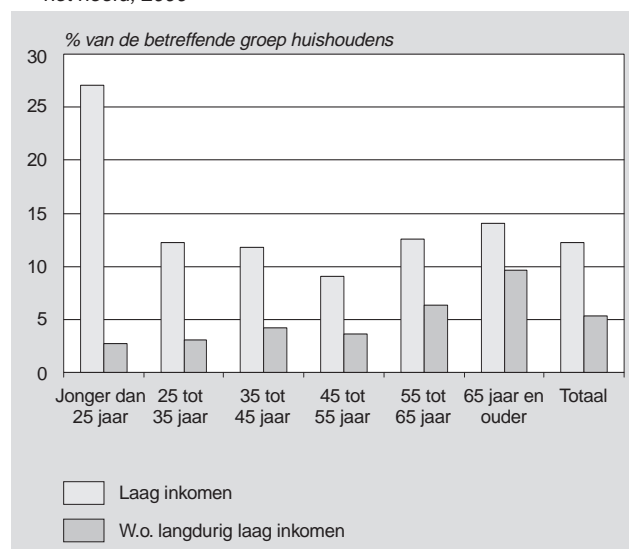

3. Grote verschillen tussen leeftijdsgroepen

Het inkomen van veel mensen vertoont gedurende hun leven eerst een stijgend, later een dalend verloop. Bij jongeren is aanvankelijk sprake van een sterke inkomensstijging, doordat zij (beter) betaald werk vinden of hun loon op grond van leeftijd en ervaring stijgt. Voor hen heeft een laag inkomen dan ook in de

meeste gevallen geen langdurig karakter. De stijging van het inkomen zet zich voort, totdat de middelbare leeftijd wordt bereikt. Betrekkelijk weinig (langdurig) lage inkomens zijn dan ook te vinden bij huishoudens met een hoofd tussen 25 en 55 jaar. Daarna stoppen steeds meer mensen geheel of gedeeltelijk met werken, waardoor hun inkomen daalt. Ook mensen die tot de pensioengerechtigde leeftijd blijven doorwerken, ondervinden bij hun pensionering nog een inkomensdaling, doordat het ouderdomspensioen (AOW en aanvullend pensioen) doorgaans ten hoogste 70 procent van het laatstverdiende loon bedraagt. Wie dan een laag inkomen heeft, zal meestal op dat lage inkomensniveau blijven. Van de 65-plussers in 2000 had 14 procent een laag inkomen. Voor bijna 70 procent van deze huishoudens had het lage inkomen een langdurig karakter.

2. Huishoudens met een (langdurig) laag inkomen naar leeftijd van het hoofd, 2000*

4. Ook verschillen per sociaal-economische categorie

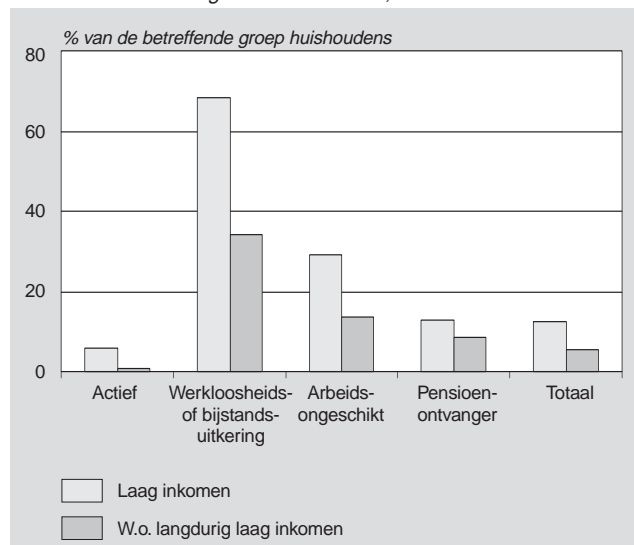
Naast verschil in leeftijd speelt ook de sociaal-economische categorie een rol (zie figuur 3). Bij huishoudens met een uitkering komt een langdurig laag inkomen relatief veel voor. Van de huishoudens die voor hun levensonderhoud vooral zijn aangewezen op een bijstands- of werkloosheidsuitkering, hebben er ruim twee van de drie een laag inkomen⁷⁾. De helft van deze huishoudens had niet alleen in 2000, maar ook in de drie hieraan voorafgaande jaren een laag inkomen. Van de huishoudens met een arbeidsongeschiktheidsuitkering moest 14 procent al ten minste vier jaar van een laag inkomen rondkomen.

Van de actieven had 6 procent een inkomen onder de lage-inkomensgrens. Hiermee komt een laag inkomen dus relatief weinig voor bij huishoudens met betaald werk. Ruim een derde van de lage inkomens bij actieven komt voor rekening van zelfstandigen met geringe of negatieve inkomsten uit eigen bedrijfsvoering. Bij hen heeft het lage inkomen in de meeste gevallen geen langdurig karakter.

5. Relatief veel lage inkomens in de vier grote steden

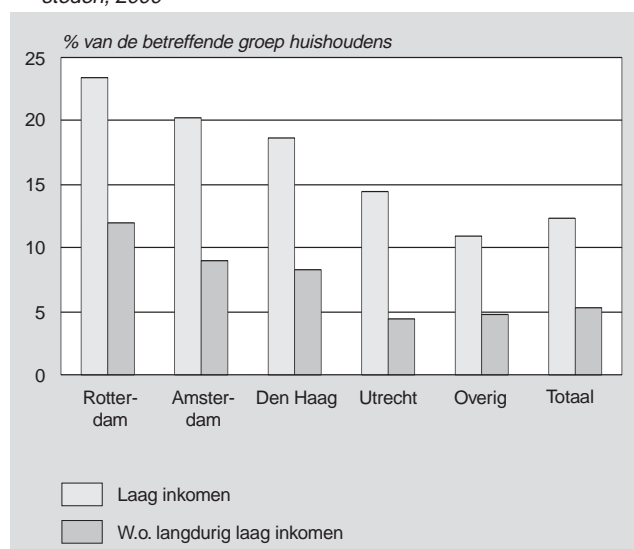
Een kwart van de huishoudens met een langdurig laag inkomen woont in één van de vier grote steden⁸⁾. Hier is de concentratie van huishoudens met een laag inkomen dan ook zeer hoog. Zo was in Rotterdam bij 12 procent van de huishoudens sprake van een langdurig laag inkomen in 2000. Ook in Amsterdam en Den Haag ligt het aandeel van deze groep duidelijk boven het landelijk gemiddelde. De hoge concentratie van langdurig lage inkomens kent een aantal oorzaken. Zo zijn er in de vier grote steden relatief

3. *Huishoudens met een (langdurig) laag inkomen naar sociaal-economische categorie van het hoofd, 2000**

veel mensen met een bijstands- of werkloosheidsuitkering. Verder hebben arbeidsongeschikten en pensioenontvangers die in de grote steden wonen, meer dan elders in het land een langdurig laag inkomen.

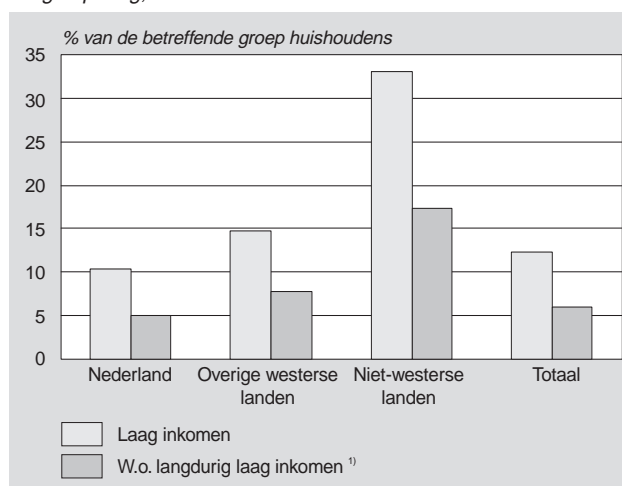
4. *Huishoudens met een (langdurig) laag inkomen in de vier grote steden, 2000**

6. **Ongunstige inkomenspositie vooral bij niet-westerse allochtonen**

Van de in totaal 800 duizend huishoudens met een laag inkomen in 2000 was 30 procent allochtoon. Bijna tweederde van deze huishoudens waren afkomstig uit niet-westerse landen zoals Turkije, Marokko en Suriname. Naar verhouding komt een laag inkomen veel voor bij niet-westerse allochtonen. Een op de drie niet-westerse allochtone huishoudens in ons land had in 2000 een inkomen dat lager was dan de lage-inkomensgrens. Dit percentage is ruim drie keer zo hoog als dat bij Nederlandse huishoudens en ruim twee keer zo hoog als dat bij huishoudens uit andere westerse landen. Deze verhoudingen zijn ook aanwezig als het gaat om de vergelijking van de huishoudens met een langdurig laag inkomen.

5. *Huishoudens met een (langdurig) laag inkomen naar herkomst-groepering, 2000**

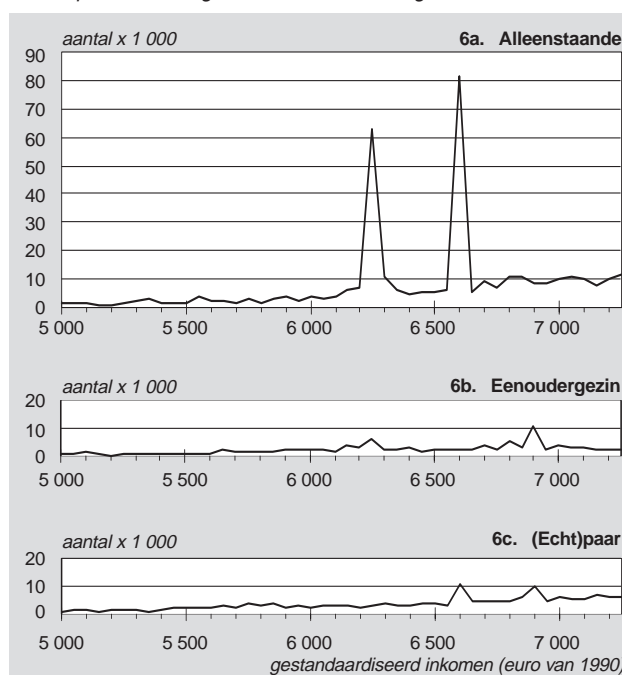

¹⁾ Huishoudens met een laag inkomen in 1997–2000, in procenten van het aantal huishoudens dat in 1997–2000 naar inkomen is ingedeeld.

7. **Verdeling naar hoogte van inkomen**

De huishoudens met een laag inkomen zijn nader ingedeeld naar hoogte van het inkomen. Tot de huishoudens met een zeer laag inkomen behoren onder andere zelfstandigen die slechts een geringe winst boekten of met een verlies te kampen hadden. Grote concentraties van huishoudens zijn te vinden rond het sociale minimum. Zo vertoont de frequentieverdeling van alleenstaanden met een laag inkomen een duidelijke piek bij de gestandaardiseerde netto bijstand en AOW (in prijzen van 1990) voor achtereenvolgens een alleenstaande van 23 tot 65 jaar (6 300 euro) en een alleenstaande van 65 jaar en ouder (6 600 euro). Bij (echt)paren doen zich concentraties voor rond het sociale minimum voor paren zonder kinderen (6 600 euro voor paren met hoofd onder 65 jaar en 6 900 euro voor paren met AOW). Doordat de hoogte van de kinderbijslag afhankelijk is van de leeftijd van het kind, concentreren huishoudens met kinderen zich slechts in geringe mate rond een bepaald inkomensbedrag.

6. *Frequentieverdeling huishoudens naar hoogte van inkomen, 2000**¹⁾

¹⁾ De aantallen zijn gebaseerd op een klassebreedte van 50 euro. Bij de lage inkomensgrens is er sprake van een gestandaardiseerd inkomen van 7 260 euro (in prijzen van 1990).

8. Laag inkomen en het gebruik van huursubsidie

Huursubsidie is bestemd voor huishoudens met een klein inkomen en relatief hoge huurlasten. In 1999⁹⁾ ontving bijna 60 procent van de huishoudens met een laag inkomen huursubsidie. Het gebruik van huursubsidie ligt bij huishoudens die al langere tijd van een laag inkomen moesten rondkomen veel hoger: 80 procent van deze huishoudens kreeg huursubsidie. De huursubsidie bedroeg voor deze huishoudens in 1999 gemiddeld 1 500 euro¹⁰⁾.

Van de huishoudens met een laag inkomen die geen huursubsidie ontvangen, komt een deel hiervoor niet in aanmerking. Dit is onder andere het geval bij eigenwoningbezitters met een laag inkomen. Het betreft hier bijvoorbeeld ouderen met een betrekkelijk goedkope eigen woning¹¹⁾ en zelfstandigen die door een (incidenteel) verlies een laag, of mogelijk zelfs negatief inkomen hadden. Zo is door de sterke vertegenwoordiging van zelfstandigen onder huishoudens met een zeer laag inkomen het gebruik van huursubsidie bij deze groep een stuk lager dan bij de overige groepen met een laag inkomen. Naast de groep die niet in aanmerking komt voor huursubsidie, zal een deel van de huishoudens met een laag inkomen mogelijk wel recht hebben op huursubsidie, maar hiervan geen gebruik maken. Op basis van het huidige onderzoek kan echter geen uitspraak over de afzonderlijke omvang van deze beide groepen gedaan worden.

Staat 3

Huishoudens met huursubsidie¹⁾ naar hoogte van inkomen, 1999

	Huishoudens totaal	w.o. met huursubsidie	
		aandeel	bedrag
	x 1 000	%	euro x 1 000
Huishoudens met een laag inkomen w.o. met langdurig laag inkomen ²⁾	835	59	1,4
Overig huishoudens	5 619	9	1,2
Totaal	6 453	13	1,1

¹⁾ Huishoudens waarvan het hoofd (of partner van het hoofd) het gehele jaar inkomen heeft en geen studiefinanciering ontvangt.

²⁾ Huishoudens met ook in 1996–1998 een laag inkomen.

9. Vermogenspositie van huishoudens met een laag inkomen

De welvaartspositie van huishoudens wordt niet alleen door het inkomen maar ook door het vermogen¹²⁾ bepaald. Een positief vermogen biedt immers in veel gevallen de mogelijkheid een tijdelijke terugval in het inkomen op te vangen. Anderzijds kan een negatief vermogen ook bij een hoog inkomen de bestedingsruimte beperken. De uitkomsten over de vermogenspositie van huishoudens met een laag inkomen laten zien, dat de helft van hen een vermogen had van minder dan 2 000 euro. Een kwart van de huishoudens met een laag inkomen had een vermogen dat zich tussen de 2 000 en 9 000 euro bevond, terwijl een even grote groep in 2000 een vermogen had van 9 000 euro of meer. Het vermogen van zelfstandigen met een laag inkomen vertoont een duidelijk afwijkend beeld. De helft van hen had een vermogen van minstens 76 000 euro.

Staat 4

Vermogenspositie van particuliere huishoudens met een laag inkomen naar sociaal-economische categorie van het hoofd, 2000*

	Huishoudens met een laag inkomen in 1999	Vermogenspositie 1 januari 2000		
		Eerste kwartiel	Tweede kwartiel	Derde kwartiel
	x 1 000	x 1 000 euro		
Actief	227	0	3	61
w.o. zelfstandige	77	6	76	252
Niet-actief ²⁾	599	0	1	6
bijstandsontvanger en ontvanger van werkloosheidsuitkering	259	-1	0	2
arbeidsongeschikte	82	0	1	6
pensioenontvanger	246	1	4	11
Totaal ³⁾	835	0	2	9

¹⁾ De in de staat vermelde bedragen hebben de volgende betekenis: respectievelijk 25, 50 en 75 procent van de huishoudens hebben een vermogen dat onder de in de staat opgenomen waarde ligt.

²⁾ Inclusief overig niet-actief.

³⁾ Inclusief overig niet-actief en sociaal-economische categorie onbekend.

Databron

Resultaten over lage inkomens zijn gebaseerd op uitkomsten van het Inkomenspanelonderzoek (IPO). Het IPO wordt jaarlijks uitgevoerd. Ieder jaar worden gegevens verzameld over in beginsel dezelfde personen en huishoudens als in het voorafgaande jaar. Hierdoor is het mogelijk de inkomensontwikkeling van personen en huishoudens van jaar op jaar te volgen. Vanaf 1989 bedraagt de steekproefomvang van het IPO ongeveer 75 duizend huishoudens met in totaal 220 duizend individuen. De administratie van de belastingdienst vormt de voornaamste bron van gegevens. Deze is aangevuld met administratieve gegevens over individuele huursubsidie en studiefinanciering. Kinderbijslag, economische huurwaarde en diverse sociale premies zijn berekend. De voorlopige uitkomsten voor 2000 zijn gebaseerd op nog niet volledig gegevensmateriaal. Ontbrekende waarnemingen zijn geraamd, voornamelijk op basis van gegevens uit het voorafgaande jaar. Doordat de uitkomsten deels op ramingen zijn gebaseerd, kunnen de definitieve cijfers voor 2000 lager of hoger uitkomen. De ontwikkeling tussen de jaren 1999 en 2000 kan daardoor anders uitvallen dan op dit moment op grond van voorlopige cijfers vastgesteld kan worden. Voor een uitvoerige beschrijving van begrippen en achtergrondkenmerken zie CBS (2001).

Noten in de tekst

- 1) Het betreft hier grotendeels een actualisering van een artikel waarin de voorlopige uitkomsten over 1996 zijn besproken (zie Bos, Sociaal-economische maandstatistiek 1998/05. Een uitbreiding vormt de gegevens over herkomstgroepering paragraaf 6).
- 2) Zie voor de vaststelling van de hoogte van de lage-inkomensgrens de toelichting bij de tabellen 2.61–2.6.6 in de Sociaal-economische maandstatistiek 2001/10, blz. 44–52. In de feitelijke berekeningen zijn inkomens van verschillende huishoudens eerst met elkaar vergelijkbaar gemaakt en vervolgens met een voor alle huishoudentypen gelijke, welvaartsvaste lage-inkomensgrens geconfronteerd. Het huishoudensinkomen is hiertoe gedeeld door een factor die afhankelijk is van de omvang en samenstelling van het huishouden (zie Schiepers, 1993) en aangepast voor de prijsontwikkeling.
- 3) De afstand tussen het netto sociale minimum en de welvaartsvaste lage-inkomensgrens verschilt van jaar tot jaar in omvang. Dit komt doordat de koopkracht van het sociale minimum in de beschouwde jaren niet gelijkgebleven is. Voor huishoudens die aanvullende inkomsten boven een AOW- of bijstandsuitkering hebben, betekent een daling of stijging van de koopkracht, dat zij met hun inkomen respectievelijk juist onder of boven de lage-inkomensgrens kunnen komen.
- 4) Er zijn door het CBS ook cijferopstellingen gemaakt waarbij het wettelijk sociale minimum in plaats van een welvaartsvaste lage-inkomensgrens centraal staat. De relatie tussen beide inkomensgrenzen is in eerdere publicaties besproken. Zie bijvoorbeeld hoofdstuk 2 van de Armoedemonitor 2000.
- 5) Studenten financieren hun bestedingen deels uit studieleningen, die geen deel uitmaken van het inkomen. Daarnaast is er een waarnemingsprobleem: inkomensoverdrachten van ouders aan uitwonende studerende kinderen worden fiscaal niet waargenomen. Het inkomen van studenten is daardoor laag in vergelijking tot hun bestedingen.
- 6) Als in het artikel wordt gesproken over het aandeel lage inkomens, is dit steeds betrokken op het totaal aantal (particuliere) huishoudens exclusief deze buiten beschouwing gelaten groepen.
- 7) Door vrijgelaten inkomsten en inkomsten van andere leden van het huishouden kan het inkomen van huishoudens waarvan het hoofd aangewezen is op een bijstandsuitkering, boven de lage-inkomensgrens uitkomen.
- 8) Het hier gebruikte onderzoek, het Inkomenspanelonderzoek 2000, laat slechts een beperkte regionale detaillering toe. Cijfers over huishoudens met een laag inkomen per gemeente zijn wel beschikbaar uit het Regionaal inkomensonderzoek 1999.
- 9) Het betreft hier definitieve uitkomsten van 1999. Op basis van de voorlopige inkomensgegevens over 2000 kunnen nog geen uitkomsten over het gebruik van huursubsidie worden verstrekt.
- 10) Het aantal huishoudens met een laag inkomen is bepaald zonder rekening te houden met ontvangen huursubsidie. Als de huursubsidie aan het inkomen toegevoegd wordt, bedraagt het aantal huishoudens onder de lage-inkomensgrens in 1999 552 duizend.
- 11) In het inkomen is de economische huurwaarde van de eigen woning verdisconteerd. Bij ouderen met een laag inkomen die over een eigen woning beschikken, zal de huurwaarde doorgaans gering zijn.
- 12) De vermogensgegevens uit deze paragraaf hebben betrekking op de stand per 1 januari 2000.

Literatuur

CBS, 2001, Lage inkomens 1999*. Sociaal-economische maandstatistiek 10, blz. 44–52.

Bos, W., 1998, Lage inkomens, 1996*. Sociaal-economische maandstatistiek 5, blz. 39–43.

CBS/SCP, 2000, Armoedemonitor 2000, hoofdstuk 2.

Bos, W. en P. Meuwissen, 1997, Topografie van het sociale minimum. CBS-Index no. 5, blz. 10–11.

Schiepers, J.M.P., 1993, Equivalentiefactoren volgens budgetverdelingsmethode, 1986–1990. Supplement Sociaal-economische maandstatistiek 5, blz. 32–40.

Daling aantal vacatures zet door

Hans Langenberg

Het aantal vacatures blijft sterk teruglopen. Eind maart 2002 stonden 178 duizend vacatures open. Dit zijn er 38 duizend minder dan een jaar eerder. De daling is vergelijkbaar met die van eind 2001. In de zakelijke dienstverlening is het aantal vacatures het sterkst gedaald.

Constate afname

Aan het eind van het eerste kwartaal van 2002 waren er 178 duizend openstaande vacatures. Dit aantal lag een jaar eerder nog op 216 duizend. De daling van het aantal vacatures is daarmee uitgekomen op 38 duizend, oftewel 18 procent. In het vierde kwartaal van 2001 daalde het aantal vacatures met 40 duizend. Het tempo waarmee het aantal vacatures afneemt blijft dus onverminderd hoog.

Sterkere daling vervulde vacatures

In het eerste kwartaal van dit jaar zijn 213 duizend vacatures ontstaan. Dit zijn er 56 duizend minder dan een jaar eerder. Ook deze daling is vergelijkbaar met die in het vierde kwartaal van 2001. Toen kwam zij uit op 60 duizend.

In het eerste kwartaal van 2002 zijn 200 duizend vacatures vervuld. Hiermee is het aantal vervulde vacatures sterker gedaald dan in het vierde kwartaal van 2001. De daling in het eerste kwartaal bedroeg 58 duizend, tegen 32 duizend een kwartaal eerder. De afname van zowel het aantal vervulde, als het aantal ontstane vacatures betekent een sterke teruggang van de dynamiek op de arbeidsmarkt.

Zakelijke dienstverlening sterkste daler

Verreweg de grootste daling van het aantal openstaande vacatures heeft plaatsgevonden in de zakelijke dienstverlening. Het aantal vacatures is hier teruggelopen van 54 naar 37 duizend, een afname van 32 procent. Sterke dalers waren verder de industrie, de bouw, de handel en de sector 'vervoer en communicatie'. In de niet-commerciële dienstverlening vertoonde het aantal vacatures daarentegen nog een lichte stijging.

Het is het tweede achtereenvolgende kwartaal waarin het aantal vacatures het sterkst is gedaald in de zakelijke dienstverlening. In het tweede kwartaal van 2001 kende deze bedrijfstak als een van de weinige nog een sterke stijging. De terugloop die hierna tot stand kwam is voor 40 procent toe schrijven aan de afname in de IT-sector.

Spanning neemt verder af

De spanning op de arbeidsmarkt is verder afgenomen. Stonden eind maart vorig jaar nog 29 vacatures op de duizend banen open, een jaar later was dit aantal gedaald tot 24 (zie tabel). De spanning is het sterkst gedaald in de zakelijke dienstverlening. De 'vacaturegraad' is hier teruggelopen van 44 naar 30. In het eerste kwartaal van de jaar was de spanning het hoogst in de landbouw en visserij, gevolgd door de bouwnijverheid en de (relatief kleine) delfstoffenwinning.

Vertraagde economische groei zichtbaar op arbeidsmarkt

Het aantal vacatures daalt vanaf het derde kwartaal van 2001. De teruggang hangt samen met de economische ontwikkeling: de groei is al vijf opeenvolgende kwartalen sterk vertraagd. Sinds februari van dit jaar stijgt om dezelfde reden ook de werkloosheid. Gecorrigeerd voor seizoenseffecten bedroeg het aantal geregisterde werklozen over de maanden maart-mei gemiddeld 168 duizend. Dit zijn er 34 duizend meer dan in het laatste kwartaal van vorig jaar.

Tabel 1
Vacaturegraden naar economische activiteit ¹⁾

	2000		2001				2002
	30 sept.	31 dec.	31 maart	30 juni	30 sept.	31 dec.	31 maart
Totaal	25	28	29	29	23	22	24
Bedrijfssector ²⁾							
01-05 Landbouw en visserij	22	30	38	27	21	21	41
10-45 Industrie en bouwnijverheid	28	28	30	30	23	22	23
50-74 Commerciële dienstverlening	28	32	33	33	25	23	25
75-93 Niet-commerciële dienstverlening	18	21	22	23	20	20	21
Bedrijfstak ²⁾							
10-14 Delfstoffenwinning	20	24	17	20	16	16	37
15-37 Industrie	24	25	23	23	19	18	18
40-41 Energie- en waterleidingbedrijven	10	14	20	13	12	16	7
45 Bouwnijverheid	39	38	47	46	33	33	37
50-52 Handel	25	28	28	28	21	20	23
55 Horeca	25	27	34	34	29	26	31
60-64 Vervoer en communicatie	28	27	25	24	18	15	18
65-67 Financiële instellingen	20	27	28	25	19	25	21
70-74 Zakelijke dienstverlening	34	40	44	44	31	28	30
75 Openbaar bestuur	18	19	20	19	18	20	19
80 Onderwijs	12	14	13	15	14	13	9
85 Gezondheids- en verzorging	20	22	24	24	23	22	24
90-93 Cultuur en overige dienstverlening	23	30	31	35	25	25	32

¹⁾ Het aantal vacatures per duizend banen.

²⁾ Indeling naar economische activiteit volgens de Standaard bedrijfsindeling (SBI 1993).

Bron: CBS, Vacature-enquête en Arbeidsrekeningen.

Laagste aantal werkloosheidsuitkeringen sinds tien jaar

Ton Ferber

Het aantal uitkeringen op grond van de Werkloosheidswet (WW-uitkeringen) is de afgelopen tien jaar nog niet zo laag geweest als eind december 2001: er werden toen 166 duizend WW-uitkeringen verstrekt. Het hoogste aantal WW-uitkeringen, 410 duizend, werd in december 1994 geteld, maar vanaf 1995 is het aantal WW-uitkeringen gestaag gedaald.

De ontwikkeling van het aantal toegekende en beëindigde uitkeringen houdt gelijke tred met deze daling. Het verloop van het aantal WW-uitkeringen vertoont veel dynamiek bij mannen en personen jonger dan 55 jaar. Opvallend is ook de geringe in- en uitstroom in de provincie Gelderland en de relatief hoge in- en uitstroom in de provincie Flevoland.

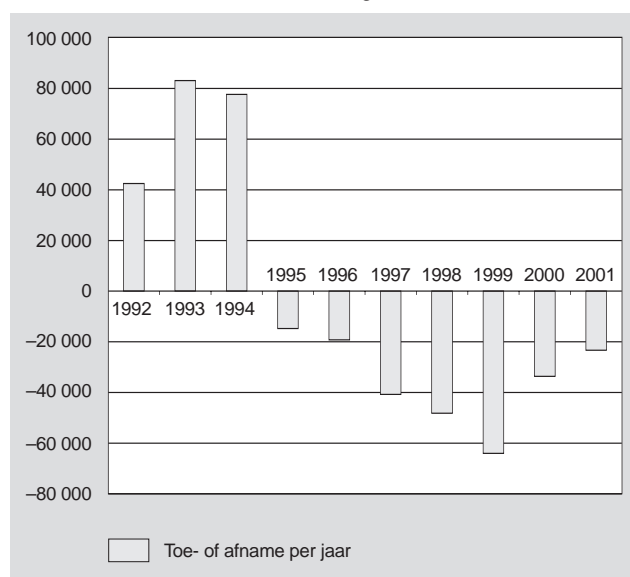
Het aantal WW-uitkeringen per honderd personen in de werkzame beroepsbevolking is van 6,6 in het piekjaar 1994 gedaald tot 2,5 in 2001.

Na drie jaar stijging, zeven jaar daling

Al tien jaar was het aantal uitkeringen krachtens de Werkloosheidswet (WW-uitkeringen) niet zo laag als op 31 december 2001: er werden toen nog 166 duizend WW-uitkeringen verstrekt. In de periode daarvoor, van 1992 tot en met 2001, nam het aantal WW-uitkeringen met zo'n 203 duizend gedurende de eerste drie jaren toe tot 410 duizend uitkeringen aan het eind van 1994. Hoewel de toename in 1994 al kleiner was dan in het voorafgaande jaar, was dit een verdubbeling van het aantal WW-uitkeringen dat op 31 december 1991 was verstrekt.

Het omslagpunt lag in 1995. Sindsdien was er dan ook sprake van een werkelijke daling: het aantal WW-uitkeringen daalde tot en met eind 2001 met maar liefst 244 duizend. Met zo'n 64 duizend uitkeringen was de daling het grootst in 1999, daarna nam de daling af. Overigens is de werkloosheid onder invloed van de winterperiode, zoals gebruikelijk wel weer toegenomen in de eerste drie maanden van 2002.

1. Mutatie van het aantal WW-uitkeringen, 1992–2001

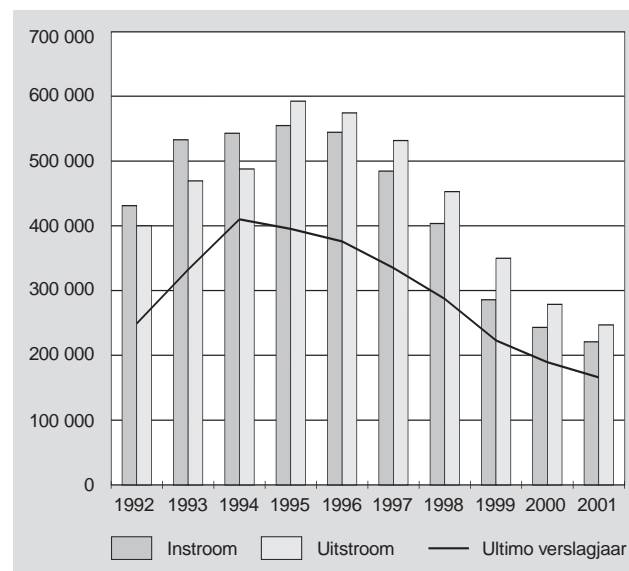
Toegekende en beëindigde uitkeringen

Het verloop van het aantal WW-uitkeringen weerspiegelt zich in de aantallen toegekende WW-uitkeringen (de zogeheten instroom) en beëindigde WW-uitkeringen (de uitstroom). Is de instroom groter dan de uitstroom, dan is er sprake van een toename van het aantal WW-uitkeringen en bij een grotere uitstroom van een afname.

De instroom is van 437 duizend WW-uitkeringen in 1992 toegenomen tot 566 duizend in 1995. Daarna was er nog slechts sprake van een afname van de instroom tot 221 duizend WW-uitkeringen in 2001.

Ook de uitstroom vertoonde een soortgelijk patroon. Van 1992 tot en met 1995 nam de uitstroom toe tot 581 duizend WW-uitkeringen, terwijl de uitstroom sinds 1996 tot 247 duizend WW-uitkeringen daalde.

2. Toegekende en beëindigde WW-uitkeringen, 1992–2001

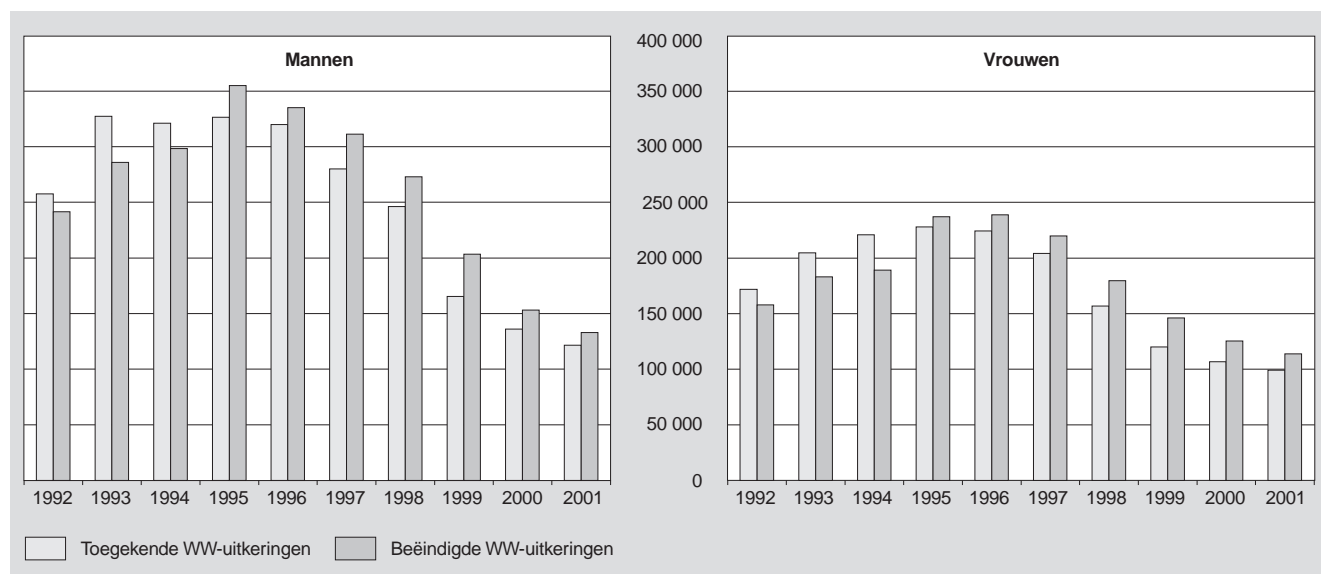

In het omslagjaar 1995 was de uitstroom voor het eerst groter dan de instroom. Vanaf dat jaar was er dan ook sprake van een daling van het aantal uitkeringen. Deze ontwikkeling heeft ertoe geleid dat sinds 1995 het aantal WW-uitkeringen met 244 duizend is gedaald tot 166 duizend eind 2001.

Mannen vaker in en uit de WW dan vrouwen

Het aantal toegekende en beëindigde WW-uitkeringen is bij mannen hoger dan bij vrouwen. Het ging in de afgelopen tien jaar dan ook in 59 procent van de toegekende en de beëindigde WW-uitkeringen om mannen. Sinds 1999 werden de verschillen wel wat kleiner, want van de in 2001 toegekende WW-uitkeringen ging het bij 55 procent nog om mannen. Bij de in 2001 beëindigde WW-uitkeringen bedroeg het aandeel mannen 54 procent. De grotere dynamiek komt vooral voor bij mannen jonger dan 55 jaar met een kortlopende uitkering. Zij zijn grotendeels werkzaam in sectoren waarin de werkgelegenheid afhankelijk is van de seizoenen, zoals de bouw, de land- en tuinbouw en de horeca.

3. Toegekende en beëindigde WW-uitkeringen naar geslacht, 1992–2001

Jong en dynamisch

Het verloop van het aantal WW-uitkeringen is het grootst bij personen jonger dan 55 jaar. In de eerste helft van de jaren negentig waren de in- en uitstroom vooral hoog in de leeftijdsklasse 15–34. Sinds 1995 heeft juist deze leeftijdsgroep in een hoog tempo geprofiteerd van de economische groei, hoewel dit effect de laatste jaren wat afvlakt.

Minder hoog maar nog steeds vrij aanzienlijk zijn begin jaren negentig de in- en uitstroom in de leeftijdsklasse 35–54 jaar. De economische ontwikkelingen lijken een wat trager effect op deze groep te hebben. De toename van het aantal toegekende en beëindigde WW-uitkeringen houdt wat langer aan en de daling is minder geprononceerd dan die bij personen beneden de 35 jaar. Vanaf 2000 is het verschil tussen de twee leeftijdsgroepen echter verdwenen.

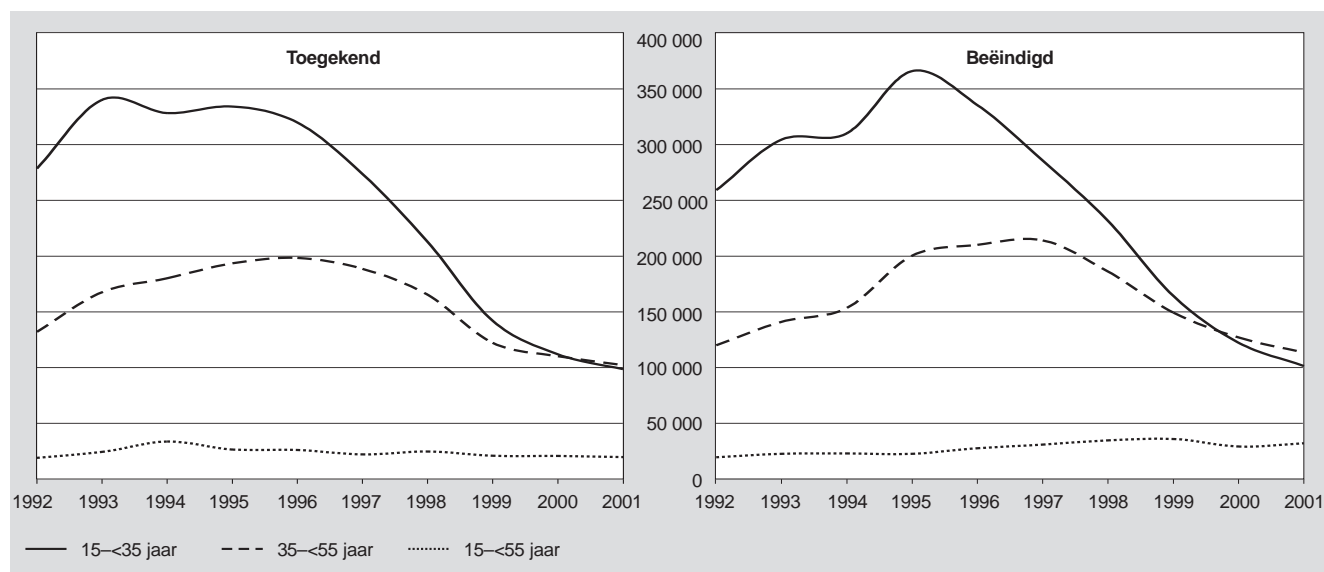
Bij personen van 55 jaar en ouder is nauwelijks verband tussen de in- en uitstroom en de economische ontwikkelingen. De leeftijd speelt kennelijk wel een rol in het benutten van de mogelijkheden van herintreding in het arbeidsproces. Ook de vrijstelling van sollicitatieplicht voor werklozen van 57,5 jaar en ouder zal invloed hebben op het niet benutten van deze mogelijkheden.

Gelderland en Zuid-Holland, twee uitersten

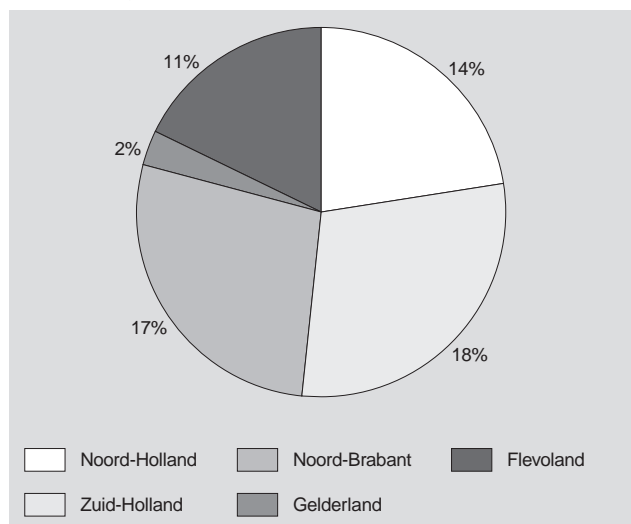
Regionaal zijn er grote verschillen in de aantallen toegekende en beëindigde WW-uitkeringen. Hoewel de provincies Noord- en Zuid-Holland, Noord-Brabant en Gelderland wat betreft aantal inwoners en werkgelegenheid de grootste provincies zijn, ligt het aandeel in de totale in- en uitstroom ver uiteen. Het grootste aandeel in de in- en uitstroom gedurende de afgelopen tien jaar had Zuid-Holland met gemiddeld 18 procent. Het aandeel van Noord-Holland en Noord-Brabant bedroeg in deze jaren gemiddeld 14 en 17 procent. Gelderland bleef daarentegen ver achter, want in de periode 1992–2001 vond in deze provincie gemiddeld slechts 2 procent van de in- en uitstroom plaats.

Opvallend was het aandeel van Flevoland met gemiddeld 11 procent. Deze toch jonge, kleine provincie deed daarmee niet veel onder voor Noord- en Zuid-Holland en Noord-Brabant. Veel bewoners van deze provincie waren werkzaam in met name Noord-Holland. De werkloosheid kwam dan ook vooral voort uit banen elders dan in de woonprovincie.

4. Toegekende en beëindigde WW-uitkeringen naar leeftijd, 1992–2001

5. Gemiddeld aandeel van provincies in % van totale in- en uitstroom, 1992–2001

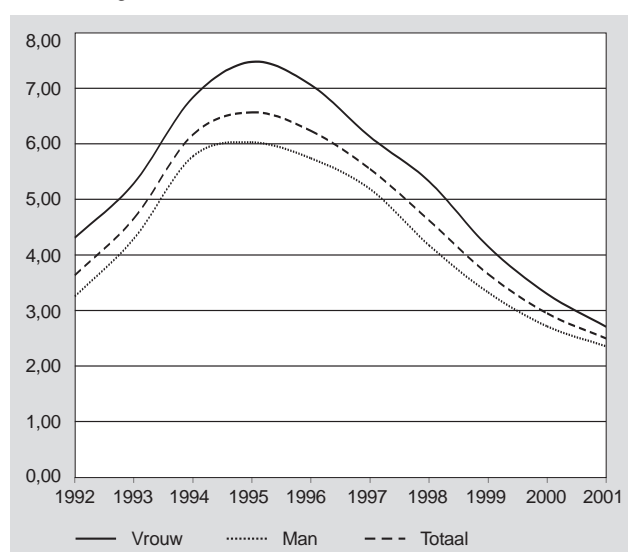

Regionaal waren er ook grote verschillen in de aantallen toegekende en beëindigde WW-uitkeringen naar geslacht. Landelijk gezien bedroegen de afgelopen tien jaar de in- en uitstroom bij mannen 59 procent van het totaal. De vier noordelijke provincies vielen daarbij uit de toon. Het gemiddelde aandeel van de mannen in deze provincies was 4 tot 9 procentpunten hoger. Blijkbaar is de werkgelegenheid in het noorden gevoeliger voor de economische ontwikkelingen dan elders in het land. De conjuncturele werkloosheid die daarmee kan samenhangen, openbaart zich nadrukkelijker in de minder geïndustrialiseerde gebieden van Nederland. Zoals eerder besproken, doet dit type werkloosheid zich vooral voor bij mannen onder de 55 jaar, werkzaam in sectoren waarin de werkgelegenheid afhankelijk is van de seizoenen, zoals de land- en tuinbouw.

Werklozen versus werkzame personen

Een werknemer heeft recht op een uitkering krachtens de Werkloosheidswet bij verlies van arbeidsuren. Tevens moet de werkne-

6. WW-uitkeringen per 100 personen in de werkzame beroepsbevolking

mer voldoende weken voorafgaand aan de werkloosheid, hebben gewerkt en beschikbaar zijn voor arbeid. Er is dan ook een samenhang tussen werkloosheid en arbeid. Daarom is het aantal WW-uitkeringen afgezet tegen het aantal personen in de werkzame beroepsbevolking. Aanvankelijk vertoonde het aantal WW-uitkeringen per 100 personen in de werkzame beroepsbevolking een stijging. Vanaf 1995 echter daalde dit aantal gestaag.

In de periode 1992–1995 nam het aantal WW-uitkeringen per 100 personen in de werkzame beroepsbevolking nog met 3,6 toe tot 6,6, maar in de daarop volgende jaren is dit aantal tot 2,5 gedaald. Bij vrouwen heeft de afname van het aantal WW-uitkeringen een wat gunstiger verloop gehad dan bij mannen. Het grote verschil tussen mannen en vrouwen in 1995 was daardoor in 2001 nagenoeg verdwenen. In 1995 werden per honderd werkzame mannen 6 WW-uitkeringen verstrekt en per honderd werkzame vrouwen 7,5 WW-uitkeringen. In 2001 bedroeg dit aantal bij mannen 2,4 en bij vrouwen 2,7.

Staat 1

Gemiddeld aantal toegekende en beëindigde WW-uitkeringen per provincie, 1992–2001

	Neder-land	Gron-ningen	Fries-land	Drenthe	Over-ijssel	Gelder-land	Flevo-land	Utrecht	Noord-Holland	Zuid-Holland	Zee-land	Noord-Brabant	Lim-burg
<i>in % van het totaal</i>													
Mannen													
Toegekende WW-uitkeringen	59	67	66	64	63	54	59	54	54	59	59	58	56
Beëindigde WW-uitkeringen	59	68	67	65	63	54	59	55	55	60	59	59	56

Tabel 1
Toegekende ww-uitkeringen naar geslacht en leeftijd, 1992-2001

	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
<i>x 1 000</i>										
Totaal	437	543	554	566	550	488	403	286	243	221
15-<35 jaar	282	347	335	341	323	275	213	142	112	99
35-<55 jaar	134	171	184	197	200	190	166	122	110	102
≥55 jaar	19	25	34	27	26	22	25	21	21	20
Mannen	261	334	328	333	323	282	246	165	136	122
15-<35 jaar	170	214	198	201	188	158	127	78	59	51
35-<55 jaar	77	101	103	112	116	108	101	72	63	57
≥55 jaar	15	19	27	20	19	16	19	15	15	14
Vrouwen	174	209	226	233	227	206	157	120	107	99
15-<35 jaar	113	133	137	140	135	117	86	64	53	48
35-<55 jaar	57	70	80	86	85	82	64	51	47	45
≥55 jaar	5	6	8	7	7	6	6	6	6	6

Tabel 2
Toegekende ww-uitkeringen naar geslacht en provincie, 1992–2001

	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
	x 1 000									
Nederland	437	543	554	566	550	488	403	286	243	221
Mannen	261	334	328	333	323	282	246	165	136	122
Vrouwen	174	209	226	233	227	206	157	120	107	99
Groningen	20	22	23	23	24	24	18	18	13	12
Mannen	14	15	15	16	16	16	13	13	9	8
Vrouwen	6	7	8	8	8	8	6	6	4	4
Friesland	25	28	26	28	28	26	20	16	13	12
Mannen	18	19	17	19	19	17	14	11	8	8
Vrouwen	7	9	9	9	9	9	7	6	5	5
Drenthe	17	20	19	21	21	20	16	13	12	11
Mannen	11	14	12	14	14	13	11	9	7	6
Vrouwen	6	7	7	7	7	7	5	5	5	4
Overijssel	32	39	39	41	41	37	27	20	17	15
Mannen	21	26	24	26	26	23	18	12	10	9
Vrouwen	11	13	15	15	16	14	10	8	7	6
Gelderland	7	9	10	11	10	10	7	6	5	5
Mannen	4	5	5	6	6	5	4	3	2	2
Vrouwen	3	4	4	5	5	5	3	3	3	2
Flevoland	46	58	61	63	60	52	37	29	24	24
Mannen	28	36	37	38	35	30	23	17	13	13
Vrouwen	19	22	25	26	25	22	15	12	11	11
Utrecht	23	30	32	32	30	25	16	13	11	10
Mannen	13	17	17	17	16	13	9	7	6	5
Vrouwen	10	13	14	15	14	12	7	6	5	5
Noord-Holland	62	75	82	85	82	68	48	38	31	30
Mannen	34	43	46	47	45	36	26	20	16	15
Vrouwen	28	32	36	39	37	32	22	18	15	15
Zuid-Holland	80	101	108	105	101	88	61	51	44	42
Mannen	47	62	66	62	60	52	36	30	25	23
Vrouwen	33	39	43	43	40	37	25	21	19	19
Zeeland	11	14	13	12	13	11	9	9	7	5
Mannen	6	9	8	7	8	7	6	5	4	3
Vrouwen	4	5	5	5	5	5	4	4	3	3
Noord-Brabant	74	97	93	98	95	83	58	46	38	35
Mannen	44	61	55	57	54	46	34	25	21	19
Vrouwen	30	36	38	40	40	36	24	20	17	16
Limburg	37	46	45	45	43	41	29	25	20	19
Mannen	21	27	26	25	24	23	16	13	11	10
Vrouwen	17	20	20	20	19	18	13	11	9	9

Tabel 3
Beëindigde ww-uitkeringen naar geslacht en leeftijd, 1992–2001

	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
<i>x 1 000</i>										
Totaal	394	459	476	581	569	528	453	350	279	247
15–<35 jaar	255	298	303	359	332	284	232	164	122	102
35–<55 jaar	118	138	150	197	208	213	186	149	127	113
≥55 jaar	19	22	22	22	28	31	35	36	29	32
Mannen	238	280	292	348	332	310	273	204	153	133
15–<35 jaar	155	183	187	216	193	165	136	91	63	51
35–<55 jaar	69	80	87	114	119	122	112	86	70	60
≥55 jaar	14	17	17	16	20	22	25	27	20	22
Vrouwen	156	179	185	233	237	219	180	146	125	114
15–<35 jaar	101	115	116	143	140	119	96	73	59	51
35–<55 jaar	50	58	63	82	89	91	75	63	57	53
≥55 jaar	5	6	6	6	8	9	9	10	9	10

Tabel 4
Beëindigde ww-uitkeringen naar geslacht en provincie, 1992–2001

	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
x 1 000										
Nederland	394	459	476	581	569	528	453	350	279	247
Mannen	238	280	292	348	332	310	273	204	153	133
Vrouwen	156	179	185	233	237	219	180	146	125	114
Groningen	18	19	20	24	24	24	23	21	15	13
Mannen	13	13	14	16	16	16	16	15	10	8
Vrouwen	5	6	6	8	8	8	7	7	5	5
Friesland	22	25	23	28	29	28	26	20	15	14
Mannen	16	17	16	19	19	19	17	13	9	8
Vrouwen	6	7	8	9	10	10	8	7	6	6
Drenthe	15	18	17	21	21	22	21	16	14	12
Mannen	11	12	11	14	13	14	14	11	8	7
Vrouwen	5	6	6	7	8	8	6	6	6	5
Overijssel	28	34	34	43	42	40	35	25	20	17
Mannen	18	22	22	27	25	25	23	16	11	10
Vrouwen	10	12	12	16	16	15	12	10	9	8
Gelderland	7	8	8	10	11	10	9	8	6	5
Mannen	4	4	4	6	6	6	5	4	3	2
Vrouwen	3	3	4	5	5	5	4	4	3	3
Flevoland	43	49	52	65	61	56	47	36	29	26
Mannen	26	30	32	39	36	32	29	21	16	13
Vrouwen	17	19	20	26	26	24	19	15	13	12
Utrecht	21	25	27	33	32	28	22	16	13	11
Mannen	12	14	15	18	17	15	12	8	7	6
Vrouwen	9	11	12	15	15	13	10	7	6	6
Noord-Holland	56	65	67	84	86	76	64	48	37	32
Mannen	31	36	38	47	47	41	35	26	19	16
Vrouwen	25	29	29	37	39	35	29	23	18	16
Zuid-Holland	73	85	90	109	104	96	80	62	52	48
Mannen	44	51	55	66	62	58	48	36	29	26
Vrouwen	29	33	34	43	43	39	32	26	23	22
Zeeland	9	12	11	13	13	12	11	10	8	7
Mannen	6	8	6	8	8	7	7	6	4	4
Vrouwen	4	4	4	5	5	5	5	4	4	3
Noord-Brabant	67	81	85	101	99	90	74	56	44	39
Mannen	40	50	52	61	57	51	43	31	23	21
Vrouwen	27	31	32	41	42	39	31	25	21	19
Limburg	34	38	41	47	45	43	37	29	23	21
Mannen	19	21	24	27	25	24	21	16	12	11
Vrouwen	15	17	17	21	20	19	16	13	11	10

2. Tabellen

Cijfers in StatLine

StatLine

In toenemende mate zijn cijfers van het CBS beschikbaar via internet. Via internet kunt u toegang verkrijgen tot StatLine, de elektronische databank van het CBS. In StatLine vindt u statistische informatie over vele maatschappelijke en economische onderwerpen in de vorm van tabellen en grafieken. Deze resultaten kunt u gratis bekijken, printen of opslaan. Naast de mogelijkheid om te zoeken met trefwoorden, kan met behulp van een Webselector een keuze worden gemaakt uit alle tabellen die zijn opgenomen in StatLine.

Hoe vindt u sociaal-economische cijfers in StatLine?

In StatLine zijn veel cijfers over sociaal-economische onderwerpen te vinden. De snelste manier om deze cijfers te vinden, is als volgt. Ga naar de openingspagina van de CBS homepage (www.cbs.nl) en ga met de muis op 'cijfers' staan en kies in het menu dat verschijnt 'StatLine' aan de linkerkant. U krijgt nu een scherm waarin wordt uitgelegd hoe u binnen StatLine kunt zoeken naar onderwerpen.

Klik in de tekst op het eerste woord 'StatLine'. U krijgt nu een scherm waarin u twee mogelijkheden hebt om StatLine te benaderen (*figuur 1*). De eerste is zoeken met een trefwoord. Als u een trefwoord intoetst en daarna op 'zoeken' klikt, selecteert een zoekmachine tabellen van StatLine publicaties waarin het door u gekozen trefwoord voorkomt.

De tweede mogelijkheid is zelf te zoeken in de themaboom. U klikt dan op 'thema's', waarna de StatLine Webselector gestart wordt. U kunt dan snel gegevens vinden over sociaal-economische onderwerpen als u klikt op 'Arbeid, inkomen en sociale zekerheid'. Door op een geel mapje te klikken krijgt u de onderliggende thema's of publicaties te zien. De StatLine publicaties zijn te herkennen aan het blauwe pijltje voor de titel. In de StatLine publicaties kunt u zelf een tabel samenstellen door onderwerpen, detaillering en periodes te selecteren.

In *figuur 2* is een voorbeeld gegeven. In de linkerhelft van het scherm staat het bovenste deel van het thema 'Arbeid, inkomen en sociale zekerheid'. Deze bevat zowel thema's als publicaties. De publicatie 'Arbeidsomstandigheden; bedrijfsklassen' is aangeklikt. In het rechterdeel van het scherm staan de onderwerpen van deze publicatie: de arbeidsomstandigheden naar een aantal kenmerken van het werk. Submappen in het rechterdeel opent u door op het 'plusje' te klikken. Rechtsboven staan de detailleringen waaruit geselecteerd kan worden: de onderwerpen, de bedrijfsklassen, de positie in de beroepsbevolking en het jaar waarop de

gegevens betrekking hebben. Wanneer u klaar bent met selecteren, klikt u op 'Gegevens tonen' en wordt de door u samengestelde tabel op het scherm getoond. Uiteraard kunt u deze tabel afdrukken of opslaan op schijf. Als u op het pictogram met de diskette ('Tabel bewaren') boven de tabel klikt, krijgt u de keuze om de tabel in excel-formaat of in een ander formaat op te slaan.

Wat kunt u in StatLine vinden?

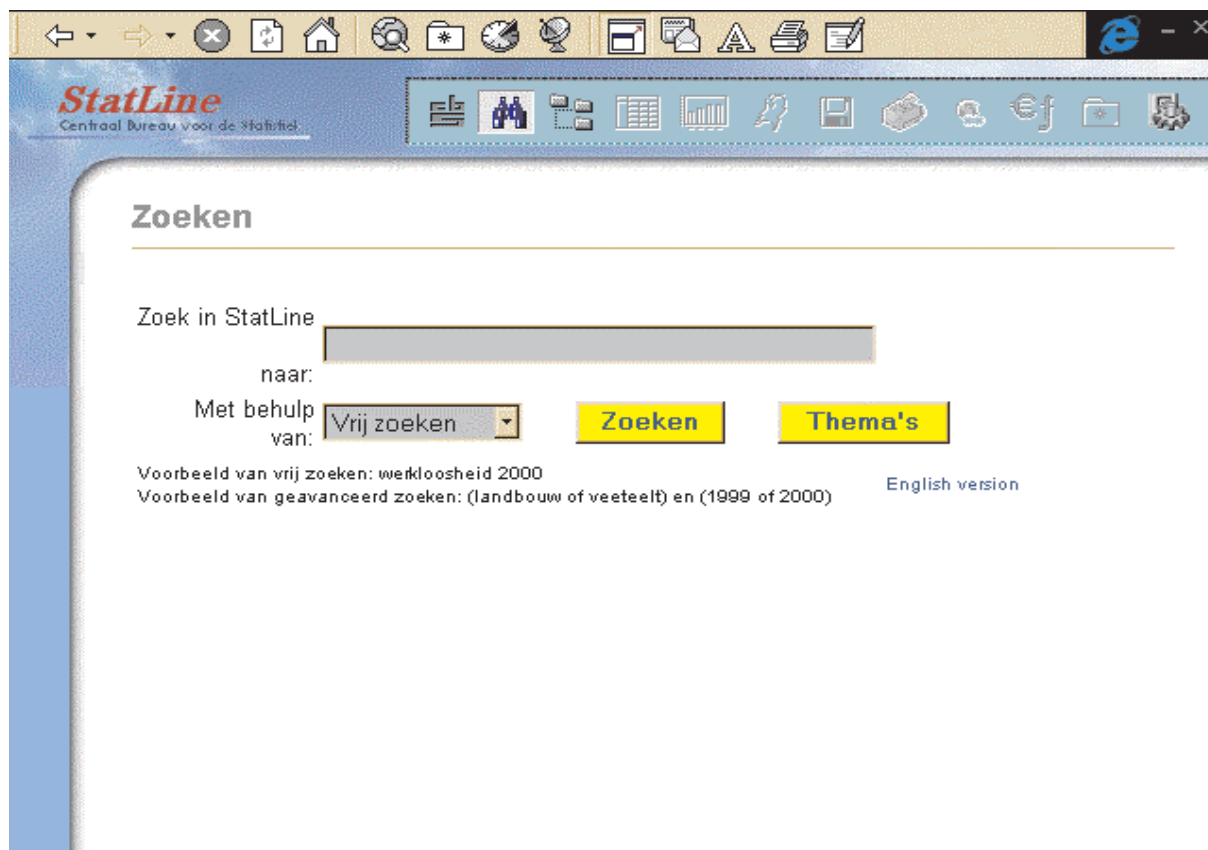
Er zijn een groot aantal StatLinepublicaties over sociaal-economische onderwerpen. De meeste vindt u onder de kop 'Arbeid, inkomen en sociale zekerheid'. Over arbeid zijn onder meer cijfers opgenomen over beroepsbevolking en werkloosheid, arbeidsomstandigheden, banen en werkzame personen, verdiende lonen en cao-lonen, vacatures en vakbeweging. Onder inkomen vindt u onder andere gegevens over inkomensverdelingen, samenstelling van het inkomen, koopkracht, vermogens en bestedingen. Onder sociale zekerheid staan publicaties over arbeidsongeschiktheid, werkloosheid, de bijstandswet en het ziekteverzuim. Cijfers over een langere periode zijn te vinden in 'Historie arbeid', 'Historie huishoudens en personen' en 'Historie sociale zekerheid'. Hierin vindt u tijdreeksen vanaf 1899 voor een beperkt aantal onderwerpen. Cijfers per gemeente of andere regio's zijn behalve onder de thema's zelf ook te vinden bij het thema 'Nederland regionaal' in de publicaties 'Regionaal statistisch bestand' en 'Statistisch bestand gemeenten'.

Binnenkort

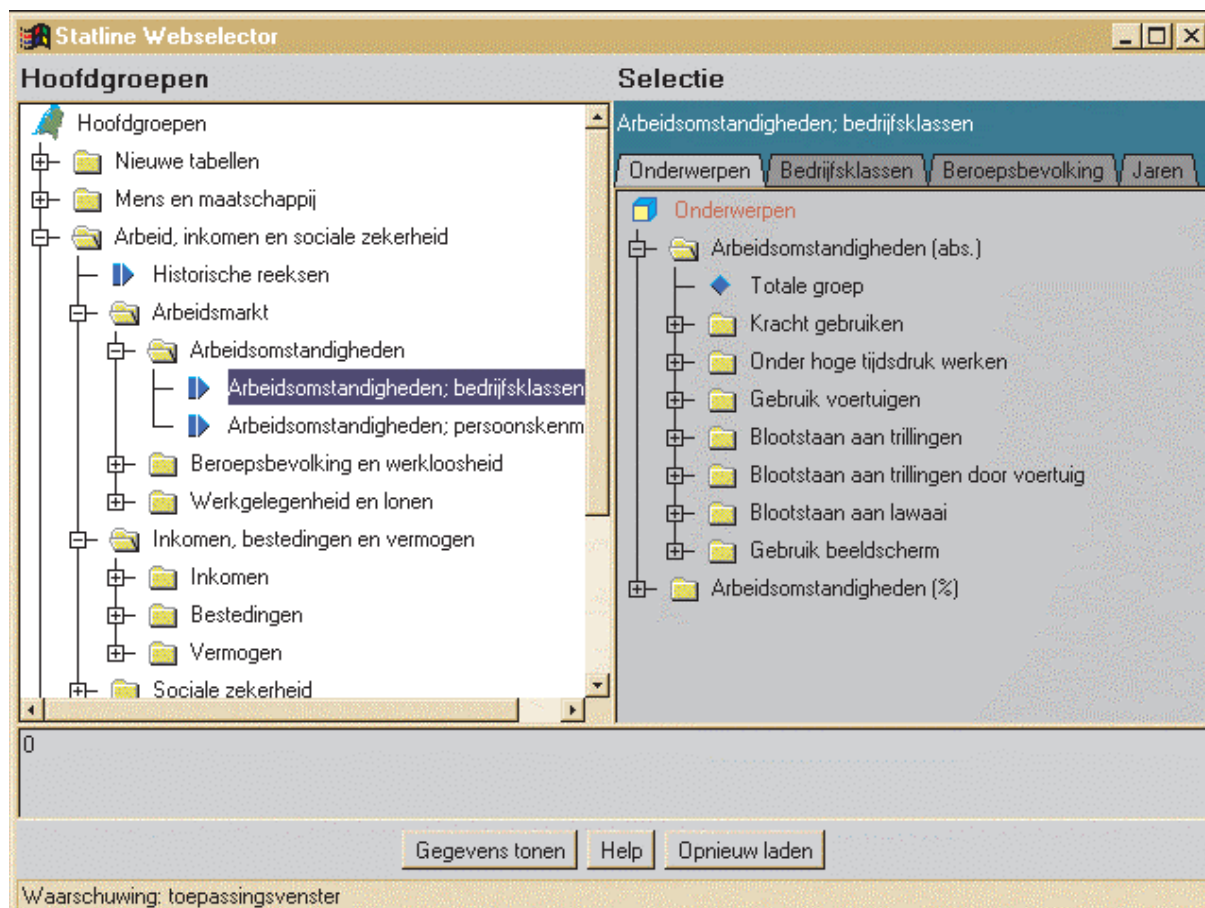
Hoewel het overgrote deel van de sociaal-economische cijfers van het CBS al op StatLine is te vinden, wordt nog gewerkt aan nieuwe StatLinepublicaties. Deze zullen in de loop van het jaar via StatLine beschikbaar komen. Onder het mapje 'Nieuwe tabellen' kunt u zien welke publicaties recent op StatLine beschikbaar zijn gekomen.

Met de uitbreiding van de elektronische publicaties in StatLine zullen de jaarcijfers in de Sociaal-economische Maandstatistiek beperkt worden. In de toekomst zult u in de Sociaal-economische Maandstatistiek steeds meer kleine tabellen aantreffen met daarin alleen de belangrijkste cijfers. Voor meer gedetailleerde cijfers – bijvoorbeeld naar bedrijfstak – wordt verwezen naar StatLine. In de Sociaal-economische Maandstatistiek zullen we u op de hoogte houden van nieuwe StatLine publicaties met sociaal-economische cijfers.

Figuur 1

Figuur 2

2.0 Kerncijfers

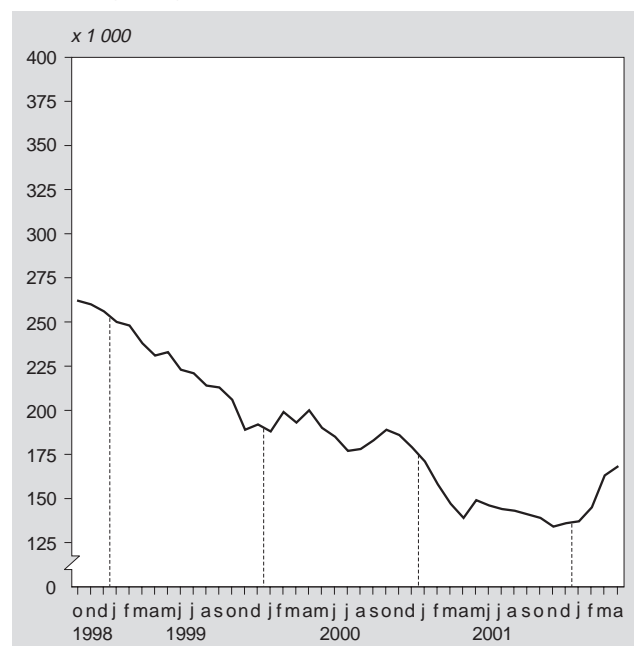
	Basis c.q. eenheid	1998	1999	2000	2001	2000				2001				2002
						4e kw.	1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e Kw.	1e Kw.	2e kw.	3e kw.	4e Kw.
1. Werkgelegenheid en vacatures ¹⁾														
Werkzame personen	1 000	7 743	7 946*	8 123*	8 277*
Werknemers	1 000	6 559	6 798*	6 968*	7 125*
Zelfstandigen	1 000	1 184	1 148*	1 155*	1 152*
Banen van werknemers	1 000	6 881	7 113*	7 284*	7 450*	7 354*	7 369*	7 443*	7 492*	7 498*	7 498*	7 477*	7 477*	
Landbouw en visserij	1 000	114	120*	118*	121*	124*	110*	123*	128*	128*	124*	114*	114*	
Industrie en bouwnijverheid	1 000	1 483	1 509*	1 528*	1 538*	1 536*	1 523*	1 537*	1 547*	1 545*	1 545*	1 519*	1 519*	
Commerciële dienstverlening	1 000	3 194	3 356*	3 470*	3 546*	3 507*	3 522*	3 546*	3 562*	3 562*	3 554*	3 546*	3 546*	
Niet-commerciële dienstverlening	1 000	2 088	2 128*	2 168*	2 245*	2 186*	2 214*	2 236*	2 255*	2 275*	2 275*	2 298*	2 298*	
Mannen	1 000	3 959	4 056*	4 118*	4 175*	4 145*	4 141*	4 180*	4 195*	4 184*	4 184*	4 168*	4 168*	
Vrouwen	1 000	2 922	3 056*	3 166*	3 275*	3 208*	3 228*	3 262*	3 297*	3 314*	3 314*	3 308*	3 308*	
Voltijd	1 000	4 004	4 094*	4 134*	4 207*	
Deeltijd	1 000	2 877	3 019*	3 150*	3 243*	
Vast	1 000	6 095	6 336*	6 528*	6 694*	
Flexibel	1 000	786	776*	756*	756*	
Vacatures ²⁾	1 000	123	171	203	197	204	216	218	171	164	164	178	178	
Landbouw en visserij	1 000	2	3	3	3	4	4	3	3	3	3	5	5	
Industrie en bouwnijverheid	1 000	28	37	47	41	44	45	46	35	34	34	35	35	
Commerciële dienstverlening	1 000	74	94	110	106	112	119	119	88	82	82	90	90	
Niet-commerciële dienstverlening	1 000	19	37	42	47	45	47	51	45	45	45	48	48	
2. Beroepsbevolking en werkloosheid														
Beroepsbevolking	1 000	6 957	7 097	7 187	7 311*	
Mannen	1 000	4 196	4 242	4 288	4 321*	
Vrouwen	1 000	2 761	2 856	2 898	2 990*	
Werkzame beroepsbevolking	1 000	6 609	6 805	6 917	7 064*	
Mannen	1 000	4 047	4 121	4 174	4 215*	
Vrouwen	1 000	2 562	2 684	2 743	2 848*	
Werkloze beroepsbevolking ³⁾	1 000	348	292	270	248*	
Mannen	1 000	149	121	114	106*	
Vrouwen	1 000	199	172	156	142*	
Geregistreerde werkloosheid	1 000	287	221	188	146	186	176	132	141	135	161	161		
Mannen	1 000	155	115	98	77	90	98	72	72	67	82	82		
Vrouwen	1 000	132	106	90	69	96	78	61	69	69	79	79		
Geregistreerde werkloosheid	%	4,1	3,1	2,6	2,0*	2,6*	2,4*	1,8*	1,9*	1,9*	2,2*	2,2*		
Mannen	%	3,7	2,7	2,3	1,8*	2,1*	2,3*	1,7*	1,7*	1,5*	1,9*	1,9*		
Vrouwen	%	4,8	3,7	3,1	2,3*	3,3*	2,6*	2,0*	2,3*	2,3*	2,6*	2,6*		

¹⁾ De gehele werkgelegenheid inclusief minder dan 12 uur.

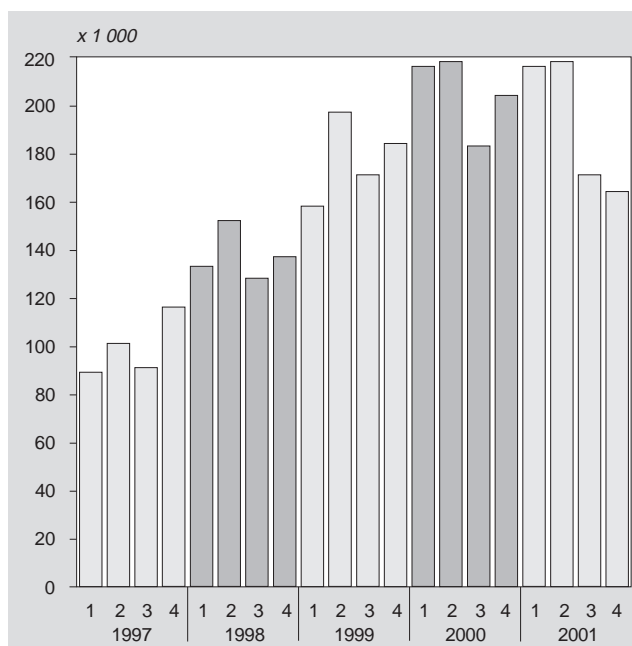
²⁾ Exclusief vacatures bij overheid en onderwijs.

³⁾ Vóór oktober 1999 in SEM voorlopige cijfers betreffende 1998 gepubliceerd.

1. Geregistreerde werklozen (driemaandsgemiddelde; onder middelste maand) gecorrigeerd voor seizoeninvloeden

2. Vacatures, ultimo kwartaal

	Basis c.q. eenheid	1998	1999	2000	2001	2000				2002	
						4e kw.	1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.	1e kw.
3. Collectieve arbeidsvoorwaarden en vakverenigingen											
Cao-lonen per uur incl. bijzondere beloningen	1990=100	123,9	128,0	132,2	138,5	133,6	136,0	137,5	139,7	140,2	141,4*
Particuliere bedrijven	1990=100	124,8	128,6	132,8	139,2	134,3	136,6	138,2	140,5	140,8	141,9*
Gesubsidieerde sector	1990=100	122,1	126,8	131,3	138,2	132,4	136,3	136,5	139,7	139,7	141,3*
Overheid	1990=100	121,8	126,5	130,4	136,3	131,9	133,6	135,5	136,8	138,0	139,6*
Leden van vakverenigingen ¹⁾	1 000	1 766	1 814	1 797	1 796	1 803	1 796	1 800	1 800	1 797	1 788
Verloren arbeidsdagen door stakingen ²⁾	1 000	33,2	75,8	9,4	.	2,0
4. Lonen en loonkosten											
Verdiende lonen per maand van Voltijdwerknemers ³⁾	euro	2 205	2 277*	2 369*
Minimumloon per maand	euro	1 110,85	1 154,46	1 154,46	1 180,42	1 180,42	1 206,60
Aantal minimumloners	1 000	310,0	295,6	284,6
Loonkosten per uur in industrie en (bouw) nijverheid	euro	23,35	24,10*	24,83*	26,19*	25,12*	25,59*	26,04*	26,5*	26,65*	25,59*
5. Inkomen, vermogen en consumptie											
Gemiddeld beschikbaar inkomen van huishoudens ⁴⁾	1 000 euro	22,7	23,4*
Dynamische koopkrachtverandering ⁵⁾ , t.o.v. 1 jaar eerder	%	2,8	1,3*
Gemiddeld vermogen per huishouden	1 000 euro	84,0	93,0
Gemiddelde bestedingen per huishouden	1 000 euro	22,2	23,2
Consumptie (volumemutatie per persoon) ⁶⁾	%	3,9	3,3*	2,8*	1,0*	2,2*	0,7*	1,3*	0,9*	1,1*	1,0*
Consumentenvertrouwen ⁷⁾ , gem. saldo pos. en neg. antw.		17	14	25	-1	20	11	-1	-4	-9	-5
Consumentenprijsindex											
Alle huishoudens	1995=100	106,3	108,6	111,4	116,4*	112,7	114,6	116,4	117,0	117,6	119,0*
Werknemers laag	1995=100	106,1	108,4	111,1	116,2*	112,5	114,4	116,2	116,8	117,4	118,7*
Geharmoniseerde index CPI, Nederland	1996=100	103,7	105,8	108,2	113,8*	109,6	111,8	114,0	114,3	115,0	.
7. Sociale zekerheid											
WW ⁸⁾	1 000	306	249	204	176	189	189	172	164	166	180
Algemene bijstandswet, (incl. RWW) periodiek algemeen <65 jaar, thuiswonend	1 000	397	363	335	.	335	331	326	323	.	.
Arbeidsongeschiktheidsuitkeringen	1 000	892	915	937	970	957	965	973	973	981	.
Ziekteverzuim (exclusief overheid) ⁹⁾	%	5,6	6,0	6,1	6,1	6,3	6,4	6,0	5,7	6,1	.

¹⁾ Betreft vakverenigingen aangesloten bij de FNV, het CNV en de Vakcentrale MHP en tot 1998 de AVC.

²⁾ De gegevens in het tweede kwartaal van 1998 zijn exclusief de acties in verband met de CAO-Gezondheidszorg en de CAO-Welzijn.

³⁾ De samenstelling is ingaande 1999 gewijzigd (zie art. 'Banen, lonen en arbeidsduur van werknemers' in de Sociaal-economische maandstatistiek, december 2001).

⁴⁾ Het besteedbaar inkomen is de som van inkomsten uit alle bronnen na aftrek van premies en belastingen.

⁵⁾ De ontwikkeling van werkelijk ondervonden koopkracht.

⁶⁾ Mutatie t.o.v. (de overeenkomstige periode van) voorgaand jaar; vanaf december 1999 gewijzigde cijfers vanaf 1996 vanwege nieuwe richtlijnen Nationale Rekeningen.

⁷⁾ Jaar- en kwartaalcijfers zijn berekend als een gewogen gemiddelde van het maandelijks vastgestelde consumentenvertrouwen. De index is weergegeven op een schaal van -100 tot +100.

⁸⁾ De WW-cijfers wijken af van eerder gepubliceerde cijfers.

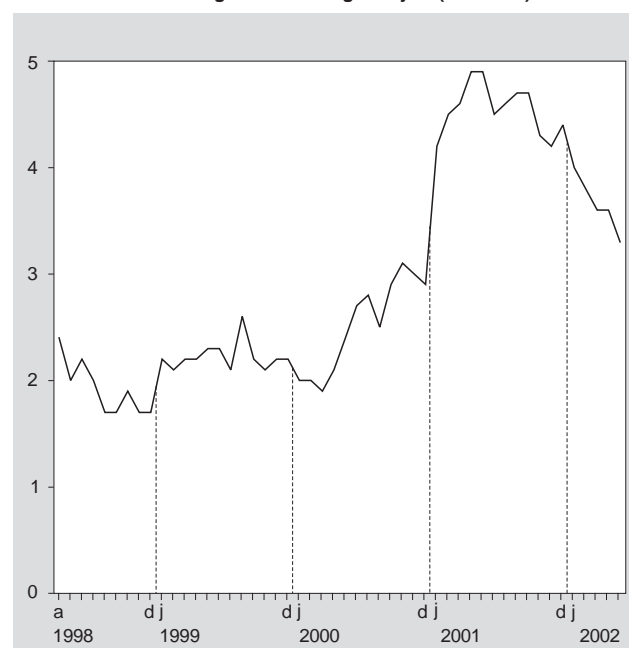
In het verleden werd het aantal WW-uitkeringen gepubliceerd op transactiebasis. Hierbij werden uitkeringen gecorrigeerd met maximaal 6 maanden nagekomen informatie.

⁹⁾ Inclusief zwangerschaps- en bevallingsverlof.

3. Index consumentenvertrouwen

4. Procentuele verandering consumentenprijsindex-alle huishoudens t.o.v. overeenkomstige maand voorgaand jaar (1995=100)

2.1 Banen en arbeidsvolume

Tabel 2.1.1
Banen van werknemers naar geslacht en bedrijfstak

	2000*			2001*				2002*
	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	1e kwartaal
	x 1 000							
Totaal	7 274	7 329	7 349	7 369	7 443	7 492	7 498	7 477
Landbouw en visserij	120	124	122	110	123	128	124	114
Delfstoffenwinning	9	9	8	9	8	8	8	9
Industrie	1 054	1 053	1 055	1 053	1 056	1 056	1 054	1 045
Energie en water	37	37	37	37	36	36	36	36
Bouwnijverheid	426	438	439	425	436	447	447	430
Handel, horeca en reparatie	1 520	1 526	1 533	1 549	1 559	1 559	1 560	1 570
Vervoer en communicatie	449	458	459	459	463	470	469	465
Financiële en zakelijke diensten	1 497	1 511	1 507	1 513	1 524	1 534	1 525	1 511
Overheid	904	903	910	924	930	930	939	952
Zorg en overige diensten	1 257	1 271	1 279	1 290	1 306	1 325	1 336	1 346
Mannen	4 121	4 143	4 137	4 141	4 180	4 195	4 184	4 168
Landbouw en visserij	83	86	82	77	86	88	85	79
Delfstoffenwinning	7	7	7	7	7	7	7	7
Industrie	802	803	805	798	797	799	800	791
Energie en water	30	30	30	30	30	29	29	29
Bouwnijverheid	394	402	401	387	399	407	406	392
Handel, horeca en reparatie	807	807	804	818	825	824	818	829
Vervoer en communicatie	321	325	327	327	329	333	334	330
Financiële en zakelijke diensten	831	836	836	840	846	848	843	836
Overheid	515	516	514	518	520	521	523	526
Zorg en overige diensten	331	331	331	340	341	338	338	348
Vrouwen	3 153	3 186	3 212	3 228	3 262	3 297	3 314	3 308
Landbouw en visserij	37	39	39	33	37	40	39	34
Delfstoffenwinning	1	1	1	1	1	1	1	1
Industrie	252	250	250	255	259	256	255	253
Energie en water	7	7	7	7	7	7	7	7
Bouwnijverheid	33	35	37	38	38	39	40	38
Handel, horeca en reparatie	713	719	729	732	734	735	741	741
Vervoer en communicatie	128	132	132	133	134	136	135	134
Financiële en zakelijke diensten	666	675	671	673	678	686	682	674
Overheid	389	387	396	406	409	409	416	426
Zorg en overige diensten	926	940	948	950	965	987	997	998
	% verandering t.o.v. hetzelfde kwartaal van voorgaand jaar							
Totaal	2,4	2,4	2,4	2,6	2,3	2,2	2,0	1,5
Landbouw en visserij	-1,7	-1,5	-1,0	2,6	3,0	2,6	2,4	2,9
Delfstoffenwinning	-2,3	-1,9	-2,7	-3,7	-5,6	-3,6	-1,5	0,1
Industrie	0,9	0,9	0,7	0,5	0,2	0,2	-0,1	-0,8
Energie en water	-3,2	-3,7	-3,9	-3,5	-2,6	-2,3	-2,1	-0,9
Bouwnijverheid	2,9	2,5	2,6	2,6	2,3	2,1	1,8	1,2
Handel, horeca en reparatie	3,5	3,3	2,8	3,2	2,6	2,2	1,7	1,4
Vervoer en communicatie	5,6	5,0	4,2	3,7	3,0	2,6	2,2	1,1
Financiële en zakelijke diensten	2,9	3,1	3,1	2,6	1,8	1,5	1,2	-0,1
Overheid	1,6	1,6	1,7	2,1	2,8	3,0	3,2	3,0
Zorg en overige diensten	1,8	2,2	2,6	3,7	3,9	4,2	4,4	4,3
Mannen	1,6	1,6	1,3	1,7	1,4	1,3	1,1	0,7
Landbouw en visserij	0,3	-0,1	-1,3	3,2	4,2	2,7	3,2	2,4
Delfstoffenwinning	-3,3	-1,6	-1,8	-3,6	-6,3	-4,9	-2,8	-0,6
Industrie	-0,1	0,1	0,1	0,0	-0,6	-0,5	-0,6	-0,8
Energie en water	-3,5	-4,0	-4,4	-3,5	-2,5	-2,3	-2,2	-1,6
Bouwnijverheid	2,5	1,8	2,1	2,0	1,3	1,3	1,3	1,3
Handel, horeca en reparatie	2,6	2,3	1,7	2,8	2,2	2,1	1,8	1,4
Vervoer en communicatie	3,5	3,3	3,0	3,0	2,5	2,4	2,1	1,1
Financiële en zakelijke diensten	2,5	2,9	3,1	2,6	1,9	1,5	0,9	-0,4
Overheid	0,5	0,5	-0,1	0,4	1,0	1,0	1,8	1,6
Zorg en overige diensten	1,1	0,5	-0,6	1,4	3,0	2,0	2,2	2,3
Vrouwen	3,5	3,6	3,8	3,7	3,5	3,5	3,2	2,5
Landbouw en visserij	-5,9	-4,4	-0,5	1,2	0,3	2,4	0,6	4,2
Delfstoffenwinning	3,2	-3,4	-7,6	-4,5	-2,3	3,4	6,2	4,0
Industrie	4,2	3,4	3,0	2,2	2,8	2,5	1,6	-0,8
Energie en water	-1,8	-2,1	-1,9	-3,4	-3,0	-2,5	-1,7	1,8
Bouwnijverheid	9,0	11,3	8,9	9,3	15,2	11,1	7,8	0,9
Handel, horeca en reparatie	4,6	4,5	4,2	3,5	3,0	2,2	1,7	1,3
Vervoer en communicatie	11,2	9,2	7,3	5,6	4,4	3,2	2,3	1,1
Financiële en zakelijke diensten	3,3	3,4	3,0	2,7	1,7	1,5	1,6	0,2
Overheid	3,3	3,1	4,1	4,2	5,3	5,8	5,0	4,9
Zorg en overige diensten	2,1	2,8	3,7	4,6	4,2	5,0	5,2	5,0
	3,5	3,6	3,8	3,7	3,5	3,5	3,2	2,5

Bron: CBS, Arbeidsrekeningen.

Tabel 2.1.2
Arbeidsvolume van werknemers naar geslacht en bedrijfstak

	2000*			2001*				2002*
	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	1e kwartaal.	2e kwartaal.	3e kwartaal.	4e kwartaal	1e kwartaal
<i>1 000 arbeidsjaren</i>								
Totaal	5 670	5 691	5 685	5 733	5 798	5 814	5 800	5 813
Landbouw en visserij	88	91	87	81	91	93	90	84
Delfstoffenwinning	9	8	8	8	8	8	8	8
Industrie	934	932	933	935	935	934	932	927
Energie en water	35	34	34	34	34	33	33	33
Bouwnijverheid	405	415	415	401	413	422	422	406
Handel, horeca en reparatie	1 080	1 075	1 068	1 093	1 108	1 100	1 090	1 109
Vervoer en communicatie	376	384	385	385	386	393	394	389
Financiële en zakelijke diensten	1 182	1 184	1 180	1 194	1 207	1 206	1 197	1 195
Overheid	730	729	734	746	751	751	758	768
Zorg en overige diensten	832	839	840	856	865	873	877	893
Mannen	3 655	3 667	3 654	3 669	3 707	3 713	3 698	3 695
Landbouw en visserij	67	69	67	63	70	71	69	64
Delfstoffenwinning	7	7	7	7	7	7	7	7
Industrie	753	753	753	751	748	749	748	745
Energie en water	29	29	29	29	29	28	28	28
Bouwnijverheid	383	392	391	377	388	397	395	382
Handel, horeca en reparatie	658	654	647	663	672	667	659	672
Vervoer en communicatie	288	293	295	294	295	300	301	297
Financiële en zakelijke diensten	732	732	730	738	747	745	740	738
Overheid	468	468	467	471	473	473	475	478
Zorg en overige diensten	269	270	271	277	277	275	276	284
Vrouwen	2 014	2 024	2 030	2 064	2 091	2 101	2 102	2 119
Landbouw en visserij	21	21	21	18	21	22	21	19
Delfstoffenwinning	1	1	1	1	1	1	1	1
Industrie	181	180	180	184	187	185	184	183
Energie en water	5	5	5	5	5	5	5	5
Bouwnijverheid	21	23	24	25	25	26	26	25
Handel, horeca en reparatie	422	421	421	431	436	433	431	437
Vervoer en communicatie	88	91	91	91	91	94	93	92
Financiële en zakelijke diensten	451	453	450	456	459	461	458	457
Overheid	262	261	267	275	278	278	283	290
Zorg en overige diensten	563	568	569	578	588	597	601	609
<i>% verandering t.o.v. hetzelfde kwartaal van voorgaand jaar</i>								
Totaal	2,3	2,1	1,8	2,1	2,3	2,2	2,0	1,4
Landbouw en visserij	0,2	-1,0	-2,4	0,8	3,7	2,9	3,0	3,1
Delfstoffenwinning	-0,9	-0,2	-1,2	-3,4	-5,8	-3,8	-1,7	0,1
Industrie	0,2	0,4	0,4	0,6	0,1	0,1	-0,1	-0,8
Energie en water	-4,0	-4,3	-4,4	-3,5	-2,6	-2,3	-2,1	-1,1
Bouwnijverheid	2,6	2,1	2,2	2,3	2,0	1,8	1,7	1,2
Handel, horeca en reparatie	3,3	2,7	1,8	2,2	2,6	2,3	2,0	1,4
Vervoer en communicatie	4,9	4,7	4,4	3,8	2,8	2,5	2,2	1,2
Financiële en zakelijke diensten	3,0	2,8	2,4	2,0	2,1	1,9	1,5	0,1
Overheid	1,1	1,3	1,5	2,1	2,9	3,0	3,2	2,9
Zorg en overige diensten	2,5	2,7	2,5	3,2	4,0	4,0	4,4	4,4
Mannen	1,4	1,3	0,9	1,3	1,4	1,3	1,2	0,7
Landbouw en visserij	0,1	-0,4	-1,8	2,3	4,6	2,9	3,6	2,6
Delfstoffenwinning	-1,7	-0,7	-1,6	-3,4	-6,3	-4,9	-2,8	-0,5
Industrie	-0,5	-0,2	-0,2	0,0	-0,6	-0,5	-0,6	-0,8
Energie en water	-4,1	-4,5	-4,7	-3,6	-2,5	-2,3	-2,2	-1,6
Bouwnijverheid	2,3	1,7	1,9	1,8	1,2	1,3	1,3	1,3
Handel, horeca en reparatie	2,6	2,0	0,9	1,8	2,1	2,1	1,8	1,3
Vervoer en communicatie	3,2	3,4	3,5	3,2	2,4	2,3	2,1	1,2
Financiële en zakelijke diensten	2,5	2,4	2,1	1,8	2,2	1,9	1,3	0,0
Overheid	0,2	0,3	-0,3	0,5	1,1	1,0	1,7	1,6
Zorg en overige diensten	0,4	0,8	0,7	1,7	2,9	1,9	2,1	2,3
Vrouwen	4,0	3,7	3,5	3,5	3,8	3,8	3,5	2,6
Landbouw en visserij	0,7	-2,7	-4,3	-3,9	0,6	3,1	1,2	4,8
Delfstoffenwinning	4,6	3,6	2,3	-3,4	-2,7	3,2	5,9	4,2
Industrie	3,1	2,9	3,0	2,8	3,0	2,7	1,8	-0,7
Energie en water	-3,4	-3,2	-2,6	-3,2	-3,0	-2,6	-1,8	1,8
Bouwnijverheid	7,0	9,6	7,9	9,5	16,4	11,7	8,3	0,9
Handel, horeca en reparatie	4,4	3,8	3,2	2,8	3,3	2,7	2,3	1,5
Vervoer en communicatie	10,9	9,1	7,4	5,8	3,9	3,1	2,3	1,3
Financiële en zakelijke diensten	3,9	3,4	3,0	2,4	1,9	1,9	1,7	0,2
Overheid	2,9	3,3	4,7	5,1	6,2	6,5	5,7	5,3
Zorg en overige diensten	3,6	3,6	3,4	4,0	4,5	5,1	5,5	5,3

Bron: CBS, Arbeidsrekeningen.

2.2 Vacatures

Tabel 2.2.1
Vacatures naar economische activiteit en bedrijfsgrootte

	SBI-code	2000				2001				2002	Jaar- mutatie 2001– 2002
		31 maart	30 juni	30 sept.	31 dec.	31 maart	30 juni	30 sept.	31 dec.	31 maart	
<i>x 1 000</i>											
Totaal		215,6	218,2	183,4	204,2	215,6	218,1	170,7	163,9	177,6	-38,0
w.v.											
Particuliere bedrijven ¹⁾		200,8	201,6	169,4	188,8	200,6	201,7	156,1	147,8	162,5	-38,1
Overheid		14,8	16,6	14,0	15,4	15,0	16,4	14,7	16,0	15,1	0,0
Bedrijfssector											
Landbouw en visserij	01–05	3,4	4,1	2,8	3,8	4,4	3,4	2,7	2,6	4,6	0,3
Industrie en bouwnijverheid	10–45	50,9	54,2	42,7	43,8	45,2	45,5	35,0	33,8	34,8	-10,4
Commerciële dienstverlening	50–74	118,0	116,1	98,6	112,0	118,7	118,6	88,1	82,0	90,0	-28,7
Niet-commerciële dienstverlening	75–93	43,3	43,8	39,3	44,6	47,4	50,6	44,9	45,5	48,1	0,8
Bedrijfstak											
Delfstoffenwinning	10–14	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1	0,2	0,1	0,1	0,3	0,2
Industrie	15–37	28,9	32,6	25,3	26,4	24,5	24,8	20,0	18,5	18,4	-6,1
Energie- en waterleidingbedrijven	40–41	0,5	0,6	0,4	0,5	0,7	0,5	0,4	0,6	0,3	-0,4
Bouwnijverheid	45	21,3	20,8	16,8	16,7	19,8	20,1	14,5	14,6	15,8	-4,0
Handel	50–52	36,1	37,7	31,3	35,3	35,3	35,9	26,6	25,9	29,9	-5,4
Horeca	55	9,8	9,4	7,1	7,5	9,3	9,5	8,4	7,4	9,0	-0,3
Vervoer en communicatie	60–64	11,6	12,1	12,7	12,2	11,4	10,7	8,1	7,0	8,2	-3,2
w.o. post en telecommunicatie		3,1	2,6	3,1	2,7	2,8	2,1	1,3	1,3	1,2	-1,6
Financiële instellingen	65–67	9,1	7,5	5,8	8,0	8,2	7,5	5,9	7,5	6,0	-2,2
Zakelijke dienstverlening	70–74	51,4	49,4	41,8	49,1	54,4	54,9	39,2	34,2	36,9	-17,6
w.o. computerservice, informatietechnologie		10,6	8,2	6,8	8,3	10,7	8,4	6,1	5	4,1	-6,5
Openbaar bestuur	75	9,3	9,9	8,7	9,4	9,8	9,6	9,0	10,0	9,9	0,1
Onderwijs	80	5,4	7,2	5,5	6,1	5,7	7,0	6,3	6,1	4,3	-1,4
Gezondheids- en welzijnzorg	85	19,7	18,4	18,6	20,6	22,8	23,8	22,2	21,5	24,0	1,2
Cultuur en overige dienstverlening	90–93	8,9	8,3	6,5	8,5	9,1	10,3	7,5	7,9	10,0	0,9
Bedrijfsgrootte											
Bedrijven met 1–9 werknemers		57,7	50,9	39,7	49,5	54,4	61,1	45,7	44,1	54,0	-0,4
Bedrijven met 10–99 werknemers		69,9	73,5	59,9	63,1	65,0	69,6	52,4	50,4	55,5	-9,5
Bedrijven met 100 werknemers en meer		88,0	93,9	83,8	91,6	96,2	87,4	72,7	69,4	68,1	-28,1

¹⁾ Inclusief gesubsidieerde sector.

Bron: CBS, Vacature-enquête.

Tabel 2.2.2
Ontstane vacatures naar economische activiteit en bedrijfsgrootte ¹⁾

	SBI-code	2000				2001				2002	Jaar- mutatie 2001- 2002
		31 maart	30 juni	30 sept.	31 dec.	31 maart	30 juni	30 sept.	31 dec.	31 maart	
<i>x 1 000</i>											
Totaal		283	251	230	254	270	273	209	194	213	-56
w.v.											
Particuliere bedrijven ²⁾		267	233	208	237	252	252	189	176	197	-56
Overheid		16	18	22	17	18	20	20	17	17	-1
Bedrijfssector											
Landbouw en visserij	01-05	7	6	8	6	6	4	4	3	6	0
Industrie en bouwnijverheid	10-45	59	53	38	42	49	42	33	30	34	-15
Commerciële dienstverlening	50-74	161	137	126	149	152	160	114	107	116	-36
Niet-commerciële dienstverlening	75-93	56	56	59	57	62	67	58	54	57	-5
Bedrijfstak											
Delfstoffenwinning	10-14	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Industrie	15-37	32	33	23	27	27	27	20	18	19	-7
Energie- en waterleidingbedrijven	40-41	1	1	0	1	1	0	0	1	0	-1
Bouwnijverheid	45	26	19	14	14	22	15	12	11	15	-7
Handel	50-52	57	54	51	61	55	52	45	44	44	-11
Horeca	55	17	17	13	11	17	23	16	11	15	-2
Vervoer en communicatie	60-64	17	15	16	15	14	15	10	9	11	-3
w.o. post en telecommunicatie		2	2	4	4	3	3	2	2	2	-1
Financiële instellingen	65-67	11	7	6	10	9	7	7	8	5	-4
Zakelijke dienstverlening	70-74	59	44	39	52	56	63	37	34	41	-16
w.o. computerservice, informatietechnologie		11	4	5	7	9	6	5	4	3	-6
Openbaar bestuur	75	7	8	7	7	9	9	7	9	8	-1
Onderwijs	80	10	11	15	10	9	11	14	8	8	-1
Gezondheids- en welzijnszorg	85	28	27	26	28	32	32	27	27	30	-2
Cultuur en overige dienstverlening	90-93	11	10	11	12	12	14	9	10	11	-1
Bedrijfsgrootte											
Bedrijven met 1- 9 werknemers		81	66	59	69	76	82	55	54	65	-11
Bedrijven met 10-99 werknemers		97	84	74	80	86	93	69	62	69	-17
Bedrijven met 100 werknemers en meer		106	100	96	104	108	97	85	77	79	-29

¹⁾ In het kwartaal eindigend op aangegeven datum.

²⁾ Inclusief gesubsidieerde sector.

Bron: CBS, Vacature-enquête.

Tabel 2.2.3
Vervulde vacatures naar economische activiteit en bedrijfsgrootte ^{1) 2)}

	2000				2001				2002	Jaar- mutatie 2001- 2002	
	31 maart	30 juni	30 sept.	31 dec.	31 maart	30 juni	30 sept.	31 dec.	31 maart		
	<i>x 1 000</i>										
Totaal	251	248	265	233	258	270	256	200	200	-58	
w.v.											
Particuliere bedrijven ³⁾	234	232	241	217	241	251	234	185	182	-58	
Overheid	17	16	24	16	18	19	22	16	18	0	
Bedrijfssector											
Landbouw en visserij	01-05	6	5	9	5	6	5	5	3	4	-2
Industrie en bouwnijverheid	10-45	48	49	49	41	48	42	43	31	33	-14
Commerciële dienstverlening	50-74	143	139	143	136	145	160	145	113	108	-37
Niet-commerciële dienstverlening	75-93	54	55	63	52	60	64	63	53	55	-5
Bedrijfstak											
Delfstoffenwinning	10-14	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Industrie	15-37	29	29	30	26	28	26	25	19	19	-9
Energie- en waterleidingbedrijven	40-41	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0
Bouwnijverheid	45	19	20	18	15	19	15	18	11	14	-5
Handel	50-52	52	52	58	57	55	51	54	44	40	-15
Horeca	55	16	17	16	11	15	23	17	12	13	-2
Vervoer en communicatie	60-64	19	15	15	16	15	15	13	10	10	-5
w.o. post en telecommunicatie		3	2	3	4	3	3	3	2	2	-1
Financiële instellingen	65-67	8	8	8	8	9	8	8	7	7	-2
Zakelijke dienstverlening	70-74	48	46	47	45	51	62	53	39	38	-13
w.o. computerservice, informatietechnologie		8	7	6	5	7	9	7	6	4	-3
Openbaar bestuur	75	8	7	8	7	8	9	8	8	8	-1
Onderwijs	80	9	9	17	9	9	10	14	8	9	0
Gezondheids- en welzijnszorg	85	27	28	26	26	30	31	29	28	28	-2
Cultuur en overige dienstverlening	90-93	10	11	12	10	12	13	12	9	9	-2
Bedrijfsgrootte											
Bedrijven met 1- 9 werknemers		76	73	71	59	71	76	71	56	56	-16
Bedrijven met 10-99 werknemers		82	81	87	77	84	88	87	64	64	-20
Bedrijven met 100 werknemers en meer		94	94	107	97	103	106	99	81	80	-23

¹⁾ Het aantal vervulde vacatures is inclusief het aantal vervallen vacatures.

²⁾ In het kwartaal eindigend op aangegeven datum.

³⁾ Inclusief gesubsidieerde sector.

Bron: CBS, Vacature-enquête.

2.3 Werkloosheid

Tabel 2.3.1
Geregisteerde werklozen naar geslacht, leeftijd en duur van inschrijving, driemaandsgemiddelden¹⁾

	2001				2002			
	januari	februari	maart	april	januari	februari	maart	april
	<i>x 1 000</i>							
Leeftijd en geslacht								
Totaal	184	176	155	134	152	161	167	159
16-24 jaar	26	24	19	16	21	20	22	19
25-34 jaar	48	43	36	31	39	45	45	44
35-64 jaar	111	109	99	87	92	96	100	95
Man	104	98	86	76	82	82	86	81
16-24 jaar	12	11	10	9	12	11	12	10
25-64 jaar	92	87	76	67	69	71	73	71
Vrouw	79	78	69	58	70	79	82	78
16-24 jaar	13	13	9	7	8	8	10	9
25-64 jaar	66	65	60	50	62	71	72	68
Duur inschrijving en geslacht²⁾								
Korter dan 1 jaar	119	114	95	79	102	110	112	103
man	68	65	52	43	55	56	59	54
vrouw	51	49	43	36	46	54	54	49
1 jaar of langer	65	62	60	55	50	52	55	56
man	37	33	33	33	26	27	27	27
vrouw	28	28	26	22	24	25	28	28

¹⁾ Driemaandsgemiddelden opgenomen onder de middelste maand. Niet voor seizoen gecorrigeerde cijfers.

²⁾ Duur inschrijving volgens registratie bij arbeidsbureaus; het betreft een onafgebroken periode van inschrijving.

Bron: CBS, Enquête beroepsbevolking.

Tabel 2.3.2
Geregisteerde werklozen¹⁾ van 16-64 jaar naar landsdeel en de 4 grote gemeenten²⁾

	2000		2001			2002	2001	2002
	4e kwartaal	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	1e kwartaal	1e kwartaal	
	<i>x 1 000</i>						<i>% van de beroepsbevolking</i>	
Nederland	186	176	132	141	135	161	2,4	2,2
Noord-Nederland	25	24	19	20	22	26	3,4	3,7
Oost-Nederland	35	35	30	26	30	28	2,4	1,9
West-Nederland	88	81	55	69	53	73	2,4	2,1
Zuid-Nederland	37	35	28	26	31	34	2,2	2,1
Vier grote gemeenten	46	37	21	34	24	35	4,0	3,7

¹⁾ Niet voor seizoeninvloeden gecorrigeerd.

²⁾ Noord-Nederland: Groningen, Friesland, Drenthe
Oost-Nederland: Overijssel, Flevoland, Gelderland
West-Nederland: Utrecht, Noord-Holland, Zuid-Holland, Zeeland
Zuid-Nederland: Noord-Brabant, Limburg
4 grote gemeenten: Amsterdam, Rotterdam, 's-Gravenhage, Utrecht.

Bron: CBS, Enquête beroepsbevolking.

Tabel 2.3.3
Bij een arbeidsbureau ingeschrevenen van 16–64 jaar naar arbeidspositie volgens de Enquête Beroepsbevolking

	2000			2001				2002
	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	1e kwartaal
<i>x 1 000</i>								
Totaal ingeschreven personen ¹⁾	680	654	644	629	579	553	571	592
Geregistreerde werklozen	173	176	186	176	132	141	135	161
Werkzame beroepsbevolking	262	256	228	236	203	179	180	175
Niet beschikbaar voor de arbeidsmarkt	245	222	230	218	244	233	255	255
<i>% van ingeschreven personen</i>								
Totaal ingeschreven personen	100	100	100	100	100	100	100	100
Geregistreerde werklozen	25	27	29	28	23	25	24	27
Werkzame beroepsbevolking	39	39	35	37	35	32	32	30
Niet beschikbaar voor de arbeidsmarkt	36	34	36	35	42	42	45	43

¹⁾ De hier vermelde aantallen volgens de registratie zijn bepaald uit het maandelijks door het Landelijk Bureau voor de Arbeidsvoorziening aan het CBS ter beschikking gestelde databestand (het zgn. Gis-bestand).

Bron: CBS, Enquête beroepsbevolking.

Tabel 2.3.4
Werkzoekenden zonder baan¹⁾; maandcijfers seizoensgecorrigeerd

	2000	2001				2002				
		sept.*	okt.*	nov.*	dec.*	jan.*	febr.*	maart*	april*	mei*
<i>in % van de beroepsbevolking</i>										
België	7,0	6,6	6,7	6,7	6,7	6,7	6,8	6,8	6,8	6,8
Denemarken	4,7	4,3	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2	.
Duitsland	8,1	7,9	8,0	8,0	8,0	8,1	8,1	8,1	8,1	8,3
Finland	9,8	9,1	9,2	9,2	9,3	9,1	9,1	9,1	9,1	.
Frankrijk	9,5	8,6	8,7	8,8	8,9	8,9	9,0	9,1	9,2	.
Griekenland
Ierland	4,2	3,8	3,9	4,1	4,1	4,2	4,3	4,4	4,4	4,4
Italië	10,5	9,4	9,3	.	.	8,8
Luxemburg	2,2	2,5	2,5	2,5	2,5	2,1	2,2	2,2	2,2	.
Nederland	2,8	2,4	2,4	2,4	2,4	2,4	2,5	2,7	.	.
Oostenrijk	3,7	3,7	3,7	3,8	3,9	4,0	3,9	4,0	4,0	4,1
Portugal	4,2	4,1	4,2	4,2	4,2	4,3	4,3	4,3	4,3	.
Spanje	14,1	12,9	12,8	12,8	12,8	11,1	11,3	11,3	11,3	11,4
Verenigd Koninkrijk	5,5	5,2	5,2	5,3	5,0	5,0	5,1	5,1	.	.
Zweden	5,9	5,1	5,2	5	5,1	5,2	5,2	5,2	5,3	5,3
EU-15	8,3	7,7	7,8	7,8	7,8	7,5	7,5	7,5	7,6	.
Verenigde Staten	5,5	5,0	5,4	5,6	5,7	5,6	5,6	5,7	6,1	5,9
Japan	4,7	5,3	5,4	5,4	5,5	5,3	5,3	5,2	5,2	.

¹⁾ Het betreft personen zonder werk die betaald werk zoeken en onmiddellijk voor een werkkring beschikbaar zijn (werkloosheid volgens de ILO-definitie). De maand- en jaarcijfers zijn door Eurostat berekend op grond van het Labour Force Survey van de EU en gegevens over de geregistreerde werkloosheid.

Bron: Eurostat.

2.4 Cao-lonen

Tabel 2.4.1
Cao-lonen per uur inclusief bijzondere beloningen

	Sbi-code ¹⁾	2001								2002*				
		mei	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.	jan.	febr.	maart	april	mei
<i>1990=100</i>														
Totaal	01–93	138,0	138,4	139,7	139,7	139,7	140,2	140,2	140,2	141,4	141,6	141,9	142,3	142,3
Leeftijdscategorie														
Jeugd		139,8	140,1	142,5	142,5	142,5	142,9	142,9	142,9	144,7	144,7	144,9	145,1	145,1
Volwassenen		137,8	138,3	139,6	139,5	139,6	140,0	140,0	140,0	141,1	141,4	141,7	142,1	142,2
Cao-sector														
Particuliere bedrijven		138,6	139,0	140,5	140,5	140,5	140,8	140,9	140,9	141,9	142,0	142,3	142,7	142,8
Overheid		136,5	136,8	136,8	136,8	136,8	138,0	138,0	138,0	139,6	140,5	140,8	141,1	141,1
Gesubsidieerde sector		136,6	137,9	139,7	139,7	139,7	139,7	139,7	139,7	141,3	141,3	141,4	141,7	141,8
Bedrijfssector¹⁾														
Landbouw en visserij	01–05	140,1	140,1	142,2	142,2	142,2	142,3	142,3	142,3	145,4	145,4	145,4	145,4	145,4
Industrie en bouwnijverheid	10–45	139,8	140,3	141,2	141,2	141,2	141,8	141,8	141,8	142,5	142,7	143,4	144,1	144,1
Commerciële dienstverlening	50–74	137,3	137,7	139,6	139,6	139,6	139,6	139,7	139,7	140,9	141,0	141,2	141,4	141,5
Niet-commerciële dienstverlening	75–93	137,0	137,7	138,5	138,4	138,5	139,2	139,2	139,2	140,6	141,2	141,4	141,7	141,7
Bedrijfstak¹⁾														
Industrie	15–37	138,4	138,5	139,4	139,4	139,5	140,4	140,4	140,4	141,1	141,3	141,9	142,7	142,8
Energie- en waterleidingbedrijven	40–41	136,4	136,4	136,4	136,4	136,4	136,4	136,4	136,4	137,2	138,8	138,8	140,9	140,8
Bouwnijverheid	45	143,9	145,4	146,2	146,2	146,2	146,2	146,2	146,2	146,9	146,9	148,0	148,0	148,0
Handel	50–52	138,5	138,9	140,5	140,4	140,5	140,6	140,6	140,6	141,8	141,8	142,4	142,5	142,5
Horeca	55	137,8	137,8	142,5	142,5	142,5	142,5	142,5	142,5	143,2	143,2	143,2	143,2	143,2
Vervoer en communicatie	60–64	136,0	136,0	136,1	136,1	136,1	136,4	136,4	136,4	136,9	137,0	137,1	138,3	138,5
Financiële instellingen	65–67	135,8	137,5	140,2	140,2	140,2	140,2	140,2	140,2	140,7	141,4	141,4	141,3	141,3
Zakelijke dienstverlening	70–74	137,3	137,3	139,8	139,8	139,8	139,8	139,9	139,8	141,7	141,7	141,7	141,7	141,7
Openbaar bestuur	75	136,0	136,1	136,1	136,0	136,1	138,2	138,3	138,3	138,7	140,3	140,3	140,7	140,9
Onderwijs	80	137,6	137,6	137,6	137,6	137,6	137,6	137,6	137,6	140,8	140,8	140,8	140,8	140,8
Gezondheids- en welzijnzorg	85	136,8	138,8	140,6	140,6	140,6	140,6	140,6	140,6	142,0	142,0	142,6	142,7	142,7
Cultuur en overige dienstverlening	90–93	139,1	139,1	140,1	140,1	140,1	140,4	140,4	140,4	141,5	141,5	141,8	143,1	143,1
Bedrijfsklasse¹⁾														
Voedings- en genotmiddelenindustrie	15–16	138,7	139,1	140,1	140,1	140,1	140,2	140,2	140,2	141,2	141,2	141,3	142,1	142,2
Grafische industrie	22	136,5	136,5	136,6	136,6	136,6	138,4	138,4	138,4	138,5	140,4	140,4	141,0	141,0
Chemische industrie	24	142,4	142,4	142,9	142,9	142,9	142,9	142,9	142,9	144,7	144,7	144,8	149,0	149,0
Metaal- en elektrotechnische industrie	27–35	137,8	137,8	138,3	138,3	138,3	140,3	140,2	140,2	140,4	140,6	141,6	141,6	141,6
Groothandel	51	136,7	137,4	138,6	138,6	138,6	138,7	138,7	138,7	140,2	140,2	140,2	140,2	140,2
Detailhandel	52	141,3	141,5	144,0	144,0	144,0	144,1	144,1	144,1	144,4	145,3	145,3	145,6	145,7
Financiële instellingen en zakelijke dienstverlening	65–74	136,9	137,3	139,9	139,9	139,9	139,9	140,0	140,0	141,6	141,6	141,6	141,6	141,7
Bankwezen	65	135,5	137,0	140,7	140,7	140,7	140,7	140,7	140,7	141,5	141,5	141,5	141,5	142,3
Verzekeringswezen en pensioenfondsen	66	137,1	139,5	139,5	139,5	139,5	139,5	139,5	139,5	141,5	141,7	141,7	141,7	141,7

¹⁾ Indeling naar economische activiteit volgens de Standaard bedrijfsindeling (SBI 1993).

Tabel 2.4.2
Cao-lonen per maand inclusief bijzondere beloningen

	Sbi-code ¹⁾	2001								2002*				
		mei	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.	jan.	febr.	maart	april	mei
<i>1990=100</i>														
Totaal	01-93	134,8	135,2	136,5	136,5	136,5	136,9	136,9	136,9	138,1	138,3	138,6	139,0	139,0
Leeftijdscategorie														
Jeugd		138,1	138,4	140,8	140,8	140,8	141,2	141,2	141,2	143,0	143,0	143,2	143,3	143,3
Volwassenen		134,5	135,0	136,2	136,2	136,2	136,6	136,6	136,7	137,8	138,0	138,3	138,7	138,7
Cao-sector														
Particuliere bedrijven		136,7	137,1	138,6	138,6	138,6	138,9	138,9	139,0	139,9	140,0	140,4	140,8	140,8
Overheid		130,9	131,2	131,2	131,2	131,2	132,4	132,4	132,4	133,9	134,8	135,0	135,3	135,3
Gesubsidieerde sector		129,7	131,0	132,7	132,7	132,7	132,7	132,7	132,7	134,2	134,2	134,3	134,6	134,7
Bedrijfssector¹⁾														
Landbouw en visserij	01-05	137,0	137,0	139,2	139,2	139,2	139,2	139,2	139,2	142,2	142,2	142,2	142,2	142,2
Industrie en bouwnijverheid	10-45	137,8	138,3	139,2	139,2	139,2	139,8	139,8	139,8	140,5	140,7	141,3	142,0	142,0
Commerciële dienstverlening	50-74	135,4	135,7	137,6	137,6	137,6	137,7	137,7	137,8	139,0	139,2	139,4	139,4	139,5
Niet-commerciële dienstverlening	75-93	130,9	131,6	132,3	132,2	132,3	133,0	133,0	133,0	134,4	134,8	135,1	135,4	135,4
Bedrijfstak¹⁾														
Industrie	15-37	136,8	136,9	137,9	137,9	137,9	138,8	138,8	138,8	139,5	139,7	140,2	141,1	141,1
Energie- en waterleidingbedrijven	40-41	133,9	133,9	133,9	133,9	133,9	133,9	133,9	133,9	134,7	136,3	136,3	138,3	138,2
Bouwnijverheid	45	140,9	142,3	143,1	143,1	143,1	143,1	143,1	143,1	143,8	143,8	144,9	144,9	144,9
Handel	50-52	136,9	137,2	138,8	138,7	138,8	138,9	138,9	138,9	140,1	140,1	140,7	140,7	140,7
Horeca	55	137,7	137,7	142,3	142,3	142,3	142,3	142,3	142,3	143,0	143,0	143,0	143,0	143,0
Vervoer en communicatie	60-64	134,0	134,1	134,1	134,2	134,2	134,5	134,5	134,5	135,0	135,1	135,2	136,5	136,6
Financiële instellingen	65-67	129,9	131,6	134,2	134,2	134,2	134,2	134,2	134,6	135,3	135,3	135,2	135,2	135,8
Zakelijke dienstverlening	70-74	136,4	136,4	138,9	138,9	138,9	139,0	139,0	138,9	140,8	140,8	140,8	140,8	140,8
Openbaar bestuur	75	130,7	130,8	130,8	130,8	130,8	132,9	132,9	132,9	133,3	134,9	134,9	135,3	135,4
Onderwijs	80	131,4	131,4	131,4	131,4	131,4	131,4	131,4	131,4	134,4	134,4	134,4	134,4	134,4
Gezondheids- en welzijnzorg	85	129,2	131,2	132,8	132,8	132,8	132,9	132,9	132,9	134,2	134,2	134,7	134,8	134,8
Cultuur en overige dienstverlening	90-93	135,3	135,3	136,3	136,3	136,3	136,6	136,6	136,6	137,7	137,7	138,0	139,3	139,3
Bedrijfsklasse¹⁾														
Voedings- en genotmiddelenindustrie	15-16	138,5	139,0	140,0	140,0	140,0	140,0	140,0	140,0	141,1	141,1	141,2	142,0	142,1
Grafische industrie	22	136,6	136,6	136,7	136,7	136,7	138,5	138,5	138,5	138,6	140,5	140,5	141,1	141,1
Chemische industrie	24	138,5	138,5	138,9	139,0	139,0	139,0	139,0	139,0	140,4	140,4	140,5	144,6	144,6
Metaal- en elektrotechnische industrie	27-35	136,6	136,6	137,1	137,1	137,1	139,0	139,0	139,0	139,1	139,4	140,4	140,4	140,4
Groothandel	51	135,7	136,4	137,6	137,6	137,6	137,7	137,7	137,7	139,1	139,1	139,1	139,2	139,2
Detailhandel	52	138,5	138,5	141,0	141,0	141,0	141,1	141,1	141,3	142,2	142,2	142,5	142,6	142,6
Financiële instellingen en zakelijke dienstverlening	65-74	134,6	135,0	137,6	137,5	137,5	137,6	137,6	137,7	139,2	139,2	139,2	139,2	139,4
Bankwezen	65	127,6	129,0	132,5	132,5	132,5	132,5	132,5	132,5	133,3	133,3	133,3	133,3	134,0
Verzekeringswezen en pensioenfondsen	66	135,1	137,5	137,5	137,5	137,5	137,5	137,5	139,4	139,6	139,6	139,6	139,6	139,6

¹⁾ Indeling naar economische activiteit volgens de Standaard bedrijfsindeling (SBI 1993).

Tabel 2.4.3
Contractuele loonkosten per uur inclusief bijzondere beloningen

	Sbi-code ¹⁾	2001								2002*				
		april	mei	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.	jan.	febr.	maart	april
<i>1990=100</i>														
Metaal- en elektrotechnische industrie	27-35	135,7	136,9	136,9	137,3	137,3	137,3	139,5	139,4	139,4	139,2	139,4	140,4	140,4
Verzekeringswezen en pensioenfondsen	66	137,4	137,4	139,8	139,8	139,8	139,8	139,8	139,8	141,7	141,6	141,6	141,6	141,6
Openbaar bestuur	75	134,9	136,7	136,8	136,8	136,7	136,8	139,0	139,0	139,0	139,6	139,6	139,6	139,6
Onderwijs	80	139,8	139,8	139,8	139,8	139,8	139,8	139,8	139,8	139,8	143,9	143,9	143,9	143,9
Gezondheids- en welzijnzorg	85	133,5	133,5	135,5	137,2	137,2	137,2	137,3	137,3	137,3	138,4	138,4	139,0	139,0

¹⁾ Indeling naar economische activiteit volgens de Standaard bedrijfsindeling (SBI 1993).

2.5 Verdiende lonen en loonkosten

Tabel 2.5.1
Loonkosten per arbeidsjaar naar bedrijfstak

	2000*			2001*				2002*
	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	1e kwartaal
<i>1 000 euro</i>								
Totaal	10,4	8,5	9,0	8,8	10,9	8,9	9,4	9,3
Landbouw en visserij	7,5	6,5	6,7	6,8	7,7	6,9	7,1	7,0
Delfstoffenwinning	16,2	14,3	15,9	16,7	17,1	15,3	17,1	17,4
Industrie	10,8	8,7	9,4	9,1	11,3	9,1	9,9	9,5
Energie en water	13,5	11,4	11,6	11,5	14,2	12,0	12,1	12,0
Bouwnijverheid	10,3	8,5	8,4	8,6	10,9	9,0	8,9	9,1
Handel, horeca en reparatie	8,6	7,1	7,5	7,3	8,9	7,4	7,9	7,7
Vervoer en communicatie	11,0	9,0	9,8	9,5	11,6	9,5	10,4	9,9
Financiële en zakelijke diensten	10,7	9,0	9,7	9,5	11,4	9,5	10,3	10,1
Overheid	13,1	10,5	10,9	10,9	13,8	11,1	11,5	11,3
Zorg en overige diensten	9,2	7,5	7,6	7,6	9,5	7,8	8,0	7,9
<i>% verandering t.o.v. hetzelfde kwartaal van voorgaand jaar</i>								
Totaal	4,5	4,5	4,2	5,0	4,9	4,8	5,3	4,6
Landbouw en visserij	5,7	5,5	6,0	8,7	1,9	6,0	5,8	3,4
Delfstoffenwinning	-0,7	-1,6	-0,2	4,7	5,3	6,9	8,1	4,5
Industrie	4,5	4,1	4,3	4,6	4,6	4,9	4,9	4,3
Energie en water	0,9	8,9	3,9	5,4	5,4	5,0	4,8	4,5
Bouwnijverheid	4,9	3,6	2,7	6,0	6,4	5,8	6,4	5,8
Handel, horeca en reparatie	4,4	5,1	5,2	5,2	3,4	4,4	4,9	4,7
Vervoer en communicatie	4,0	4,0	3,8	5,0	5,1	5,1	5,2	4,6
Financiële en zakelijke diensten	6,0	6,1	4,5	5,0	6,5	5,4	6,4	6,0
Overheid	4,6	3,4	4,5	5,8	5,6	5,3	5,4	3,2
Zorg en overige diensten	3,4	3,6	3,0	4,0	3,6	3,3	4,3	3,8

Bron: CBS, Arbeidsrekeningen.

Tabel 2.5.2
Loonkosten naar bedrijfstak

	2000*			2001*				2002*
	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	1e kwartaal
<i>mld euro</i>								
Totaal	58,8	48,4	51,0	50,7	63,1	51,9	54,8	53,8
Landbouw en visserij	0,7	0,6	0,6	0,6	0,7	0,6	0,6	0,6
Delfstoffenwinning	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Industrie	10,1	8,1	8,8	8,5	10,6	8,5	9,2	8,8
Energie en water	0,5	0,4	0,4	0,4	0,5	0,4	0,4	0,4
Bouwnijverheid	4,2	3,5	3,5	3,5	4,5	3,8	3,8	3,7
Handel, horeca en reparatie	9,3	7,6	8,0	8,0	9,9	8,2	8,6	8,5
Vervoer en communicatie	4,1	3,5	3,8	3,6	4,5	3,7	4,1	3,9
Financiële en zakelijke diensten	12,6	10,6	11,4	11,3	13,7	11,4	12,3	12,0
Overheid	9,5	7,7	8,0	8,2	10,4	8,3	8,7	8,7
Zorg en overige diensten	7,7	6,3	6,4	6,5	8,3	6,8	7,0	7,1
<i>% verandering t.o.v. hetzelfde kwartaal van voorgaand jaar</i>								
Totaal	6,9	6,7	6,1	7,2	7,3	7,1	7,5	6,0
Landbouw en visserij	5,9	4,5	3,5	9,6	5,7	9,1	9,0	6,7
Delfstoffenwinning	-1,6	-1,7	-1,3	1,2	-0,8	2,8	6,3	4,6
Industrie	4,7	4,5	4,7	5,2	4,8	5,1	4,8	3,5
Energie en water	-3,1	4,2	-0,7	1,8	2,6	2,6	2,6	3,3
Bouwnijverheid	7,6	5,7	4,9	8,4	8,5	7,7	8,2	7,1
Handel, horeca en reparatie	7,8	7,9	7,1	7,5	6,1	6,8	7,1	6,2
Vervoer en communicatie	9,0	8,9	8,4	9,0	8,0	7,7	7,5	5,9
Financiële en zakelijke diensten	9,2	9,0	7,1	7,1	8,6	7,3	8,0	6,1
Overheid	5,7	4,8	6,0	8,0	8,7	8,4	8,7	6,2
Zorg en overige diensten	6,0	6,4	5,5	7,4	7,7	7,5	8,9	8,3

Bron: CBS, Arbeidsrekeningen.

2.6 Consumentenprijzen

Tabel 2.6.1
Consumentenprijsindexcijfers, (1995=100)

	Jan.	Febr.	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Jaar
Alle huishoudens													
1996	100,6	101,0	102,0	102,3	102,0	101,6	101,9	101,7	102,7	102,9	102,8	102,7	102,0
1997	102,8	103,0	103,8	103,9	104,2	103,6	104,0	104,3	105,2	105,3	105,4	105,1	104,2
1998	104,7	105,3	106,2	106,4	106,3	105,9	106,1	106,1	107,0	107,3	107,2	106,9	106,3
1999	107,0	107,5	108,5	108,7	108,7	108,3	108,3	108,9	109,4	109,5	109,6	109,2	108,6
2000	109,1	109,6	110,6	111,0	111,3	111,2	111,3	111,6	112,6	112,9	112,9	112,4	111,4
2001	113,7	114,5	115,7	116,4	116,7	116,2	116,4	116,8	117,9	117,8	117,6	117,4	116,4
2002	118,3	118,8	119,9	120,6	120,6*								
Alle huishoudens, afgeleid													
1996	99,9	100,3	101,2	101,5	101,3	100,9	101,2	101,0	102,0	102,2	102,1	102,0	101,3
1997	101,9	102,1	102,8	102,9	103,1	102,6	103,0	103,3	104,3	104,4	104,4	104,1	103,3
1998	103,5	104,1	105,0	105,2	105,1	104,7	104,9	104,9	105,8	106,1	106,0	105,7	105,1
1999	105,3	105,8	106,7	107,0	107,0	106,6	106,5	107,1	107,6	107,7	107,8	107,5	106,9
2000	106,9	107,5	108,5	108,8	109,1	109,1	109,1	109,4	110,4	110,8	110,8	110,2	109,2
2001	110,4	111,1	112,3	113,0	113,4	112,9	113,1	113,4	114,5	114,5	114,2	114,0	113,1
2002	114,9	115,4	116,5	117,1	117,1*								
Werknemersgezinnen met laag inkomen													
1996	100,6	100,9	101,9	102,2	101,9	101,5	101,8	101,6	102,5	102,8	102,6	102,5	101,9
1997	102,7	102,9	103,7	103,8	104,0	103,5	103,9	104,1	105,0	105,1	105,2	104,9	104,1
1998	104,6	105,2	106,0	106,3	106,2	105,7	105,9	105,9	106,8	107,0	107,0	106,7	106,1
1999	106,8	107,4	108,3	108,5	108,5	108,1	108,0	108,6	109,1	109,2	109,4	109,0	108,4
2000	108,8	109,4	110,4	110,6	111,0	110,9	110,9	111,3	112,3	112,6	112,7	112,1	111,1
2001	113,4	114,3	115,4	116,1	116,5	116,0	116,2	116,5	117,6	117,6	117,4	117,1	116,2
2002	118,0	118,5	119,6	120,2	120,2*								
Werknemersgezinnen met laag inkomen, afgeleid													
1996	99,9	100,2	101,2	101,5	101,2	100,8	101,1	100,9	101,8	102,1	101,9	101,9	101,2
1997	101,8	102,0	102,7	102,8	103,0	102,5	102,9	103,2	104,1	104,2	104,3	104,0	103,1
1998	103,4	104,0	104,8	105,1	105,0	104,5	104,7	104,7	105,6	105,9	105,8	105,5	104,9
1999	105,1	105,6	106,5	106,8	106,8	106,4	106,3	106,9	107,3	107,4	107,6	107,2	106,7
2000	106,7	107,2	108,2	108,5	108,8	108,8	108,8	109,1	110,1	110,5	110,5	110,0	108,9
2001	110,1	110,9	112,1	112,8	113,1	112,6	112,8	113,2	114,2	114,2	114,0	113,8	112,8
2002	114,5	115,0	116,1	116,7	116,7*								
Werknemersgezinnen met hoog inkomen													
1996	100,3	100,8	101,8	102,1	101,9	101,4	101,3	101,2	102,3	102,5	102,4	102,3	101,7
1997	102,2	102,5	103,4	103,5	103,7	103,1	103,1	103,5	104,6	104,7	104,7	104,3	103,6
1998	103,8	104,5	105,5	105,7	105,6	105,1	105,1	105,1	106,1	106,4	106,3	106,0	105,4
1999	105,9	106,5	107,6	107,8	107,9	107,4	107,2	107,9	108,5	108,6	108,7	108,3	107,7
2000	108,0	108,7	109,9	110,2	110,6	110,5	110,2	110,6	111,8	112,1	112,1	111,5	110,5
2001	112,5	113,4	114,7	115,5	115,9	115,3	115,1	115,5	116,8	116,8	116,5	116,3	115,4
2002	117,0	117,6	118,9	119,6	119,5*								
Werknemersgezinnen met hoog inkomen, afgeleid													
1996	99,8	100,2	101,2	101,6	101,3	100,8	100,8	100,7	101,8	102,0	101,9	101,8	101,2
1997	101,5	101,7	102,6	102,7	102,9	102,3	102,4	102,7	103,8	103,9	104,0	103,6	102,8
1998	102,9	103,5	104,5	104,8	104,7	104,2	104,2	104,2	105,2	105,5	105,4	105,0	104,5
1999	104,5	105,1	106,2	106,5	106,5	106,1	105,9	106,5	107,1	107,2	107,4	107,0	106,3
2000	106,4	107,1	108,3	108,6	108,9	108,9	108,6	109,0	110,2	110,5	110,5	109,8	108,9
2001	109,8	110,7	112,0	112,8	113,1	112,6	112,4	112,8	114,1	114,0	113,8	113,6	112,6
2002	114,3	114,9	116,1	116,8	116,8*								

Bron: CBS, consumentenprijzen.

Tabel 2.6.2
Geharmoniseerde consumentenprijsindex (1996=100)

	1999	2000	2001	2001								2002				
				april	mei	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.	jan.	febr.	maart	april*
België	103,6	106,4	109,0	109,0	109,5	109,8	108,4	109,8	110,0	109,8	109,8	109,7	108,7	110,5	110,7	110,8
Duitsland	102,8	104,9	107,4	107,3	107,9	108,1	108,1	107,9	107,9	107,5	107,3	107,4	108,5	108,7	109,0	109,0
Finland	103,9	107,0	109,8	109,5	110,5	110,6	109,7	109,9	110,9	110,8	110,4	110,4	110,9	111,2	111,8	112,3
Frankrijk	102,5	104,4	106,3	106,1	106,8	106,8	106,6	106,6	106,8	106,9	106,6	106,7	107,2	107,3	107,8	108,3
Griekenland	112,6	115,8	120,1	120,6	121,2	121,1	118,7	118,7	121,2	121,6	121,7	123,1	122,4	121,0	124,5	125,5
Ierland	106,0	111,5	116,0	115,2	115,9	116,7	116,4	116,7	117,1	117,7	117,5	118,5	118,3	119,0	120,1	121,0
Italië	105,7	108,4	110,9	110,8	111,2	111,5	111,2	110,8	111,2	111,8	112,0	112,1	112,1	111,8	112,8	113,6
Luxemburg	103,4	107,3	109,9	109,5	110,7	111,0	109,6	110,4	110,6	110,7	110,7	110,4	109,6	110,9	111,0	111,6
Nederland	105,8	108,2	113,8	113,9	114,2	113,8	113,7	114,0	115,2	115,3	115,0	114,8	116,1	116,7	117,9	118,7
Oostenrijk	102,5	104,5	106,9	106,9	107,1	107,2	107,1	106,8	107,2	107,4	107,4	107,7	107,9	108,0	108,2	108,6
Portugal	106,4	109,4	114,2	113,4	114,4	114,7	114,9	114,7	114,7	115,1	115,8	116,0	116,1	115,9	116,4	117,4
Spanje	106,0	109,7	112,8	112,7	113,1	113,4	112,6	112,7	113,3	113,8	114,1	114,4	114,2	114,3	115,3	116,9
EURO-12	103,8	106,3	108,9	108,8	109,3	109,5	109,2	109,1	109,4	109,5	109,5	109,6	110,1	110,2	110,8	111,4
Denemarken	105,4	108,3	110,7	110,8	111,4	111,2	110,8	110,7	111,3	111,4	111,2	111,4	111,6	112,1	113,0	113,4
Ver. Koninkrijk	104,8	105,6	106,9	106,7	107,5	107,7	106,9	107,3	107,6	107,4	107,2	107,5	107,1	107,3	107,7	108,1
Zweden	103,4	104,8	107,6	107,5	108,3	108,1	107,4	107,6	108,9	108,7	108,8	108,9	108,2	108,5	109,6	109,9
EURO-15	104,3	106,4	108,9	108,8	109,3	109,5	109,1	109,1	109,4	109,5	109,4	109,6	109,9	110,0	110,6	111,2
IJsland ¹⁾	105,4	110,0	117,3	114,2	116,0	118,1	119,1	119,1	120,1	120,8	121,3	121,8	122,9	122,6	123,1	123,0
Noorwegen ¹⁾	106,8	110,0	113,0	113,7	114,2	114,2	112,4	112,1	112,8	112,8	112,7	112,8	112,9	113,3	113,6	113,6

¹⁾ De landen IJsland en Noorwegen berekenen eveneens een geharmoniseerde index volgens de uitgangspunten van de Europese Unie (EU). Deze landen zijn echter geen lid van de EU.

2.7 Consumentenvertrouwen

Tabel 2.7.1
Consumentenvertrouwen, economisch klimaat en koopbereidheid (oorspronkelijke cijfers)

	2001							2002					
	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.	jan.	febr.	maart	april	mei	juni
Consumentenvertrouwen	-4	-2	-5	-5	-10	-11	-7	-1	-4	-9	-14	-17	-21
Mutatie t.o.v. voorgaande maand	-6	1	-3	1	-5	-2	4	6	-3	-4	-5	-3	-5
zelfde maand van het afgelopen jaar	-30	-27	-31	-29	-32	-28	-26	-17	-15	-14	-14	-19	-18
Economisch klimaat	-29	-28	-35	-33	-41	-45	-36	-18	-20	-24	-33	-31	-39
Mutatie t.o.v. voorgaande maand	-9	1	-7	2	-8	-4	9	17	-1	-5	-8	2	-8
zelfde maand van het afgelopen jaar	-56	-53	-60	-56	-62	-59	-50	-29	-19	-11	-6	-11	-10
Koopbereidheid	13	15	15	14	12	11	12	10	6	2	-1	-7	-9
Mutatie t.o.v. voorgaande maand	-4	1	0	0	-3	-1	1	-2	-4	-4	-3	-6	-2
zelfde maand van het afgelopen jaar	-14	-10	-12	-11	-13	-8	-10	-8	-13	-16	-18	-24	-23

Bron: CBS, Consumenten conjunctuuronderzoek.

Tabel 2.7.2
Consumentenvertrouwen, economisch klimaat en koopbereidheid (na verwijdering van seizoeninvloeden)

	2001							2002						
	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.	jan.	febr.	maart	april	april	mei	juni
Consumentenvertrouwen	-4	-5	-8	-8	-10	-8	-2	-3	-3	-7	-12	-12	-17	-22
Economisch klimaat	-28	-31	-38	-38	-44	-41	-33	-23	-18	-22	-28	-28	-31	-38
Koopbereidheid	12	13	12	13	12	14	18	10	6	2	-2	-2	-8	-11

Bron: CBS, Consumenten conjunctuuronderzoek.

Tabel 2.7.3
Houdingen en verwachtingen van consumenten t.a.v. de economische situatie in Nederland en de eigen financiële situatie

	2001							2002						
	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.	jan.	febr.	maart	april	april	mei	juni
Aantal respondenten	956	930	927	947	963	975	966	969	997	1 006	980	980	961	945
	%													
1. Economische situatie laatste 12 maanden														
- verbeterd	14	13	11	10	12	8	8	8	7	4	3	3	5	3
- verslechterd	35	35	39	38	36	44	46	40	43	51	56	56	57	62
Saldo	-21	-22	-28	-28	-24	-35	-38	-33	-36	-47	-52	-52	-52	-59
2. Economische situatie komende 12 maanden														
- verbeteren	8	9	7	11	6	7	12	24	21	23	15	15	17	16
- verslechteren	45	43	50	48	64	62	46	28	25	24	28	28	26	35
Saldo	-38	-34	-43	-38	-59	-55	-34	-4	-4	-2	-13	-13	-9	-19
3. Financiële situatie laatste 12 maanden														
- verbeterd	29	29	31	29	28	30	25	29	25	22	22	22	20	19
- verslechterd	18	17	16	15	13	14	13	13	15	21	24	24	27	29
Saldo	11	12	15	15	15	16	12	16	10	2	-2	-2	-7	-10
4. Financiële situatie komende 12 maanden														
komende 12 maanden														
- verbeteren	19	21	20	24	22	20	24	24	21	20	21	21	19	18
- verslechteren	15	12	13	13	14	14	10	10	11	11	11	11	12	13
Saldo	4	9	8	11	8	7	14	14	9	9	10	10	6	5
5. Gunstige tijd voor aankoop duurzame artikelen														
- gunstige tijd	37	37	34	32	27	28	28	22	18	18	14	14	14	11
- ongunstige tijd	12	14	13	15	15	18	18	22	21	23	27	27	34	34
Saldo	24	24	21	17	12	10	10	0	-3	-5	-13	-13	-21	-23

Bron: CBS, Consumenten conjunctuuronderzoek.

2.8 Sociale zekerheid

Tabel 2.8.1
Ziekteverzuim exclusief zwangerschaps- en bevallingsverlof (exclusief overheid)

	SBI- code	1999				2000				2001				
		4e kwartaal	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
		%												
Totaal		5,6	5,9	5,3	5,2	5,6	5,8	5,3	5,1	5,5				
Bedrijfssector														
Landbouw en visserij	01-05	4,0	4,0	3,9	3,7	4,1	3,7	3,3	3,4	3,0				
Industrie en bouwnijverheid	10-45	6,5	6,5	5,9	5,5	6,4	6,4	6,0	5,6	6,3				
Commerciële dienstverlening	50-74	4,7	5,1	4,6	4,7	4,8	5,0	4,6	4,6	4,8				
Niet-commerciële dienstverlening	75-93	7,2	7,5	6,8	6,5	7,3	7,3	6,8	6,2	6,9				
Bedrijfstak														
Delfstoffenwinning	10-14	4,6	4,9	4,2	4,0	4,9	4,6	4,2	3,4	3,9				
Industrie	15-37	6,9	7,0	6,3	5,9	6,8	6,9	6,4	6,0	6,8				
Energie- en waterleidingbedrijven	40-41	6,8	7,8	6,0	6,0	7,0	7,1	5,8	5,4	5,5				
Bouwnijverheid	45	5,6	5,2	5,0	4,8	5,4	5,2	5,1	4,8	5,2				
Handel	50-52	4,2	4,7	4,3	4,1	4,3	4,5	4,3	4,2	4,3				
Horeca	55	3,3	3,9	3,5	4,3	3,4	3,5	3,7	3,8	3,5				
Vervoer en communicatie ¹⁾	60-64	5,7	5,9	4,9	5,3	5,7	5,7	5,2	5,1	5,8				
Financiële instellingen	65-67	4,6	5,4	4,8	4,7	5,0	5,7	4,8	4,5	4,7				
Zakelijke dienstverlening	70-74	5,3	5,5	5,1	5,1	5,4	5,6	5,0	5,0	5,4				
Gezondheids- en welzijnszorg	85	7,9	8,5	7,5	7,2	8,0	8,2	7,6	6,8	7,5				
Cultuur en overige dienstverlening	90-93	4,9	4,8	4,5	4,4	5,2	4,7	4,7	4,1	5,1				
Bedrijfsklasse														
Voedings- en genotmiddelenindustrie	15-16	6,3	6,0	5,4	5,2	6,5	6,3	5,7	5,2	6,0				
Grafische industrie	22	5,7	5,4	5,2	4,9	5,6	6,2	5,5	4,7	5,7				
Aardolie- en chemische industrie	23-25	5,6	6,2	5,3	5,0	5,8	6,0	5,8	5,0	5,7				
Metaal- en elektrotechnische industrie	27-35	6,1	6,3	5,7	5,2	5,9	6,1	5,5	5,2	5,9				
Rest industrie ¹⁾		9,4	9,5	8,7	8,0	9,3	9,1	8,9	8,6	9,3				
Autohandel en -reparatie	50	3,5	4,0	3,9	3,5	3,7	4,1	3,8	4,0	3,9				
Groothandel	51	4,1	4,5	4,2	4,0	4,2	4,5	4,3	4,2	4,5				
Detailhandel	52	4,4	5,0	4,4	4,4	4,5	4,6	4,4	4,3	4,2				
Openbaar vervoer en wegvervoer	60	5,1	5,4	4,7	5,0	4,9	5,1	4,7	4,3	4,9				
Rest vervoer en communicatie	61-64	6,1	6,3	5,2	5,4	6,4	6,2	5,7	5,8	6,5				
Schoonmaakbedrijven	747	6,7	7,6	6,8	6,8	6,7	7,2	7,0	6,8	7,5				
Rest zakelijke dienstverlening		5,1	5,1	4,8	4,8	5,2	5,3	4,6	4,7	5,0				
Ziekenhuizen	8511	7,6	8,1	7,1	6,7	7,6	8,1	7,1	6,3	6,9				
Verpleeg- en bejaardentehuizen	8531	8,5	9,3	8,4	7,7	8,9	8,9	8,3	7,4	8,1				
Rest gezondheids- en welzijnszorg		7,5	8,0	7,0	7,0	7,5	7,6	7,1	6,7	7,2				
Bedrijfs grootte														
Bedrijven met 1- 9 werknemers		3,0	3,1	2,8	2,9	2,8	2,6	2,8	3,2	3,0				
Bedrijven met 10-99 werknemers		4,7	4,9	4,5	4,3	4,8	5,0	4,7	4,4	4,8				
Bedrijven met 100 werknemers en meer		7,3	7,8	6,9	6,6	7,6	7,8	7,1	6,6	7,1				
Verzekeringsvorm														
Volledig eigen-ricisodrager		6,7	7,1	6,3	6,1	6,8	6,9	6,4	5,9	6,5				
Gedeeltelijk herverzekerd		5,1	5,5	5,0	4,8	5,0	5,3	4,8	4,6	4,8				
Volledig herverzekerd		3,8	4,1	3,7	3,7	3,9	4,2	3,9	4,0	4,1				

¹⁾ Inclusief sociale werkvoorziening.

Bron: CBS, kwartaalonderzoek ziekteverzuim.

Tabel 2.8.2
Ziekteverzuim inclusief zwangerschaps- en bevallingsverlof (exclusief overheid)

	SBI- code	1999	2000				2001				
		4e kwartaal	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	
		%									
Totaal		6,2	6,5	5,9	5,8	6,3	6,4	6,0	5,7	6,1	
Bedrijfssector											
Landbouw en visserij	01-05	4,4	4,2	4,3	4,0	4,4	4,0	3,9	3,7	3,1	
Industrie en bouwnijverheid	10-45	6,7	6,7	6,1	5,8	6,6	6,6	6,2	5,8	6,5	
Commerciële dienstverlening	50-74	5,3	5,7	5,2	5,2	5,4	5,6	5,2	5,1	5,4	
Niet-commerciële dienstverlening	75-93	8,3	8,7	8,0	7,6	8,4	8,5	8,0	7,3	8,0	
Bedrijfstak											
Delfstoffenwinning	10-14	4,8	5,0	4,3	4,1	5,0	4,7	4,3	3,5	4,0	
Industrie	15-37	7,2	7,3	6,6	6,2	7,1	7,2	6,7	6,3	7,1	
Energie- en waterleidingbedrijven	40-41	7,1	8,1	6,3	6,3	7,3	7,3	6,0	5,6	5,6	
Bouwnijverheid	45	5,7	5,3	5,0	4,9	5,5	5,4	5,2	4,9	5,3	
Handel	50-52	4,7	5,3	4,8	4,7	4,8	5,0	4,8	4,7	4,8	
Horeca	55	3,7	4,4	3,8	4,7	3,8	3,9	4,1	4,1	3,9	
Vervoer en communicatie ¹⁾	60-64	6,3	6,3	5,3	5,5	6,0	6,1	5,6	5,4	6,2	
Financiële instellingen	65-67	5,5	6,4	5,6	5,5	6,0	6,5	5,6	5,3	5,5	
Zakelijke dienstverlening	70-74	6,0	6,1	5,9	5,8	6,1	6,3	5,6	5,6	6,0	
Gezondheids- en welzijnszorg	85	9,4	10,0	9,0	8,6	9,5	9,6	9,1	8,2	8,8	
Cultuur en overige dienstverlening	90-93	5,3	5,3	5,2	5,1	5,5	5,2	5,2	4,7	5,4	
Bedrijfsklasse											
Voedings- en genotmiddelenindustrie	15-16	6,8	6,4	5,8	5,7	6,9	6,8	6,1	5,7	6,5	
Grafische industrie	22	6,2	5,8	5,6	5,5	6,0	6,8	6,1	5,3	6,4	
Aardolie- en chemische industrie	23-25	6,0	6,6	5,7	5,5	6,3	6,4	6,2	5,3	6,0	
Metaal- en elektrotechnische industrie	27-35	6,3	6,5	5,8	5,4	6,1	6,3	5,7	5,4	6,1	
Rest industrie ¹⁾		9,7	9,9	9,0	8,3	9,6	9,4	9,2	8,9	9,6	
Autohandel en -reparatie	50	3,7	4,3	4,1	3,7	4,0	4,3	4,0	4,2	4,1	
Groothandel	51	4,4	4,8	4,6	4,3	4,6	4,8	4,7	4,6	4,9	
Detailhandel	52	5,1	5,7	5,1	5,1	5,1	5,3	5,1	4,9	4,9	
Openbaar vervoer en wegvervoer	60	5,2	5,5	4,8	5,2	5,0	5,3	4,9	4,5	5,3	
Rest vervoer en communicatie	61-64	7,2	7,0	5,8	5,8	7,0	6,8	6,2	6,4	7,1	
Schoonmaakbedrijven	747	7,5	8,3	7,8	7,3	7,3	7,8	7,7	7,5	8,1	
Rest zakelijke dienstverlening		5,7	5,7	5,6	5,6	5,9	6,0	5,3	5,3	5,6	
Ziekenhuizen	8511	9,2	9,8	8,7	8,2	9,1	9,7	8,7	7,8	8,5	
Verpleeg- en bejaardentehuizen	8531	10,2	11,0	10,0	9,3	10,5	10,4	10,0	8,9	9,5	
Rest gezondheids- en welzijnszorg		8,7	9,2	8,3	8,1	8,8	8,9	8,5	7,8	8,3	
Bedrijfs grootte											
Bedrijven met 1- 9 werknemers		3,4	3,5	3,2	3,2	3,2	3,0	3,3	3,5	3,3	
Bedrijven met 10-99 werknemers		5,2	5,3	4,9	4,8	5,2	5,4	5,2	4,8	5,2	
Bedrijven met 100 werknemers en meer		8,2	8,7	7,8	7,5	8,4	8,6	7,9	7,4	7,9	
Verzekeringsvorm											
Volledig eigen-risicodragers		7,5	7,8	7,1	6,8	7,6	7,6	7,1	6,6	7,3	
Gedeeltelijk herverzekerd		5,6	5,9	5,5	5,3	5,5	5,8	5,3	5,1	5,2	
Volledig herverzekerd		4,2	4,5	4,1	4,1	4,3	4,7	4,4	4,4	4,5	

¹⁾ Inclusief sociale werkvoorziening.

Bron: CBS, kwartaalonderzoek ziekteverzuim.

Tabel 2.8.3
Uitkeringen krachtens de Werkloosheidswet ¹⁾

	2000	2001			2002			
	maart	januari	februari	maart	december	januari	februari	maart
	<i>x 1 000</i>							
Totaal ²⁾	221,7	194,3	195,8	188,8	166,0	177,1	180,8	179,6
Geslacht								
Man	124,0	112,3	113,5	108,0	94,1	102,3	105,3	103,9
Vrouw	97,6	82,0	82,3	80,8	71,9	74,8	75,5	75,7
Leeftijd								
15-24 jaar	10,8	8,5	8,9	8,5	6,8	8,3	8,9	8,9
25-34 jaar	45,0	36,6	36,9	35,0	30,0	33,8	35,0	35,0
35-44 jaar	44,6	38,8	39,3	37,4	34,1	37,3	38,6	38,4
45-54 jaar	47,7	40,1	40,3	38,3	33,0	35,4	36,0	35,6
55-64 jaar	73,3	70,2	70,3	69,6	62,1	62,1	62,1	61,6
Provincie								
Groningen	11,2	9,6	9,9	9,6	7,7	8,7	9,1	8,7
Friesland	12,6	11,7	11,9	11,1	8,8	9,9	10,5	10,2
Drenthe	9,5	8,6	8,8	8,1	6,6	7,5	7,5	7,2
Overijssel	14,7	12,9	13,1	12,4	10,4	11,3	11,4	11,2
Flevoland	3,7	3,4	3,4	3,4	3,1	3,2	3,3	3,3
Gelderland	26,3	20,5	20,7	19,6	18,0	19,0	19,6	19,6
Utrecht	11,1	9,6	9,6	9,3	8,8	9,2	9,3	9,4
Noord-Holland	30,3	25,4	25,6	25,5	23,3	23,9	24,1	24,3
Zuid-Holland	43,3	38,4	38,5	37,7	32,8	34,4	34,9	34,9
Zeeland	6,6	5,5	5,5	5,3	4,0	4,3	4,3	4,4
Noord-Brabant	35,5	31,2	31,2	29,8	26,9	29,0	29,6	29,3
Limburg	19,0	16,8	17,0	16,3	14,8	15,7	16,3	16,2
Duur van de uitkering								
0 tot 6 maanden	70,2	62,1	64,8	61,4	53,1	64,4	68,3	67,2
6 maanden tot 1 jaar	31,0	28,3	28,1	27,0	26,6	26,8	27,3	28,1
1 jaar en langer	120,5	103,8	103,0	100,4	86,3	85,9	85,1	84,2

¹⁾ Niet-beëindigde WW-uitkeringen aan het eind van de verslagperiode.

²⁾ Inclusief onbekend.

Bron: CBS, Sociale Zekerheidsstatistieken.

Tabel 2.8.4
Arbeidsongeschiktheidsuitkeringen ultimo de verslagperiode

	2000		2001		2002			
	november	december	januari	februari	november	december	januari	februari
	<i>x 1 000</i>							
Totaal ¹⁾	952,7	957,0	958,3	962,0	977,7	981,2	981,5	983,7
Geslacht								
Man	550,1	551,2	551,1	552,2	551,7	552,4	552,1	552,2
Vrouw	402,6	405,8	407,2	409,8	426,0	428,8	429,4	431,5
Leeftijd								
15–24 jaar	30,4	30,7	30,7	30,9	31,6	31,9	31,9	32,1
25–34 jaar	101,9	102,8	102,4	103,0	104,6	105,3	104,9	105,2
35–44 jaar	171,1	172,3	172,8	173,7	178,5	179,5	179,7	180,3
45–54 jaar	289,7	291,2	292,2	293,2	290,1	290,3	289,8	289,7
55–64 jaar	358,4	358,9	359,3	360,0	371,8	373,1	374,1	375,3
Regio								
Groningen	35,7	35,9	35,9	36,1	36,6	36,6	36,6	36,6
Friesland	36,8	36,9	36,9	37,0	35,6	35,6	37,1	37,1
Drenthe	31,6	31,7	31,8	32,0	32,3	32,4	32,4	32,5
Overijssel	66,6	67,0	67,2	67,5	69,0	69,1	69,2	69,4
Flevoland	18,8	19,0	19,1	19,2	20,0	20,1	20,2	20,3
Gelderland	112,0	112,5	112,8	113,1	114,2	114,6	114,6	114,9
Utrecht	63,2	63,5	63,6	63,9	65,4	65,8	66,0	66,2
Noord-Holland	164,6	165,4	165,6	166,3	169,1	170,1	169,9	170,3
Zuid-Holland	157,4	158,6	158,8	159,6	163,1	163,8	163,7	164,1
Zeeland	18,1	18,2	18,2	18,3	18,5	18,7	18,7	18,8
Noord-Brabant	137,8	138,2	138,4	138,9	140,7	141,1	141,1	141,5
Limburg	83,6	83,8	83,8	84,1	85,3	85,6	85,7	85,8
Buitenland	21,4	21,3	21,2	21,3	21,2	21,1	21,0	21,0
Mate van arbeidsongeschiktheid								
Gedeeltelijk (15%–<80%)	256,5	258,5	257,2	258,9	269,0	270,5	271,7	272,7
Volledig (80–100%)	695,7	698,0	694,1	695,9	696,3	697,0	696,9	697,5
Arbeidsongeschiktheidsregeling								
WAO	768,4	772,0	773,5	776,8	790,8	793,7	794,3	796,1
WAZ	57,3	57,6	57,2	57,3	56,8	57,1	56,6	56,7
Wajong	127,0	127,3	127,6	127,9	130,1	130,5	130,7	131,0

¹⁾ Inclusief onbekend.

Bron: CBS, Sociale Zekerheidsstatistieken.

Tabel 2.8.5
Uitkeringen krachtens de Algemene bijstandswet ¹⁾

	2000				2001			
	juli	augustus	september	oktober	juli	augustus	september	oktober
	<i>x 1 000</i>							
Totaal ²⁾	345,1	342,8	340,6	338,1	324,9	323,8	322,8	322,5
Geslacht								
Man	146,4	144,9	143,5	142,0	134,7	133,9	133,5	133,7
Vrouw	198,7	197,9	197,0	196,0	190,2	189,8	189,3	188,8
Leeftijd								
15-24 jaar	27,4	27,0	26,8	26,6	25,5	25,4	25,3	25,6
25-34 jaar	83,5	82,5	81,4	80,4	73,9	73,4	72,9	72,7
35-44 jaar	94,5	93,8	93,2	92,4	88,7	88,3	88,0	87,7
45-54 jaar	77,0	76,8	76,4	76,1	73,4	73,2	73,0	72,7
55-64 jaar	62,7	62,7	62,7	62,6	63,4	63,5	63,6	63,8
Duur van de uitkering								
Korter dan 1 jaar	68,1	67,1	66,4	65,9	63,4	63,1	63,2	64,1
1 jaar en langer	277,0	275,7	274,2	272,3	261,5	260,7	259,5	258,4
Leefvorm								
Alleenstaand	188,2	186,8	185,4	184,0	176,7	176,0	175,4	175,6
Alleenstaande ouder	97,4	97,2	96,8	96,2	94,0	93,9	93,6	93,2
(Echt)paar	58,5	57,9	57,4	56,9	53,4	53,1	53,0	53,0
Anders	1,0	1,0	1,0	1,0	0,7	0,7	0,7	0,7

¹⁾ Niet-beëindigde Abw-uitkeringen aan het eind van de verslagmaand.

²⁾ Inclusief onbekend.

Bron: CBS, Bijstandskennmerkenstatistiek.

2.9 Vakverenigingen

Tabel 2.9
Leden van de vakcentrales

	2000		2001			2002	
	1 oktober		1 januari	1 april	1 juli	1 oktober	1 januari
	<i>x 1 000</i>						
Totaal ¹⁾	1 803,1		1 796,0	1 799,8	1 800,3	1 796,8	1 787,7
Federatie Nederlandse Vakbeweging	1 234,2		1 226,6	1 229,1	1 229,4	1 226,0	1 230,0
Christelijk Nationaal Vakverbond	354,5		354,3	355,5	355,9	355,9	351,4
Vakcentrale Middelbaar en Hoger Personeel	214,3		215,1	215,2	215,0	215,0	206,3

¹⁾ Betreft ledentallen van vakverenigingen aangesloten bij de FNV, het CNV en de Vakcentrale MHP.

Bron: CBS, Statistiek van de vakbeweging, Kwartaalenquête.

3. Technische toelichtingen

3. Technische toelichtingen

Arbeidsrekeningen

Banen en arbeidsvolume van werknemers, loonkosten (tabel 2.1.1, 2.1.2, 2.5.1, 2.5.2)

De Arbeidsrekeningen vormen een geïntegreerd stelsel van gegevens over de arbeidsmarkt. Gegevens uit allerlei bronnen worden in een statistisch integratieproces samengebracht om tot zo nauwkeurig mogelijke ramingen van arbeidsmarktgegevens te komen. Belangrijke bronnen voor de Arbeidsrekeningen zijn de jaar- en kwartaalcijfers uit de Enquête Werkgelegenheid en Lonen, de Enquête Beroepsbevolking en de Statistiek Verloonde dagen en Loonsommen van het CBS. Voor het samenstellen van de kwartaalgegevens over werkgelegenheid en lonen is vooral gebruik gemaakt van de uitkomsten uit de Enquête Werkgelegenheid en Lonen. Dit onderzoek meet elk kwartaal het aantal banen en de loonsommen van werknemers, op basis van een steekproef bij bedrijven en instellingen.

De hier gepubliceerde gegevens over banen, arbeidsvolume en loonkosten hebben uitsluitend betrekking op werknemers.

Werknemers zijn personen die arbeid verrichten in loondienst. Als werknemer worden alle ingezet en niet-ingezet personen beschouwd, die in dienstbetrekking werkzaam zijn (inbegrepen directeuren van NV's en BV's; hun salarissen zijn ook in de loonkosten begrepen).

Een *baan* is een arbeidsplaats die bezet wordt door een werknemer. Met het aantal banen wordt bedoeld het gemiddelde aantal banen in een kwartaal (of in een jaar). Omdat één persoon meerdere banen kan hebben is het aantal banen gelijk of groter dan het aantal werknemers.

Het opgetelde aantal arbeidsuren van alle werknemers (in een kwartaal) wordt het *arbeidsvolume* genoemd. Het arbeidsvolume wordt hier uitgedrukt in arbeidsjaren: dat wordt berekend door alle (voltijd-, deeltijd- en flexibele) banen in een jaar om te rekenen naar voltijdbanen of voltijdequivalenten. Het voltijdequivalent van een baan wordt bepaald door de overeengekomen jaarlijkse arbeidsduur, die bij die baan behoort, te delen door de overeengekomen jaarlijkse arbeidsduur die bij een voltijdbaan (in de bedrijfstak) behoort. Zo leveren twee halve banen samen één arbeidsjaar op.

De *loonkosten* geven de kosten van de werkgever weer die direct samenhangen met het inzetten van werknemers in het productieproces. Het begrip loonkosten bestaat uit de volgende elementen: lonen en salarissen (inclusief de ingehouden loonbelasting en sociale premies), bijzondere beloningen (zoals vakantietoeslag), loon in natura, onkostenvergoedingen in verband met de dienstbetrekking (zoals kosten woon-werkverkeer) en sociale premies ten laste van de werkgever (betalingen en afdrachten in het kader van de wettelijke en contractuele sociale zekerheid).

De gegevens worden niet voor seizoenen gecorrigeerd. Om deze reden worden alleen jaar-op-jaarmutaties van dezelfde kwartalen gepubliceerd.

Wat betreft de gegevens over arbeidsvolume en loonkosten sluiten de Arbeidsrekeningen en de Nationale rekeningen op elkaar aan. Het begrip 'loonkosten' in de Arbeidsrekeningen komt overeen met het begrip 'beloning van werknemers' in de Nationale rekeningen - 'beloning' heeft daar betrekking op de vergoeding voor geleverde arbeid.

Relatie tussen de P-serie bedrijfstakindeling van Nationale rekeningen en SBI 1993

Nationale rekeningen, P-serie	Sbi-code
Landbouw en visserij	01-05
Delfstoffenwinning	10-14
Industrie	15-37
Energie- en waterleidingbedrijven	40-41
Bouwnijverheid	45
Handel, horeca en reparatie	50-52, 55
Vervoer en communicatie	60-64
Financiële en zakelijke dienstverlening	65-74
Overheid (exclusief overig onderwijs)	75, 80 (exclusief sbi 804)
Zorg en dienstverlening (inclusief overig onderwijs)	85, 90-95 (inclusief sbi 804)

Cao-lonen

(tabel 2.4.1-2.4.3)

Uit de statistiek Indexcijfers van cao-lonen komen elke maand cijfers beschikbaar over de contractuele loon- en arbeidsduurontwikkeling. Deze cijfers hebben betrekking op de loon- en arbeidsduurgegevens zoals die staan vermeld in collectieve arbeidsovereenkomsten en andere collectieve loonregelingen (cao's). Bij dit onderzoek worden geen enquêteformulieren aan bedrijven en instellingen verstuurd, maar wordt gebruik gemaakt van de in cao's opgenomen gegevens.

Hieronder volgt een beknopte toelichting op deze cijfers. Een meer uitgebreide beschrijving kunt u vinden in het *Supplement bij de Sociaal-economische maandstatistiek 1993, no. 3* en in de publicatie *Arbeid en lonen van werknemers 1993 (CBS 1994)*. Praktische informatie over het gebruik van indexcijfers voor leveringscontracten met een lange doorlooptijd is opgenomen in de brochure *Prijsindexering in leveringscontracten (CBS 1996)*.

Begrippen

De statistiek biedt indexcijfers over de ontwikkeling van:

- de cao-lonen;
- de contractuele loonkosten;
- de contractuele arbeidsduur.

Met de *indexcijfers van de cao-lonen* wordt de ontwikkeling van de bruto lonen weergegeven waarop werknemers bij een normale arbeidsduur onvoorwaardelijk recht hebben. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt naar cao-lonen inclusief bijzondere beloningen en cao-lonen exclusief bijzondere beloningen, en tussen cao-lonen per uur en cao-lonen per maand. Het cao-loon inclusief bijzondere beloningen omvat de volgende elementen:

- het loon voor normale arbeidstijd;
- alle bindend voorgeschreven, regelmatig betaalde toeslagen;
- alle bindend voorgeschreven bijzondere (niet maandelijks) beloningen, zoals de vakantietoeslag of de eindejaarsuitkering.

Uitgesloten zijn dus toeslagen die in de cao's voorwaardelijk zijn gesteld, zoals een leeftijdstoeslag of een toeslag voor ploegen-dienst, en individuele loonstijgingen.

De bruterings van de overhevelingstoeslag (vanaf januari 2001) is zodanig in de indexcijfers verwerkt, dat de bruterings niet leidt tot loonmutaties, voorzover niet van de wettelijke bruteringsregeling (verhoging van het loon met 1,9 procent met een maximum van 791,85 euro per jaar) is afgeweken.

De *indexcijfers van de contractuele loonkosten* geven de ontwikkeling weer van de loonkosten voor werkgevers. Hiertoe wordt het bovenvermelde cao-loon inclusief bijzondere beloningen uitgebreid met:

- alle wettelijk voorgeschreven sociale lasten (premies voor WAO, WW, wachtgeld en ZFW, uitgezonderd premie ZW) en (t/m 2000) de overhevelingstoeslag,
- alle contractueel aangegane, bindend voorgeschreven sociale lasten (premies voor VUT, (pre)pensioen, bovenwettelijke verzekering voor arbeidsongeschiktheid e.d. en sociale en bedrijfstakingfondsen).

De *indexcijfers van de contractuele arbeidsduur* geven de ontwikkeling weer van de in cao's overeengekomen jaarlijkse arbeidsduur van volwassen voltijdwerknemers. Deze contractuele arbeidsduur is te beschouwen als het maximaal aantal te werken uren per jaar. Dit wordt berekend door de normale arbeidsduur (zoals vermeld in de cao) te verminderen met het aantal officiële feestdagen (vastgesteld op zes dagen per jaar), het aantal onvoorwaardelijke vakantiedagen en eventuele arbeidsduurverkorting. Met voorwaardelijke arbeidsduurverkorting, bijvoorbeeld vanwege leeftijd of ploegendienst, wordt geen rekening gehouden.

Populatie

Het onderzoek omvat cao's van bedrijven en instellingen uit alle bedrijfstakken en grootklassen, behalve:

- particuliere huishoudens met personeel in loondienst (Sbi-code 95);
- ambassades, consulaten en internationale gemeenschapsorganen (Sbi-code 99).

Buiten beschouwing blijft de loon- en arbeidsduurontwikkeling van:

- werknemers die geen voltijd baan hebben;
- werknemers die niet onder een cao vallen.

Per cao gemeten loon- en arbeidsduurontwikkelingen worden samengevoegd en gewogen met behulp van loonsommen waarin ook werknemers die geen voltijd baan hebben én werknemers die niet onder een cao vallen zijn meegenomen. Er wordt dus verondersteld dat de cao-loonmutaties ook betrekking hebben op werknemers die in deeltijd werken of die niet onder de werkingssfeer van een cao vallen. In 1990, het basisjaar van de huidige reeks indexcijfers, hadden twee van de drie werknemers een voltijd baan en viel ongeveer driekwart van alle werknemers onder de werkingssfeer van een cao.

Beschikbare cijfers

De indexcijfers zijn in een aantal varianten beschikbaar:

- cao-lonen per maand inclusief bijzondere beloningen;
- cao-lonen per maand exclusief bijzondere beloningen;
- cao-lonen per uur inclusief bijzondere beloningen;
- contractuele loonkosten per uur inclusief bijzondere beloningen;
- jaarlijkse contractuele arbeidsduur van volwassen voltijdwerknemers.

De indexcijfers van de cao-lonen per maand ontwikkelen zich onafhankelijk van wijzigingen in de arbeidsduur (normale arbeidsduur, verlofdagen en arbeidsduurverkorting). Deze wijzigingen zijn wel van invloed op de indexcijfers van de cao-lonen per uur, de contractuele loonkosten per uur en natuurlijk de jaarlijkse contractuele arbeidsduur.

Een uitsplitsing van de indexcijfers van de cao-lonen is beschikbaar naar categorie werknemers (jeugd en volwassenen), cao-sector (particuliere bedrijven, overheid en gesubsidieerde sector) en economische activiteit (bedrijfssector, bedrijfstak en -klasse). De indexcijfers van de contractuele loonkosten zijn beschikbaar naar economische activiteit en die van de contractuele arbeidsduur naar cao-sector en economische activiteit.

In de indexcijfers zijn regelingen verwerkt die op het moment van samenstellen van de cijfers bekend waren. Daarna kunnen de gegevens nog wijzigen als cao's met terugwerkende kracht worden

afgesloten. De eerst gepubliceerde indexcijfers zijn daarom vaak lager dan de later gepubliceerde voorlopige en definitieve indexcijfers. De gegevens van een kalenderjaar worden definitief vastgesteld, als alle cao's zijn afgesloten, maar uiterlijk in de maand mei van het daarop volgende jaar.

Voor een correct gebruik dienen indexcijfers van eenzelfde status te worden gehanteerd. Dit betekent dus dat eerst gepubliceerde cijfers vergeleken moeten worden met eerst gepubliceerde, voorlopige met voorlopige en definitieve met definitieve cijfers.

Methode

Om een goed beeld van de contractuele loon- en arbeidsduurontwikkeling te krijgen, is het niet nodig alle cao's waar te nemen. Enkele uitzonderingen daargelaten worden alleen cao's waargenomen die voor minstens 500 werknemers gelden én loontabellen bevatten. Van deze cao's worden niet alle loon- en arbeidsduurgegevens verwerkt, maar enkele representatieve meetpunten (zwaartepunten): ruim 8100 voor de reeks 1990=100. De veranderingen per meetpunt worden in een aantal stappen samengevoegd tot te publiceren uitkomsten.

Eenmaal per tien jaar wordt het aantal meetpunten vastgesteld. De keuze van de meetpunten is gebaseerd op de verdeling van de werknemers over de loonschalen in het basisjaar. Informatie over deze verdeling wordt via een eenmalig onderzoek verkregen. Daarbij wordt ook het gewicht (loonsommen) van de meetpunten per cao vastgesteld. Deze gewichten blijven constant totdat het basisjaar wordt aangepast. Door het constant houden van deze gewichten hebben veranderingen in de samenstelling van de werknemerspopulatie per cao (zoals de leeftijdsopbouw) geen invloed op de indexcijfers. De gewichten per bedrijfsklasse en cao-sector worden wel ieder jaar aangepast. Hierdoor zijn verschuivingen in de aantallen werknemers naar bedrijfsklasse en cao-sector wel van invloed op de indexcijfers.

Standaard bedrijfsindeling (SBI 1993)

Voor de indeling van bedrijven naar economische activiteit wordt de Standaard bedrijfsindeling van 1993 (SBI 1993) gebruikt. Dit is een CBS-indeling waarbij de economische activiteit van een bedrijf of instelling gekenmerkt wordt door het voortgebrachte product, de in het productieproces gebruikte grondstoffen en hulpdiensten, en de aard van het productieproces. De SBI heeft een hiërarchische opbouw. Het hoogste niveau is een indeling in vier bedrijfssectoren. Deze bedrijfssectoren zijn onderverdeeld in zestien bedrijfstakken, die op hun beurt weer gesplitst zijn in bedrijfstakken en bedrijfstakgroepen. De cijfercodes die voor de indeling worden gebruikt vormen niet altijd een aaneensluitende reeks. Het ontbreken van bepaalde codes betekent dus niet automatisch dat deze groepen in de statistiek ontbreken. In de tabellen worden de uitkomsten gedetailleerd naar de vier bedrijfssectoren, alle waargenomen bedrijfstakken met uitzondering van de bedrijfstak delfstofwinning, en een selectie van de belangrijkste bedrijfsklassen.

Consumentenprijsindex

(tabel 2.6.1–2.6.2)

De consumentenprijsindex (CPI) meet de gemiddelde prijsverandering van de aankopen die huishoudens doen om in hun levensonderhoud te voorzien. Naast de dagelijkse boodschappen gaat het om zaken als woninghuur, energie en duurzame goederen (auto's e.d.). De CPI houdt ook rekening met de prijs van overheidsdiensten en met consumptiegebonden belastingen, zoals onroerende-zaakbelasting en motorrijtuigenbelasting. Daarentegen blijven verzekerde ziektekosten buiten beschouwing.

De prijzen worden verspreid over het hele land gemeten. Dat gebeurt voor een deel door enquêtrices, die de winkels bezoeken.

Daarnaast vindt er schriftelijke en telefonische enquêtering plaats. In de meeste gevallen wordt de prijs eens per maand waargenomen. Producten die in een maand sterk fluctueren, zoals verse groenten en vers fruit, vereisen een meer frequente meting. Bij andere onderdelen van de CPI, bijvoorbeeld bij woninghuur, kan juist worden volstaan met een lagere frequentie.

Voor drie bevolkingsgroepen wordt maandelijks een consumentenprijsindex berekend:

- alle particuliere huishoudens in Nederland;
- werknemers met een laag inkomen, d.w.z. in het basisjaar 1995 een bruto gezinsinkomen van minder dan 40 477 euro (mediaan van de inkomensverdeling);
- werknemers met een hoog inkomen, d.w.z. in 1995 een bruto gezinsinkomen van meer dan 40 477 euro.

Voor deze groepen wordt bovendien een afgeleide CPI samengesteld. Deze is berekend als de gewone CPI exclusief het effect van tariefsveranderingen van de indirecte belastingen (BTW en accijnzen) en de consumptiegebonden belastingen.

Geharmoniseerde Consumentenprijsindex

Het CBS stelt sinds maart 1997, naast de nationale consumentenprijsindex, ten behoeve van de Europese Unie (EU) ook de geharmoniseerde consumentenprijsindex van Nederland samen. De geharmoniseerde index dient voor vergelijkingen binnen de Europese Unie, maar is minder geschikt om de nationale inflatie weer te geven.

De consumentenprijsindex voor de monetaire unie (EURO-12, CPIMU) geeft de gemiddelde prijsontwikkeling weer in de landen die deelnemen aan de Economische en Monetaire Unie, ofwel de Eurozone. Tot december 2000 waren dat 11 lidstaten. Vanaf januari 2001 heeft de CPIMU betrekking op de Eurozone inclusief het nieuw toegetreden Griekenland.

De EU-15 geeft de gemiddelde prijsontwikkeling weer van de 15 lidstaten van de Europese Unie.

Geharmoniseerde index versus nationale consumentenprijsindex

Het belangrijkste verschil tussen de geharmoniseerde index en de nationale consumentenprijsindex betreft de consumptiepakketten waarop zij betrekking hebben. Wonen in een eigen huis (huurwaarde), consumptiegebonden belastingen (onroerendezaakbelasting, motorrijtuigenbelasting e.d.) en contributies aan sportverenigingen, maatschappelijke organisaties e.d. worden bijvoorbeeld wel meegenomen in de nationale index, maar niet in de geharmoniseerde. Anderzijds is bij de geharmoniseerde index een groter deel van de kosten van de gezondheidszorg inbegrepen dan in de nationale index.

Een ander verschil tussen beide indices is dat in de nationale index de prijsstijgingen van de particuliere consumptie van Nederlanders in het buitenland wordt meegenomen. Daarentegen weegt in de geharmoniseerde index de particuliere consumptie van buitenlanders in Nederland mee.

Wijzigingen in de geharmoniseerde index vanaf januari 2000

Met ingang van januari 2000 is de dekking van de geharmoniseerde index uitgebreid. Daarbij is zowel het inbegrepen pakket goederen en diensten uitgebreid als de bevolking waarop de index betrekking heeft.

De volgende artikelen zijn toegevoegd:

- Afvalstoffenheffing en rioolrecht,
- Een deel van de gezondheidszorg. Inbegrepen waren al een aantal niet onder een verzekering vallende uitgaven. Daaraan zijn toegevoegd medische artikelen en diensten, welke zijn geconsumeerd door particulier verzekerden, ook als deze door de particuliere verzekeraar zijn vergoed. Niet inbegrepen zijn echter ziekenhuisdiensten. Ook is niet inbegrepen de medische

consumptie van personen welke onder de Ziekenfondswet verzekerd zijn, en welke door het ziekenfonds wordt betaald.

- Collegegelden en lesgelden,
 - Eigen bijdragen aan de kinderopvang in crèches en dergelijke,
 - Diensten van de ziektekostenverzekeraars,
 - Schadeverzekeringen, maar geen levensverzekeringen.
- De geharmoniseerde consumentenprijsindex heeft tot december betrekking gehad op de consumptie van Nederlandse ingezetenen binnen Nederland. Uitgesloten was de consumptie van bewoners van institutionele huishoudens. Ook consumptie in het buitenland is in de berekening uitgesloten. De dekking van de geharmoniseerde index is op twee punten uitgebreid:
- De consumptieve uitgaven van niet-ingezetenen, welke binnen Nederland worden gedaan, worden meegenomen. Bijvoorbeeld uitgaven van buitenlandse toeristen in Nederlandse hotels.
 - De consumptieve uitgaven van bewoners van instellingen en tehuizen. Het gaat hierbij niet om de kosten van bijvoorbeeld de zorg die een bejaardentehuis aan de bewoners biedt, maar om de persoonlijke uitgaven voor goederen en diensten die niet door het tehuis worden verstrekt.

Wijzigingen in de geharmoniseerde index vanaf januari 2001

Per januari 2001 wordt de dekking van de geharmoniseerde index weer verder uitgebreid. De volgende artikelen zijn toegevoegd:

- Een deel van de gezondheidszorg, namelijk ziekenhuisdiensten. Een aantal niet onder een verzekering vallende uitgaven in verband met ziekte was al vanaf de start van de geharmoniseerde index daarbij inbegrepen. In januari 2000 zijn daar aan toegevoegd medische artikelen en diensten, welke zijn geconsumeerd door particulier verzekerden, ook als deze door de particuliere verzekeraar worden vergoed. Niet inbegrepen waren echter ziekenhuisdiensten. Deze zijn nu toegevoegd. De medische consumptie van mensen die onder de Ziekenfondswet verzekerd zijn en welke door het ziekenfonds wordt betaald, is niet inbegrepen in de geharmoniseerde index.
- Sociale bescherming. Hieronder worden verstaan allerlei soorten zorg voor ouderen, gehandicapten, kinderen en andere groepen. Meer concreet omvat het de eigen bijdragen die deze groepen betalen voor het verkrijgen van deze zorg, zoals ouderbijdragen voor kinderopvang, eigen bijdragen in de thuiszorg, en ook de eigen bijdragen die worden betaald door bewoners van verzorgingshuizen, verpleeghuizen en andere intramurale zorg.

Consumentenvertrouwen

Consumenten Conjunctuur Onderzoek (CCO), juni 2002

(tabel 2.7.1–2.7.3)

In opdracht van de Europese Commissie houdt het Centraal Bureau voor de Statistiek sinds 1972 regelmatig conjunctuurenquêtes onder consumenten. Hoofddoel van deze enquêtes is het verschaffen van actuele informatie over consumentenvertrouwen en consumentenverwachtingen met betrekking tot de algemene economische ontwikkeling en de financiële situatie van het eigen huishouden. Vanaf april 1986 vinden deze conjunctuurenquêtes maandelijks plaats.

De steekproef in juni 2002 omvatte 1 485 telefoonnummers, waarbij 945 maal respons is verkregen. De totale non-respons bedroeg in juni 36 procent

De indicator van het *consumentenvertrouwen* geeft aan in hoeverre dat consumenten vinden dat het economisch gezien beter of slechter gaat en wordt bepaald op basis van de mening van de consument over het algemene economische klimaat en over de eigen financiële situatie. Maandelijks worden hierover in het CCO

vijf vragen gesteld aan ongeveer duizend personen. Daarnaast bevat het CCO onder andere vragen over de verwachtingen voor de werkloosheid, de inflatie en over het spaargedrag en aankoopplannen van huishoudens.

De ondervraagden kunnen vinden dat het beter gaat (de 'optimisten'), dat het slechter gaat (de 'pessimisten') of dat de situatie gelijk blijft. Als er evenveel optimistische als pessimistische consumenten zijn, heeft het consumentenvertrouwen de waarde nul. Een waarde van tien betekent dat de optimisten een meerderheid van tien procent hebben ten opzichte van de pessimisten.

Twee van de vragen gaan over de economische situatie in het algemeen. Het CBS berekent uit de antwoorden hierop de indicator van het economisch klimaat. De overige drie vragen gaan over de financiële situatie van het eigen huishouden. Daaronder is ook de vraag of de tijd gunstig is voor aankopen van duurzame goederen. De antwoorden op deze drie vragen worden samengevat in de indicator van de koopbereidheid.

Het CBS berekent ook tijdreeksen van het consumentenvertrouwen, economisch klimaat en koopbereidheid na verwijdering van seizoeninvloeden. De berekening van de seizoeninvloeden wordt eenmaal per jaar geactualiseerd. Dat is in januari 2002 gebeurd op basis van de cijfers tot en met december 2001. Daardoor zijn de seizoengecorrigeerde cijfers vanaf 1996 tot en met 2001 bijgesteld, en zijn geringe afwijkingen met eerder gepubliceerde uitkomsten mogelijk.

Economische activiteit

De verzameling van werkzaamheden, gericht op de productie van goederen en diensten. Het gaat hierbij niet alleen om activiteiten van het bedrijfsleven, maar ook om activiteiten van niet op winst gerichte instellingen en de overheid. Zie ook *Standaard bedrijfsindeling*.

Geregistreerde werkloosheid

(tabel 2.3.1–2.3.4)

Het CBS stelt sinds 1988 gegevens samen over de geregistreerde werkloosheid. De toegepaste methode staat beschreven in het artikel 'Hoe telt het CBS het aantal geregistreerde werklozen'. Dit artikel is opgenomen in de CBS-publicatie *Enquête beroepsbevolking 1994*. In dezelfde publicatie is ook het artikel 'Tijdreeksen geregistreerde werkloosheid en beroepsbevolking' opgenomen. Voor de jaren 1970–1994 vindt men hierin tijdreeksen van de werkzame en werkloze beroepsbevolking en van de geregistreerde werkloosheid.

Geregistreerde werklozen zijn mensen die bij 'Centra voor werk en inkomen (CWI)'; staan ingeschreven, direct beschikbaar zijn voor een baan van minstens twaalf uur per week en geen werk hebben of werk van minder dan twaalf uur per week. De cijfers over de geregistreerde werkloosheid zijn gebaseerd op de registratie van de CWI en de Enquête beroepsbevolking (EBB) van het CBS. Voor de EBB wordt jaarlijks één op de honderd inwoners van Nederland geïnterviewd. De geregistreerde werkloosheidscijfers hebben een onnauwkeurigheidsmarge omdat ze gebaseerd zijn op een steekproefonderzoek. Alleen uit grote veranderingen of uit veranderingen die zich gedurende een langere periode aftekenen mogen conclusies worden getrokken over de tendens van de werkloosheid.

Standaard bedrijfsindeling (SBI)

De indeling van bedrijven en instellingen naar hun economische activiteit. De indeling is overeenkomstig de Standaard bedrijfsindeling 1993. De SBI 1993 kent bedrijfstakken, die zijn onderverdeeld in bedrijfsklassen.

Zie ook *economische activiteit*.

Uitkeringen krachtens de Werkloosheidswet (WW)

(tabel 2.8.3)

In tabel 2.8.3 wordt informatie gegeven over het aantal uitkeringen krachtens de Werkloosheidswet. Het betreft de uitkeringen die aan het eind van de desbetreffende maanden niet waren beëindigd, de zogeheten lopende uitkeringen.

Populatie

Afhankelijk van de arbeidsmarktsituatie van een persoon voor de intreding van de volledige of gedeeltelijke werkloosheid kan aanspraak bestaan op meer dan een uitkering. Er is dan sprake van samenloop van uitkeringen. Het gaat hierbij om enkele duizendtallen. Bij een dergelijke samenloop zijn van elke uitkering de gegevens opgenomen. De tabel geeft dus geen informatie over het aantal mensen dat een of meer uitkeringen ontvangt, maar wel over het aantal werkloosheidsuitkeringen en de bijbehorende kenmerken van de uitkering of uitkeringontvanger.

Achtergrondvariabelen

De *leeftijd* in de tabel is de leeftijd aan het eind van het desbetreffende maand.

De *duur van de uitkering* geeft het aantal maanden of het aantal jaren weer dat is verstreken tussen de datum waarop het recht op een uitkering is aangevangen en de laatste dag van de maand.

Uitkeringen krachtens de Arbeidsongeschiktheidsregelingen

(tabel 2.8.4)

In tabel 2.8.4 wordt informatie gegeven over het aantal arbeidsongeschiktheidsuitkeringen krachtens de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering (WAO), de Wet arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen (WAZ) en de Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten (Wajong).

Deze regelingen zijn van kracht sedert de invoering op 1 januari 1998 van de Wet premiedifferentiatie en marktwerking bij arbeidsongeschiktheidsverzekeringen (PEMBA). Met de invoering van de Wet PEMBA is de Algemene Arbeidsongeschiktheidswet (AAW) ingetrokken. Personen die een AAW-uitkering ontvingen, hebben vanaf 1 januari 1998 recht op een uitkering krachtens de WAZ of Wajong. De WAO is van toepassing geworden op het overheidsperoneel. Tot 1998 had het overheidsperoneel recht op een aan de AAW gerelateerde uitkering. Bovendien kon men onder bepaalde voorwaarde aanspraak maken op een bovenwettelijke (aanvullende) uitkering.

Populatie

Afhankelijk van de arbeidsmarktsituatie voor de intreding van de volledige of gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid kan aanspraak bestaan op meer dan een uitkering. Er is dan sprake van samenloop van uitkeringen. Het gaat hierbij om meer dan tienduizend uitkeringen. Bij een dergelijke samenloop zijn van elke uitkering de gegevens opgenomen. De tabellen geven dus geen informatie over het aantal mensen dat een of meer uitkeringen ontvangt, maar wel over het aantal arbeidsongeschiktheidsuitkeringen en de bijbehorende kenmerken van de uitkering of uitkeringontvanger.

Nuluitkeringen

De gepubliceerde aantallen zijn inclusief nuluitkeringen. Nuluitkeringen zijn uitkeringen die niet tot uitbetaling komen door korting op de uitkering, sanctie of schorsing.

Korting op de uitkering leidend tot een nuluitkering wordt veroorzaakt doordat men voldoende inkomsten uit arbeid of een andere sociale zekerheidsuitkering heeft. Een sanctie kan worden opgelegd omdat men niet voldoet aan de voorschriften op grond waarvan voortzetting van de uitkering afhankelijk is. Een dergelijke sanctie wordt opgelegd in het kader van de Wet Boeten, Maatregelen en Terug- en invordering sociale zekerheid (wet BMT). Een uitkering kan worden geschorst op opgeschort als de uitvoeringinstelling sociale zekerheid aanwijzingen heeft dat aan het recht op een uitkering kan worden getwijfeld.

Uitkeringen krachtens de Algemene bijstandswet (ABW)

(tabel 2.8.5)

In tabel 2.8.5 wordt informatie gegeven over het aantal huishoudens met een uitkering krachtens de Algemene bijstandswet (ABW). De uitkomsten over de ABW hebben betrekking op thuiswonenden jonger dan 65 jaar met een periodieke algemene bijstandsuitkering. Dit is een uitkering om in de noodzakelijke kosten van het bestaan te kunnen voorzien. In september 2001 is het aantal bijstandsuitkeringen gedaald tot circa 323 duizend.

De resultaten van de ABW worden samengesteld op basis van waarneming van gegevens bij alle gemeenten. Deze gegevens worden vanaf 1996 maandelijks aan het CBS verstrekt.

De in deze tabellen gepubliceerde cijfers bevatten een correctie voor administratieve vertraging van drie maanden. Dat is nodig omdat uit onderzoek is gebleken dat een aanzienlijk deel van de instroom in de bijstand pas na enige tijd in de bijstandsadministratie wordt opgenomen. Het gevolg is dat pas na enkele maanden met voldoende volledigheid over een bepaalde verslagmaand gepubliceerd kan worden.

Uitkeringen worden toegekend aan huishoudens, waarbij één persoon als aanvrager wordt aangemerkt. Bij (echt)paren is dat in veel gevallen een man. Dit betekent dat de persoonskenmerken zoals in de tabel opgenomen, in de meeste gevallen betrekking hebben op mannelijke aanvragers. Gegevens over de overige leden van het huishouden, meestal dus vrouwen en jongeren (kinderen) komen niet tot uitdrukking in de tabellen.

Vacatures

(tabel 2.2.1–2.2.3)

De tabellen 2.2.1–2.2.3 hebben zowel betrekking op vacatures bij particuliere bedrijven, als bij de overheid. De vacatures van de volgende groepen ontbreken:

- personeel in dienst van huishoudens;
- internationale gemeenschapsorganen;
- beroepsmilitairen;
- WSW-werknemers;
- bedrijven en instellingen die volgens het Algemeen bedrijfsregister van het CBS geen werknemers in dienst hebben.

Onder een vacature wordt verstaan een arbeidsplaats waarvoor, binnen of buiten een onderneming of instelling, personeel wordt gezocht dat onmiddellijk of zo spoedig mogelijk geplaatst kan worden. Tot de vacatures worden ook gerekend:

- vacatures waarvoor zich reeds sollicitanten hebben gemeld (ook wanneer al gesprekken worden gevoerd met deze sollicitanten);
- vacatures waarvoor de sollicitatieprocedure zoveel tijd zal kosten dat de feitelijke indienstreding niet op korte termijn valt te verwachten;

- vacatures waarvoor uitzendkrachten of ander tijdelijk personeel wordt gezocht;
- open plaatsen voor leerlingen en personen in opleiding, mits het daarbij gaat om een arbeidsovereenkomst (dus geen onbetaalde stageplaatsen).

Bij de ontstane en vervulde vacatures worden ook gerekend de vacatures die in het verslagkwartaal zowel ontstaan als inmiddels weer vervuld zijn.

Als bij reorganisaties of afslankingen een open plaats alleen mag worden bezet door medewerkers waarvan de arbeidsplaats verdwijnt, mag de open plaats niet als vacature meegeteld worden.

De detaillering van de uitkomsten naar economische activiteit is gebaseerd op de Standaard bedrijfsindeling 1993 (SBI 1993) van het CBS.

Vakverenigingen

(tabel 2.9)

De gegevens in tabel 2.9 zijn afkomstig van de vakcentrales FNV, CNV en Vakcentrale MHP. Deze gegevens worden éénmaal per kwartaal door het CBS gepubliceerd. Gegevens betreffende de ledentallen van vakverenigingen en overkoepelende organisaties die aangesloten zijn bij één van de drie vakcentrales zijn in Statline te vinden.

Daarnaast beschikt het CBS over gegevens over alle vakverenigingen, met een detaillering naar kenmerken van het ledenbestand, en over de organisatiegraad in Nederland. Deze gegevens zijn gebaseerd op de tweejaarlijkse structurenquête van de Statistiek van de vakbeweging en op gegevens uit de Enquête beroepsbevolking. Over de structurengegevens van het verslagjaar 2001 is een artikel gepubliceerd in de Sociaal-economische maandstatistiek van december 2001.

Gedetailleerde informatie over deze structurengegevens is in Statline te vinden. De gegevens over vakbondsleden afkomstig uit de Enquête beroepsbevolking zijn voor de jaren 1992–1999 gepubliceerd in de Sociaal-economische maandstatistiek van oktober 2000.

Ziekteverzuim

(tabel 2.8.1–2.8.2)

De tabellen 2.8.1 en 2.8.2 hebben betrekking op het ziekteverzuim bij particuliere bedrijven. Het CBS publiceert ook gegevens over het ziekteverzuim bij de overheid in de publicatie 'Ziekteverzuim binnen de overheid'.

Met ingang van het vierde kwartaal van 1995 verricht het CBS ieder kwartaal onderzoek naar het ziekteverzuim bij particuliere bedrijven. Het onderzoek wordt gehouden in de vorm van een enquête bij bijna 17 duizend bedrijven en instellingen. Het kwartaalonderzoek is in de plaats gekomen van de jaaronderzoeken naar ziekteverzuim die het CBS over de jaren 1993 tot en met 1995 heeft gehouden.

Het onderzoek heeft betrekking op alle bedrijven en instellingen in Nederland met uitzondering van:

- overheidsinstellingen;
- personeel in dienst van huishoudens;
- internationale gemeenschapsorganen;
- bedrijven en instellingen die volgens het Algemeen bedrijfsregister van het CBS geen werknemers in dienst hebben.

Op het enquête-formulier worden vier vragen gesteld. Er wordt gevraagd naar de ziekteverzuimpercentages in- en exclusief zwangerschaps- en bevallingsverlof in het kwartaal, naar de volledigheid van de registratie en, vanaf het vierde kwartaal van 1996, de verzekeringsvorm.

Met de vraag naar de volledigheid van de registratie wordt getracht vast te stellen of opgegeven verzuimpercentages berekend zijn op basis van alle verzuimgevallen. Geeft een bedrijf aan dat niet al het verzuim geregistreerd wordt, dan wordt de opgave van dit bedrijf bij het samenstellen van de uitkomsten buiten beschouwing gelaten. Bij de vraag naar de verzekeringsvorm moet worden aangegeven hoe het bedrijf het recht op loondoorbetaling bij ziekte heeft geregeld:

- volledig eigen-risicodrager;
- loondoorbetaling gedeeltelijk herverzekerd (zogenaamde 'stop-lossverzekering');
- loondoorbetaling volledig herverzekerd (eventueel met een eigen risico in wachtdagen/ weken/ maanden).

Het percentage ziekteverzuim is in de toelichting bij het enquête-formulier als volgt omschreven:

'Het ziekteverzuimpercentage is het aantal door ziekte verzuimde dagen, in procenten van het totaal aantal beschikbare dagen van de werknemers in het kwartaal. Niet meegeteld moet worden het verzuim na een jaar ziekte.'

Bedrijven mogen het percentage ziekteverzuim zowel berekenen op basis van kalenderdagen als op basis van werkdagen.

Waarnemingsfouten zijn zo goed mogelijk gecorrigeerd in het controle-correctie proces. Het risico van waarnemingsfouten is het grootst bij bedrijven met 1 tot 10 werknemers. Het effect van waarnemingsfouten op het verzuimpercentage voor het totaal is overigens betrekkelijk gering omdat relatief weinig mensen werkzaam zijn bij deze kleine bedrijven.

Meer informatie over het Kwartaalonderzoek ziekteverzuim is opgenomen in het artikel 'Kwartaalonderzoek ziekteverzuim; methode en eerste uitkomsten'. Dit artikel is verschenen in de Sociaal-economische maandstatistiek van december 1996.

De detaillering van de uitkomsten naar economische activiteit is gebaseerd op de Standaard bedrijfsindeling 1993 van het CBS.

Nu en eerder verschenen

Trefwoord	Bron	Artikel/ tabellen	Uitgave	Pag.
Actieven <i>Zie: inkomen</i>				
Allochtonen <i>Zie: etniciteit</i>				
Arbeidsdeelname				
Banengroei valt terug in het eerste kwartaal	AR	berichten	2002/7	7
Banen van werknemers naar geslacht en bedrijfstak	AR	tabel	2002/7	39
Arbeidsvolume van werknemers naar geslacht en bedrijfstak	AR	tabel	2002/7	40
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2002/2	DIV	artikel	2002/6	12–13
Banenmarkt vlak verder af in vierde kwartaal	AR	berichten	2002/4	7
Arbeidsmarkt	EBB	berichten	2002/3	7
Ruim half miljoen 55-plussers heeft baan	EWL	webmag	2002/3	12
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2002/1	DIV	artikel	2002/3	18–20
Banengroei vlak licht af in derde kwartaal	AR	persbericht	2002/1	8
Werkgelegenheidsgroei in Utrecht blijft achter	EWL	webmag	2002/1	15
De arbeidsmarkt in de vier grote steden	EWL	artikel	2002/1	23–25
Banen en arbeidsvolume	EWL	tabel	2002/1	47
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2001/4	DIV	artikel	2001/12	44–45
Banengroei stabiel in het tweede kwartaal	AR	persbericht	2001/10	19–21
Betaald werk: verschillen tussen mannen en vrouwen kleiner	EBB	artikel	2001/9	29–31
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2001/3	DIV	artikel	2001/9	21–22
Bevolkingsprognose 2000: kunnen in de toekomst meer arbeidsmigranten worden verwacht?		artikel	2001/7	20–24
Werkgelegenheid stijgt minder hard in 2000	EBB	persbericht	2001/3	10–12
Allochtonen op de arbeidsmarkt	EBB	artikel	2000/12	21–24
(Beroeps)bevolking en werkloosheid	EBB	tabellen	2000/12	29–36
Aantal vacatures onverminderd hoog	VAC	persbericht	2000/10	18–20
Werkloze allochtonen op weg naar de arbeidsmarkt	SOZ	artikel	2000/10	21–27
Managers uit de VS en informatici uit India: de nieuwe gastarbeiders	DRV	artikel	2000/11	28–31
<i>Zie ook: beroepsbevolking</i>				
Arbeidsduur				
Banengroei valt terug in het eerste kwartaal	AR	berichten	2002/7	7
Banen van werknemers naar geslacht en bedrijfstak	AR	tabel	2002/7	39
Arbeidsvolume van werknemers naar geslacht en bedrijfstak	AR	tabel	2002/7	40
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2002/2	DIV	artikel	2002/6	12–13
Ruim half miljoen 55-plussers heeft baan	EWL	webmag	2002/3	12
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2002/1	DIV	artikel	2002/3	18–20
Banengroei vlak licht af in derde kwartaal	AR	persbericht	2002/1	8
Werkgelegenheidsgroei in Utrecht blijft achter	EWL	webmag	2002/1	15
De arbeidsmarkt in de vier grote steden	EWL	artikel	2002/1	23–25
Banen en arbeidsvolume	EWL	tabel	2002/1	47
Banen, lonen en arbeidsduur van werknemers, 1999–2000	EWL	artikel	2001/12	30–43
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2001/4	DIV	artikel	2001/12	44–45
Banengroei stabiel in het tweede kwartaal	AR	persbericht	2001/10	19–21
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2001/3	DIV	artikel	2001/9	21–22
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2001/2	AR	artikel	2001/6	21–22
Incidentele loonontwikkeling van werknemers, 1995–1999	EWL	artikel	2001/6	23–29
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2001/1	AR	artikel	2001/3	25–26
Banen, uur-, maand- en jaarlonen werknemers, werknemers met loon rond min. loon, 1998 nader voorlopig en 1999 voorlopig	EWL	tabellen	2000/12	41–94
Loon naar opleidingsniveau en beroep: het Loonstructuuronderzoek 1997	EWL	artikel	2000/4	19–49
Banen, uurloon, jaarloon, minimumloon, 1997, 1998	EWL	tabel	2000/3	44–97
Arbeidsjaren				
Banengroei valt terug in het eerste kwartaal	AR	berichten	2002/7	7
Banen van werknemers naar geslacht en bedrijfstak	AR	tabel	2002/7	39
Arbeidsvolume van werknemers naar geslacht en bedrijfstak	AR	tabel	2002/7	40
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2002/2	DIV	artikel	2002/6	12–13
Ruim half miljoen 55-plussers heeft baan	EWL	webmag	2002/3	12
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2002/1	DIV	artikel	2002/3	18–20
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2001/3	DIV	artikel	2001/9	21–22
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2001/2	AR	artikel	2001/6	21–22
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2001/1	AR	artikel	2001/3	25–26
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2000/4	AR	artikel	2000/12	19–20

Trefwoord	Bron	Artikel/ tabellen	Uitgave	Pag.
Allochtonen op de arbeidsmarkt	EBB	artikel	2000/12	21–24
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2000/3	AR	artikel	2000/9	25–26
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt	AR	artikel	2000/6	19–20
<i>Zie ook: werkgelegenheid</i>				
Arbeidskosten				
Cao-lonen per uur/mnd, contract. loonkosten	CAO	tabel	2002/7	46–47
Loonkosten per arbeidsjaar/loonkosten naar bedrijfstak	AR	tabel	2002/7	48
Loonkosten per fte/beloning werknemer naar bedrijfstak	AR	tabel	2002/4	44
Cao-lonen 2001, de definitieve gegevens	CAO	artikel	2002/4	12–19
Snelle stijging cao-lonen	CAO	webmag	2002/1	12–13
De ontwikkeling van de verdiende lonen in componenten, 1995–1999	EWL	artikel	2001/9	23–28
Incidentele loonontwikkeling van werknemers, 1995–1999	EWL	artikel	2001/6	23–29
Cao-lonen per uur/mnd, loonkosten, def. geg. 2000	CAO	tabel	2001/4	43–45
Arbeidsongeschiktheid				
Arbeidsongeschiktheid groeit in 2001 naar 981 duizend uitkeringen	SZ	webmag	2002/7	16
Uitkeringen WW, AO en Abw	SZ	tabel	2002/6	52–54
Chemische en biologische belasting	EBB	artikel	2002/3	13–17
Bedrijfsongevallen	EBB	artikel	2002/2	15–19
Uitkeringen WAO, Wajong, WAZ	SZ	tabel	2001/11	38–40
Arbeidsongeschiktheid autochtonen en allochtonen	SOZ	persbericht	2000/12	17–18
<i>Zie ook: inkomen</i> <i>sociale zekerheid</i>				
Arbeidsvolumina <i>Zie: arbeidsjaren</i>				
Banen				
Banengroei valt terug in het eerste kwartaal	AR	berichten	2002/7	7
Banen van werknemers naar geslacht en bedrijfstak	AR	tabel	2002/7	39
Arbeidsvolume van werknemers naar geslacht en bedrijfstak	AR	tabel	2002/7	40
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2002/2	DIV	artikel	2002/6	12–13
Banenmarkt vlak verder af in vierde kwartaal	AR	berichten	2002/4	7
Arbeidsmarkt	EBB	berichten	2002/3	7
Ruim half miljoen 55-plussers heeft baan	EWL	webmag.	2002/3	12
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2002/1	DIV	artikel	2002/3	18–20
Banengroei vlak licht af in derde kwartaal	KWL	persbericht	2002/1	8
Werkgelegenheidsgroei in Utrecht blijft achter	EWL	webmag	2002/1	15
De arbeidsmarkt in de vier grote steden	EWL	artikel	2002/1	23–25
Banen, lonen en arbeidsduur van werknemers, 1999–2000	EWL	artikel	2001/12	30–43
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2001/4	DIV	artikel	2001/12	44–45
Banengroei stabiel in het tweede kwartaal	AR	persbericht	2001/10	19–21
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2001/3	DIV	artikel	2001/9	21–22
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2001/2	AR	artikel	2001/6	21–22
Incidentele loonontwikkeling van werknemers, 1995–1999	EWL	artikel	2001/6	23–29
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2001/1	AR	artikel	2001/3	25–26
Banen, uur-, maand- en jaarlonen werknemers, werknemers met loon rond min. loon, 1998 nader voorlopig en 1999 voorlopig	EWL	tabellen	2000/12	41–94
Banen werknemers	EWL	tabellen	2000/11	43–51
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2000/3	AR	artikel	2000/9	25–26
Banen van werknemers naar regeling van de werktijden en overwerk, 31 december 1997	EWL	tabel	2000/5	27
Banen van werknemers: het aandeel van diverse groepen werknemers, 31 december, 1997	EWL	tabel	2000/5	28
Banen van werknemers 31/12/97 en 31/12/98	EWL	tabel	2000/3	32–40
Banen, uurloon, jaarloon, minimumloon, 1997, 1998	EWL	tabel	2000/3	44–97
<i>Zie ook: werkgelegenheid</i> <i>werknemers</i>				
Bedrijfsopleidingen				
Steeds meer bedrijven leiden hun werknemers op	Bopl	artikel	2001/12	21–29
Meer werknemers volgen bedrijfsopleidingen	Bopl	persbericht	2001/6	17–18
Bedrijfstak en -klasse <i>Zie: economische activiteit</i>				

Trefwoord	Bron	Artikel/ tabellen	Uitgave	Pag.
Beroep				
Chemische en biologische belasting	EBB	artikel	2002/3	13– 17
Arbeidspositie en opleidingsniveau van personen met een werkloosheids-uitkering, 1999	EBB	artikel	2002/3	21– 30
Betaald werk: verschillen tussen mannen en vrouwen kleiner	EBB	artikel	2001/9	29– 31
Werkgelegenheid stijgt minder hard in 2000	EBB	persbericht	2001/3	10– 12
Werkbelasting, een top-10 van de zwaarste beroepen	EBB	artikel	2000/9	27– 29
Beroepsbevolking				
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2002/2	DIV	artikel	2002/6	12– 13
Vertekening door non-respons	EBB	artikel	2002/4	20– 25
Bij CWI ingeschrevenen, 16–64 jaar	EBB	tabel	2002/4	41
Arbeidsmarkt	EBB	berichten	2002/3	7
Chemische en biologische belasting	EBB	artikel	2002/3	13– 17
Arbeidspositie en opleidingsniveau van personen met een werkloosheids-uitkering, 1999	EBB	artikel	2002/3	21– 30
Bedrijfsongevallen	EBB	artikel	2002/2	15– 19
Beroepsbevolking, 2000	EBB	artikel	2002/1	16– 18
Banen, lonen en arbeidsduur van werknemers, 1999–2000	EWL	artikel	2001/12	30– 43
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2001/4	DIV	artikel	2001/12	44– 45
Betaald werk: verschillen tussen mannen en vrouwen kleiner	EBB	artikel	2001/9	29– 31
Bij een arbeidsbureau ingeschrevenen	EBB	tabel	2001/8	28
Bevolkingsprognose 2000: kunnen in de toekomst meer arbeidsmigranten worden verwacht?	EBB	artikel	2001/7	20– 24
Werkgelegenheid stijgt minder hard in 2000	EBB	persbericht	2001/3	10– 12
Trends in de beroepsbevolking van de Europese Unie, 1985–2050	Eurostat	artikel	2001/1	15– 19
(Beroeps)bevolking en werkloosheid	EBB	tabellen	2000/12	29– 36
Banen werknemers	EWL	tabellen	2000/11	43– 51
Werkbelasting, een top-10 van de zwaarste beroepen	EBB	artikel	2000/9	27– 29
Nieuwe standaarddefinitie voor allochtonen	EBB	artikel	2000/8	45– 48
Personeel in loondienst met een niet-Nederlandse nationaliteit, 31 maart 1998	SBW	tabel	2000/4	58– 60
Bestedingen				
Aankopen van huishoudens naar distributiekanaal, 1999	BO	tabel	2001/6	71– 72
Bestedingspatronen huishoudens, 1999	BO	tabel	2001/5	42– 44
Aankopen van huishoudens naar distributiekanaal, 1998	BO	tabel	2000/8	82– 83
Aankopen huishoudens, 1997	BO	tabel	2000/6	39– 40
Bestedingspatronen huishoudens, 1998	BO	tabel	2000/6	42
Bestedingen van huishoudens	BO	tabel	2000/6	43– 44
<i>Zie ook: consumptie</i>				
Bevolking				
Vertekening door non-respons	EBB	artikel	2002/4	20– 25
Beroepsbevolking, 2000	EBB	artikel	2002/1	16– 18
Bevolkingsprognose 2000: kunnen in de toekomst meer arbeidsmigranten worden verwacht?		artikel	2001/7	20– 24
Werkgelegenheid stijgt minder hard in 2000	EBB	persbericht	2001/3	10– 12
(Beroeps)bevolking en werkloosheid	EBB	tabellen	2000/12	29– 36
Werkloze allochtonen op weg naar de arbeidsmarkt	SOZ	artikel	2000/10	21– 27
Managers uit de VS en informatici uit India: de nieuwe gastarbeiders	DRV	artikel	2000/11	28– 31
Nieuwe standaarddefinitie voor allochtonen	EBB	artikel	2000/8	45– 48
Bijstand				
Uitkeringen WW, AO en Abw	SZ	tabel	2002/6	52– 54
Daling bijstand en WW neemt af	SZ	berichten	2002/5	7
Beweging in de bijstand vooral bij jongeren	SZ	webmag	2002/5	10
Daling bijstand en WW houdt aan	SZ	berichten	2002/2	9
Personen met een uitkering naar herkomstgroepering, 1999	SZ	artikel	2002/1	26– 34
Uitkeringen WW, AO en Abw medio 2001	SZ	tabel	2002/1	61– 63
Daling bijstand en WW vlak af	SZ	persbericht	2001/11	16– 18
Uitkeringen Abw, loaw en loaz	SZ	tabel	2001/11	35– 36
Niet-westerse allochtonen tweemaal zo vaak een uitkering	SZW	persbericht	2001/9	18– 20
Daling bijstand en WW houdt aan	SZ	persbericht	2001/8	14– 16
Uitkeringen krachtens Abw, loaw en loaz	SZ	tabel	2001/6	58– 59
Minder uitkeringen voor bijstand en WW, meer voor arbeidsongeschiktheid	SZ	persbericht	2001/5	13– 15
Aantal bijstandsvangsters daalt nog steeds	EBB	persbericht	2001/3	7– 9
Huish. met Abw/IOAW/IOAZ-uitkering	SOZ	tabel	2001/3	39– 40
VUT, AOW, Anw, AKW, Abw	SOZ	tabellen	2000/12	99–108
ABW	SOZ	tabel	2000/9	45– 46
Personen met een bijstandsuitkering in 1998	SOZ	artikel	2000/8	17– 44
Personen <65 jaar met bijstands-, ioaw-, ioaz-uitkering	SOZ	tabel	2000/6	31
Thuiswonenden, <65 jr. met bijstands-uitkering	SOZ	tabel	2000/6	32
ABW	SOZ	tabel	2000/3	107

Trefwoord	Bron	Artikel/ tabellen	Uitgave	Pag.
<i>Zie ook: inkomen</i>				
<i>sociale zekerheid</i>				
CAO-lonen				
CAO-lonen per uur/mnd, contract. loonkosten	CAO	tabel	2002/7	46– 47
CAO-lonen 2001, de definitieve gegevens	CAO	artikel	2002/4	12– 19
Spaarloon voor bijna de helft van de werknemers	EWL	webmag	2002/3	10– 11
Incidentele loonontwikkeling in componenten, 1999/2000	EWL	artikel	2002/3	31– 37
Snelle stijging cao-lonen	CAO	webmag	2002/1	12– 13
CAo-lonen per uur/mnd, loonkosten, jaargegevens	CAO	tabel	2001/4	41– 42
CAo-lonen per uur/mnd, loonkosten, def. geg. 2000	CAO	tabel	2001/4	43– 45
Nieuwe afbakening van de cao-sectoren particuliere bedrijven, gesubsidieerde sector en overheid; uitkomsten over werkgelegenheid en loon 1995–1998	CAO	artikel	2000/8	49– 65
Conjunctuuronderzoek				
<i>Zie: consumentenvertrouwen</i>				
Consumentenprijsindex				
Inflatie in mei gedaald tot 3,3 procent	CPI	berichten	2002/7	8
Waarom voelt de inflatie zo hoog?	CPI	webmag	2002/7	13
Consumentenprijsindexcijfers	CPI	tabel	2002/7	49
Inflatie in april gelijk gebleven	CPI	berichten	2002/6	7– 8
Inflatie voelt hoger	CPI	webmag	2002/6	11
Inflatie in maart verder gedaald	CPI	berichten	2002/5	7– 8
Inflatie in februari verder gedaald	CPI	berichten	2002/4	8– 9
Inflatie daalt in januari tot 4,0 procent	CPI	berichten	2002/3	8
Inflatie in 2001 hoogste sinds 1982	CPI	berichten	2002/2	7– 8
Heeft de euro in 2001 invloed op de inflatie?	CPI	webmag	2002/2	10– 11
Europrijkskaartjes in 2001	CPI	webmag	2002/2	12
Beduidend lagere inflatie	CPI	persbericht	2001/12	7– 12
Prijsindexcijfers woningbouw	CPI	tabel	2001/12	73
Inflatie blijft hoog in september	CPI	persbericht	2001/11	7– 12
Inflatie in juli naar 4,6 procent	CPI	persbericht	2001/9	7– 13
Inflatie in juni gedaald	CPI	persbericht	2001/8	7– 13
Inflatie in mei onverminderd hoog	CPI	persbericht	2001/7	7– 13
Inflatie loopt in april verder op	CPI	persbericht	2001/6	7– 13
Inflatie naar 4,6 procent in maart	CPI	persbericht	2001/5	7– 12
Inflatie loopt in februari op naar 4,5 procent	CPI	persbericht	2001/4	7– 12
Inflatie in januari naar 4,2 procent	CPI	persbericht	2001/3	13– 19
Inflatie in 2000 gemiddeld 2,6%	CPI	persbericht	2001/2	10– 15
Inflatie in november iets afgevlakt	CPI	persbericht	2001/1	7– 11
Consumentenvertrouwen				
Consumentenvertrouwen weer gedaald	CCO	berichten	2002/7	8
Consumentenvertrouwen, econ. klimaat	CCO	tabel	2002/7	51
Consumentenvertrouwen verder gedaald	CCO	berichten	2002/6	8
Consumentenvertrouwen lager	CCO	berichten	2002/5	8– 9
Consumentenvertrouwen lager	CCO	berichten	2002/4	9
Consumentenvertrouwen stabiel	CCO	berichten	2002/3	8– 9
Consumentenvertrouwen vrijwel gelijk	CCO	berichten	2002/2	8
Stabilisatie consumentenvertrouwen	CCO	persbericht	2001/12	16– 18
Koopbereidheid bijna terug op niveau vóór aanslagen VS	CCO	persbericht	2001/11	19– 21
Consumentenvertrouwen fors gedaald na aanslagen VS	CCO	persbericht	2001/10	9– 11
Consumentenvertrouwen in augustus vrijwel stabiel	CCO	persbericht	2001/9	16– 17
Consumentenvertrouwen in juli stabiel	CCO	persbericht	2001/8	19– 21
Consumentenvertrouwen neemt verder af	CCO	persbericht	2001/7	18– 19
Vertrouwen consumenten niet verder gedaald	CCO	persbericht	2001/6	19– 20
Consumentenvertrouwen verder gedaald	CCO	persbericht	2001/5	19– 20
Consumentenvertrouwen verder gedaald	CCO	persbericht	2001/4	16– 17
Consumentenvertrouwen neemt verder af	CCO	persbericht	2001/3	23– 24
Consumentenvertrouwen gedaald	CCO	persbericht	2001/2	19– 20
Consumptie				
Bezit van duurzame consumptiegoederen	SEP	tabel	2000/1	37– 41
<i>Zie ook: bestedingen</i>				
Economische activiteit				
Allochtonen op de arbeidsmarkt	EBB	artikel	2000/12	21– 24
Etniciteit				
Niet-westerse allochtonen profiteerden van gunstige arbeidsmarkt	EBB	webmag	2002/7	10
Personen met een uitkering naar herkomstgroepering, 1999	SZ	artikel	2002/1	26– 34
Deelname van allochtonen aan de Wet Inschakeling Werkzoekenden	WIW	artikel	2002/1	35– 39
Niet-westerse allochtonen tweemaal zo vaak een uitkering	SZW	persbericht	2001/9	18– 20
Regionale spreiding van huishoudens met een min. inkomen en van huishoudens met langdurig laag inkomen, 1998	RIO	tabel	2001/6	61– 69
Arbeidsongeschiktheid autochtonen en allochtonen	SOZ	persbericht	2000/12	17– 18
Allochtonen op de arbeidsmarkt	EBB	artikel	2000/12	21– 24

Trefwoord	Bron	Artikel/ tabellen	Uitgave	Pag.
Werkloze allochtonen op weg naar de arbeidsmarkt	SOZ	artikel	2000/10	21– 27
Managers uit de VS en informatici uit India: de nieuwe gastarbeiders	DRV	artikel	2000/11	28– 31
Nieuwe standaarddefinitie voor allochtonen	EBB	artikel	2000/8	45– 48
Personeel in loondienst met een niet-Nederlandse nationaliteit, 31 maart 1998	SBW	tabel	2000/4	58– 60
Gesubsidieerde sector				
Cao-lonen per uur/mnd, contract. loonkosten	CAO	tabel	2002/5	28– 29
Snelle stijging cao-lonen	CAO	webmag	2002/1	12– 13
Cao-lonen per uur/mnd, loonkosten, jaargegevens	CAO	tabel	2001/4	41– 42
Cao-lonen per uur/mnd, loonkosten, def. geg. 2000	CAO	tabel	2001/4	43– 45
Geregistreerde werkloosheid				
Werkloosheid gestegen	GW	bericht	2002/6	7
Werkloosheid eerste kwartaal	GW	bericht	2002/5	7
Geregistreerde werklozen, 3-mnds gem	GW	tabel	2002/5	26
Geregistreerde werklozen, 16–64 jaar	GW	tabel	2002/5	26
Bij CWI ingeschrevenen, 16–64 jaar	EBB	tabel	2002/5	27
Werkloosheid stabiel	GW	bericht	2002/4	7
Geregistreerde werklozen, 3-mnds gem	GW	tabel	2002/4	40
Geregistreerde werklozen, 16–64 jaar	GW	tabel	2002/4	40
Bij CWI ingeschrevenen, 16–64 jaar	EBB	tabel	2002/4	41
Werkloosheid stabiel	GW	bericht	2002/3	7
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2002/1	DIV	artikel	2002/3	18– 20
Arbeidspositie en opleidingsniveau van personen met een werkloosheids-uitkering, 1999	EBB	artikel	2002/3	21– 30
Werkloosheid stabiel op laag niveau	GW	bericht	2002/2	8
Werkloosheid nog steeds stabiel	GW	persbericht	2002/1	9– 10
Geregistreerde werkloosheid, 2000	GW	artikel	2002/1	19– 22
Werkloosheid stabiel	GW	persbericht	2001/12	13– 15
Werkloosheid stabiel	GW	persbericht	2001/11	13– 15
Minder dan 50 duizend langdurig werklozen	GW	persbericht	2001/10	7– 8
Werkloosheid mei–juli	GW	persbericht	2001/9	14– 15
Daling werkloosheid	GW	persbericht	2001/8	17– 18
Geregistreerde werklozen naar landsdeel	GW	tabel	2001/8	29
Verdere daling werkloosheid	GW	persbericht	2001/7	14– 15
Werkloosheid verder gedaald	GW	persbericht	2001/6	14– 16
Werkloosheid gedaald	GW	persbericht	2001/5	16– 18
Geregistreerde werklozen, 16–64 jr landsdeel	GW	tabel	2001/5	27
Werkloosheid stabiel	GW	persbericht	2001/4	13– 15
Werkloosheid stabiel	GW	persbericht	2001/3	20– 22
Werkloosheid stabiel op niveau	GW	persbericht	2001/2	16– 18
Geregistreerde werklozen van 16–64 jaar naar landsdeel en 4 grote gemeenten	GW	tabel	2001/2	27
Werkloosheid daalt niet meer	GW	persbericht	2001/1	12– 14
<i>Zie ook: werkloosheid</i>				
Grensarbeid				
Grensarbeidersverkeer tussen Nederland, België en Duitsland	SGA	tabellen	2002/4	26– 28
Grensarbeidersverkeer tussen Nederland, België en Duitsland	SGA	tabellen	2001/4	27– 32
Grensarbeidersverkeer	SGA	tabel	2000/2	26– 33
Huisvesting				
<i>Zie: woningbehoefte</i>				
Industrie				
<i>Zie: economische activiteit</i>				
Inflatie				
<i>Zie: consumentenprijsindex</i>				
Inkomens				
Minder huishoudens met een laag inkomen	IPO	artikel	2002/7	19
Inkomensdynamiek in de jaren 1995–2000	IPO	artikel	2002/6	14– 18
Aantal tweeverdieners blijft stijgen	IPO	artikel	2002/6	19– 22
Ruime stijging koopkracht werknemers in 2000	RIO	webmag	2002/5	11
Minimuminkomens vooral in grote steden/noorden	RIO	webmag	2002/4	10– 11
werknemers, 1995–1999	EWL	artikel	2001/6	23– 29
Vermogen fors gestegen	IPO	persbericht	2001/12	19– 20
Inkomen rond minimum en modaal, div. kenmerken	IPO	tabel	2001/12	68– 72
Inkomen particuliere huishoudens, div. kenmerken	IPO	tabel	2001/11	48– 52
Inkomen van AOW'ers 1999	IPO	artikel	2001/7	25– 29
Inkomen van AOW'ers, 1999	IPO	tabel	2001/7	55– 60
Incidentele loonontwikkeling van werknemers, 1995–1999	EWL	artikel	2001/6	23– 29
Regionale spreiding van huishoudens met een min. inkomen en van huishoudens met langdurig laag inkomen, 1998	RIO	tabel	2001/6	61– 69
Aantal, gemiddeld inkomen, inkomensverdeling	IPO	tabellen	2001/4	47– 56

Trefwoord	Bron	Artikel/ tabellen	Uitgave	Pag.
Dynamische koopkrachtontwikkeling '89–'99	IPO	tabellen	2001/4	59– 64
Regionale inkomensverdeling van huishoudens, 1998	IPO	tabellen	2000/12	110–117
Statische koopkrachtmeting	IPO	tabel	2000/8	79
Gecumuleerde statische koopkrachtontwikkeling	IPO	tabel	2000/8	80
Inkomens rond minimum en modaal, 1998	IPO	tabel	2000/7	36– 41
Lage inkomens, 1998	IPO	tabel	2000/7	43– 48
Inkomen van AOW'ers, 1998	IPO	tabel	2000/4	74– 77
Particuliere huishoudens naar hoogte inkomen, 1998	IPO	tabel	2000/4	77
Inkomen particuliere huishoudens, 1990–1998	IPO	tabel	2000/4	79
Inkomen een- en tweeverdieners en overige huishoudens, 1998	IPO	tabel	2000/4	80
Inkomen een- en tweeverdieners, 1998	IPO	tabel	2000/4	81– 82
Inkomensverdeling	IPO	tabel	2000/2	43– 53
Dynamische koopkrachtontwikkeling	IPO	tabel	2000/2	56– 61
Koopkracht sterk gestegen	IPO	persbericht	2000/1	7– 8
<i>Zie ook: koopkracht</i>				
Internationaal				
Werkzoekenden zonder baan	Eurostat	tabel	2002/6	43
Geharmoniseerde consumentenprijsindex	Eurostat	tabel	2002/6	48
Trends in de beroepsbevolking van de Europese Unie, 1985–2050	Eurostat	artikel	2001/1	15– 19
Koopkracht				
Vermogen fors gestegen	IPO	persbericht	2001/12	19– 20
Dynamische koopkrachtontwikkeling '89–'99	IPO	tabellen	2001/4	59– 64
Statische koopkrachtmeting	IPO	tabel	2000/8	79
Gecumuleerde statische koopkrachtontwikkeling	IPO	tabel	2000/8	80
Dynamische koopkrachtontwikkeling	IPO	tabel	2000/2	56– 61
<i>Zie ook: inkomen vermogen</i>				
Loonkosten				
<i>Zie: arbeidskosten</i>				
Meewerkende gezinsleden				
<i>Zie: positie in de werkring</i>				
Minimum(loon)				
Minimumloners: vooral vrouwen en jongeren	EWL	webmag	2002/1	14
Banen, lonen en arbeidsduur van werknemers, 1999–2000	EWL	artikel	2001/12	30– 43
Regionale spreiding van huishoudens met een min. inkomen en van huishoudens met langdurig laag inkomen, 1998	RIO	tabel	2001/6	61– 69
Banen, uur-, maand- en jaarlonen werknemers, werknemers met loon rond min. loon, 1998 nader voorlopig en 1999 voorlopig	EWL	tabellen	2000/12	41– 94
Inkomens rond minimum en modaal, 1998	IPO	tabel	2000/7	43– 48
Onderwijs(niveau)				
Arbeidsmarktpositie en opleidingsniveau van personen met een werkloosheids-uitkering, 1999	EBB	artikel	2002/3	21– 30
<i>Zie ook: economische activiteit schoolverlaters</i>				
Ontslag				
Ontslagaanvragen	SOZ	tabel	2000/7	27– 28
Organisatiegraad				
<i>Zie: vakverenigingen</i>				
Overheid				
Cao-lonen per uur/mnd, contract. loonkosten	CAO	tabel	2002/6	44– 45
Cao-lonen 2001, de definitieve gegevens	CAO	artikel	2002/4	12– 19
Snelle stijging cao-lonen	CAO	webmag	2002/1	12– 13
Cao-lonen per uur/mnd, loonkosten, jaargegevens	CAO	tabel	2001/4	41– 42
Cao-lonen per uur/mnd, loonkosten, def. geg. 2000	CAO	tabel	2001/4	43– 45
Pendel				
<i>Zie: woon-werkverkeer</i>				
Pensioen				
Minder VUT-uitkeringen, meer prépensioenen	SZ	artikel	2002/2	22– 24
AOW, Anw	SOZ	tabel	2001/7	51– 53
VUT, AOW, Anw, AKW, Abw	SOZ	tabellen	2000/12	99–108
AOW, Anw, AKW	SOZ	tabellen	2000/11	63– 64
AOW, Anw, AKW	SOZ	tabel	2000/7	32– 33
AOW, Anw, AKW	SOZ	tabel	2000/2	39– 41
<i>Zie ook: inkomen sociale zekerheid</i>				

Trefwoord	Bron	Artikel/ tabellen	Uitgave	Pag.
Prijzen				
<i>Zie: consumentenprijsindex</i>				
Regelingslonen				
Regionaal				
Minimuminkomens vooral in grote steden/noorden	RIO	webmag	2002/4	10– 11
Geregistreerde werklozen, 16–64 jaar	GW	tabel	2002/1	52
Geregistreerde werklozen, 16–64 jaar landsdeel	GW	tabel	2001/5	27
Arbeidsmarkt: verschil tussen Utrecht en Noorden van het land blijft groot	EBB	persbericht	2000/7	15– 16
Schoolverlaters				
AOW, Anw, AKW	SOZ	tabel	2000/2	39– 41
Sociale zekerheid				
Arbeidsongeschiktheid groeit in 2001 naar 981 duizend uitkeringen	SZ	webmag	2002/7	16
Laagste aantal WW-uitkeringen sinds tien jaar	SZ	artikel	2002/7	26
Uitkeringen WW, AO en Abw	SZ	tabel	2002/7	54– 56
Deelname van allochtonen aan de WSW, 1e halfjaar 2001	SZ	tabel	2002/6	23– 27
Daling bijstand en WW neemt af	SZ	berichten	2002/5	7
Beweging in de bijstand vooral bij jongeren	SZ	berichten	2002/5	10
Uitkeringen WW, AO en Abw december 2001	SZ	tabel	2002/4	50– 52
Arbeidspositie en opleidingsniveau van personen met een werkloosheids-uitkering, 1999	EBB	artikel	2002/3	21– 30
Daling bijstand en WW houdt aan	SZ	berichten	2002/2	9
Aantal werkloosheidsuitkeringen in zes jaar ruim gehalveerd	WW	webmag	2002/2	13– 14
Minder VUT-uitkeringen, meer prépensioenen	SZ	artikel	2002/2	22– 24
Personen met een uitkering naar herkomstgroepering, 1999	SZ	artikel	2002/1	26– 34
Uitkeringen WW, AO en Abw medio 2001	SZ	tabel	2002/1	61– 63
Uitkeringen AOW, Anw en AKW	SZ	tabel	2001/12	64– 65
Daling bijstand en WW vlak af	SZ	persbericht	2001/11	16– 18
Uitkeringen Abw, loaw en loaz	SZ	tabel	2001/11	35– 36
Uitkeringen WAO, Wajong, WAZ	SZ	tabel	2001/11	38– 40
Ziekteverzuim	SZ	tabel	2001/11	42– 43
Niet-westerse allochtonen tweemaal zo vaak een uitkering	SZ	persbericht	2001/9	18– 20
Daling bijstand en WW houdt aan	SZ	persbericht	2001/8	14– 16
WW-uitkeringen	SOZ	tabel	2001/7	44– 47
Arbeidsongeschiktheidsuitkeringen, WAO, WAZ, Wajong	SOZ	tabel	2001/7	47– 51
AOW, Anw, AKW	SOZ	tabel	2001/7	51– 54
Arbeidspositie en opleidingsniveau van personen met een arbeidsongeschiktheids-uitkering, 1996–1997	SZ	artikel	2001/6	30– 43
Uitkeringen krachtens Abw, loaw en loaz	SZ	tabel	2001/6	58– 59
Minder uitkeringen voor bijstand en WW, meer voor arbeidsongeschiktheid	SZ	persbericht	2001/5	13– 15
Aantal bijstandsontvangers daalt nog steeds	SOZ	persbericht	2001/3	7– 9
Huishoudens met Abw/IOAW/IOAZ-uitkering	SOZ	tabel	2001/3	39– 40
Arbeidsongeschiktheid autochtonen en allochtonen	SOZ	persbericht	2000/12	17– 18
VUT, AOW, Anw, AKW, Abw	SOZ	tabellen	2000/12	99–108
Aantal vacatures onverminderd hoog	VAC	persbericht	2000/10	18– 20
AOW, Anw, AKW	SOZ	tabellen	2000/11	63– 64
ABW	SOZ	tabel	2000/9	45– 46
Personen met een bijstandsuitkering in 1998	SOZ	artikel	2000/8	17– 44
AOW, Anw, Akw	SOZ	tabel	2000/7	32– 33
Personen <65 jaar met bijstands-, ioaw-, ioaz-uitkering	SOZ	tabel	2000/6	31
Thuiswonenden, <65 jr. met bijstands-uitkering	SOZ	tabel	2000/6	32
Arbeidsongeschiktheidsuitkeringen	SOZ	tabel	2000/6	34
WAO uitkeringen	SOZ	tabel	2000/6	35
WAZ uitkeringen	SOZ	tabel	2000/6	36
Wajong	SOZ	tabel	2000/6	37
Abw	SOZ	tabel	2000/3	107
AOW, Anw, AKW	SOZ	tabel	2000/2	39– 41
<i>Zie ook: arbeidsongeschiktheid bijstand pensioen werkloosheid</i>				
Stakingen				
<i>Zie: werkstakingen</i>				
Standaard bedrijfsindeling				
<i>Zie: economische activiteit</i>				
Uitgaven				
<i>Zie: bestedingen</i>				

Trefwoord	Bron	Artikel/ tabellen	Uitgave	Pag.
Uitkeringen				
<i>Zie: sociale zekerheid</i>				
Vacatures				
Daling vacatures zet door	VAC	artikel	2002/7	24
Vacatures naar econ. activiteit en bedrijfsgrootte	VAC	tabel	2002/7	41
Ontstane en vervulde vacatures	VAC	tabel	2002/7	42– 43
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2002/2	DIV	artikel	2002/6	12– 13
Sterke daling aantal vacatures	VAC	artikel	2002/5	12– 13
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2001/2	DIV	artikel	2002/3	18– 20
Aantal vacatures gedaald	VAC	artikel	2002/2	20– 21
Aantal vacatures stabiel op hoog niveau	VAC	persbericht	2001/10	22– 25
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2001/3	DIV	artikel	2001/9	21– 22
Groei vacatures ten einde	VAC	persbericht	2001/7	16– 17
Vacatures particuliere bedrijven	VAC	tab	2001/7	36– 38
Vacatures overheid en onderwijs	VAC	tab	2001/7	39
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2001/2	AR	artikel	2001/6	21– 22
Groei vacatures zet nog steeds door	VAC	persbericht	2001/4	18– 19
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2001/1	AR	artikel	2001/3	25– 26
Aantal vacatures onveranderd hoog	VAC	persbericht	2001/2	7– 9
Vacatures particuliere bedrijven, ontstane, vervulde. Historische reeks vacatures	VAC	tabel	2001/2	28– 30
Vakverenigingen				
Leden van vakcentrales, 1 januari 2002	VB	tabel	2002/7	57
Ledental vakcentrales stabiel	VB	webmag	2002/6	10
Leden van vakcentrales, 1 januari 2002	VB	tabel	2002/6	55
Minder mannen en jongeren vakbondslid	VB	webmag	2002/1	11
Daling ledental vakbeweging	VB	artikel	2001/12	46– 50
Verbruik				
<i>Zie: bestedingen</i>				
Verdiende lonen				
Loonkosten per fte/beloning werknemer naar bedrijfstak	AR	tabel	2002/4	44
Spaarloon voor bijna de helft van de werknemers	EWL	webmag	2002/3	10– 11
Incidentele loonontwikkeling in componenten, 1999/2000	EWL	artikel	2002/3	31– 37
Minimumloners: vooral vrouwen en jongeren	EWL	webmag	2002/1	14
Werkgelegenheidsgroei in Utrecht blijft achter	EWL	webmag	2002/1	15
De ontwikkeling van de verdiende lonen in componenten, 1995–1999	EWL	artikel	2001/9	23– 28
Banen, uur-, maand- en jaarlonen werknemers, werknemers met loon rond min. loon, 1998 nader voorlopig en 1999 voorlopig	EWL	tabellen	2000/12	41– 94
Uurloon werknemers naar geslacht, december 1998	EWL	tabel	2000/4	29
Loon naar opleidingsniveau en beroep: het Loonstruatuuronderzoek 1997	EWL	artikel	2000/4	19– 49
Banen van werknemers 31/12/97 en 31/12/98	EWL	tabel	2000/3	32– 40
Vermogen				
Hypotheekschuld ruim 40 procent van woningwaarde	VRM	webmag	2002/7	18
Welvaart				
<i>Zie: inkomen koopkracht</i>				
Werkgelegenheid				
Banengroei valt terug in het eerste kwartaal	AR	berichten	2002/7	7
Banen van werknemers naar geslacht en bedrijfstak	AR	tabel	2002/7	39
Arbeidsvolume van werknemers naar geslacht en bedrijfstak	AR	tabel	2002/7	40
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2002/2	DIV	artikel	2002/6	12– 13
Grensarbeidersverkeer tussen Nederland en België of Duitsland	SGA	artikel	2002/4	26– 28
Banenmarkt vlak verder af in vierde kwartaal	EWL	berichten	2002/4	7
Ruim half miljoen 55-plussers heeft baan	EWL	webmag	2002/3	12
Arbeidsmarkt	EBB	berichten	2002/3	7
Banengroei vlak licht af in derde kwartaal	KWL	persbericht	2002/1	8
Minimumloners: vooral vrouwen en jongeren	EWL	webmag	2002/1	14
Werkgelegenheidsgroei in Utrecht blijft achter	EWL	webmag	2002/1	15
Beroepsbevolking, 2000	EBB	artikel	2002/1	16– 18
De arbeidsmarkt in de vier grote steden	EWL	artikel	2002/1	23– 25
Banen, lonen en arbeidsduur van werknemers, 1999–2000	EWL	artikel	2001/12	30– 43
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2001/4	DIV	artikel	2001/12	44– 45
Banengroei stabiel in het tweede kwartaal	AR	persbericht	2001/10	19– 21
Aantal vacatures stabiel op hoog niveau	VAC	persbericht	2001/10	22– 25

Trefwoord	Bron	Artikel/ tabellen	Uitgave	Pag.
De ontwikkeling van de verdiende lonen in componenten, 1995–1999	EWL	artikel	2001/9	23– 28
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2001/3	DIV	artikel	2001/9	21– 22
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2001/2	AR	artikel	2001/6	21– 22
Incidentele loonontwikkeling van werknemers, 1995–1999	EWL	artikel	2001/6	23– 29
Grensarbeidersverkeer tussen Nederland, België en Duitsland	SGA	tabellen	2001/4	27– 32
Werkgelegenheid stijgt minder hard in 2000	EBB	persbericht	2001/3	10– 12
Kwartaaloverzicht arbeidsmarkt 2001/1	EBB	artikel	2001/3	25– 26
Trends in de beroepsbevolking van de Europese Unie, 1985–2050	Eurostat	artikel	2001/1	15– 19
Allochtonen op de arbeidsmarkt (Beroeps)bevolking en werkloosheid	EBB	tabellen	2000/12	21– 24
Banen, uur-, maand- en jaarlonen werknemers, werknemers met loon rond min. loon, 1998 nader voorlopig en 1999 voorlopig	EWL	tabellen	2000/12	41– 94
Banen werknemers	EWL	tabellen	2000/11	43– 51
Banen van werknemers naar regeling van de werktijden en overwerk, 31 december 1997	EWL	tabel	2000/5	27
Banen van werknemers: het aandeel van diverse groepen werknemers, 31 december 1997	EWL	tabel	2000/5	28
Personeel in loondienst met een niet-Nederlandse nationaliteit, 31 maart 1998	SBW	tabel	2000/4	58– 60
1999: werkgelegenheid groeit opnieuw met 200 duizend	EBB	persbericht	2000/3	7– 10
Banen van werknemers 31/12/97 en 31/12/98	EWL	tabel	2000/3	32– 40
<i>Zie ook: arbeidsjaren arbeidsvolumina banen</i>				
Werkloosheid				
Stijgende werkloosheid	GW	berichten	2002/7	7
Werkloosheid daalde snel onder laagopgeleiden	EBB	webmag	2002/7	12
Laagste aantal WW-uitkeringen sinds tien jaar	SZ	artikel	2002/7	26
Geregistreerde werklozen, 3-mnds gem	GW	tabel	2002/7	44
Geregistreerde werklozen, 16–64 jaar	GW	tabel	2002/7	44
Bij CWI ingeschrevenen, 16–64 jaar	EBB	tabel	2002/7	45
Uitkeringen WW, AO en Abw	SZ	tabel	2002/7	54– 56
Werkloosheid gestegen	GW	berichten	2002/6	7
Werkloosheid eerste kwartaal	GW	berichten	2002/5	7
Daling bijstand en WW neemt af	SZ	berichten	2002/5	7
Werkloosheid stabiel	GW	berichten	2002/3	7
Werkloosheid stabiel	GW	berichten	2002/4	7
Werkloosheid stabiel	GW	berichten	2002/3	7
Arbeidspositie en opleidingsniveau van personen met een werkloosheids-uitkering, 1999	EBB	artikel	2002/3	21– 30
Werkloosheid stabiel op laag niveau	GW	berichten	2002/2	8
Daling bijstand en WW houdt aan	SZ	berichten	2002/2	9
Aantal werkloosheidsuitkeringen in zes jaar ruim gehalveerd	WW	webmag	2002/2	13– 14
Werkloosheid nog steeds stabiel	GW	persbericht	2002/1	9– 10
Geregistreerde werkloosheid, 2000	GW	artikel	2002/1	19– 22
Deelname van allochtonen aan de Wet	WIW	artikel	2002/1	35– 39
Inschakeling Werkzoekenden	GW	persbericht	2001/12	13– 15
Werkloosheid stabiel	GW	persbericht	2001/11	13– 15
Werkloosheid stabiel	SZ	persbericht	2001/11	16– 18
Daling bijstand en WW vlak af				
Minder dan 50 duizend langdurig werklozen	GW	persbericht	2001/10	7– 8
Werkloosheid mei–juli	GW	persbericht	2001/9	14– 15
Daling bijstand en WW houdt aan	SZ	persbericht	2001/8	14– 16
Daling werkloosheid	GW	persbericht	2001/8	17– 18
Verdere daling werkloosheid	GW	persbericht	2001/7	14– 15
Werkloosheid verder gedaald	GW	persbericht	2001/6	14– 16
Werkloosheid gedaald	GW	persbericht	2001/5	16– 18
Werkloosheid stabiel	GW	persbericht	2001/4	13– 15
Werkloosheid stabiel	GW	persbericht	2001/3	20– 22
Werkloosheid daalt niet meer	GW	persbericht	2001/1	12– 14

Trefwoord	Bron	Artikel/ tabellen	Uitgave	Pag.
Arbeidsmarkt: verschil tussen Utrecht en Noorden van het land blijft groot	EBB	persbericht	2000/7	15– 16
<i>Zie ook: geregistreerde werkloosheid inkomen sociale zekerheid</i>				
Werkloze beroepsbevolking				
<i>Zie: beroepsbevolking</i>				
Werknemers				
Banen van werknemers naar geslacht en bedrijfsklasse	AR	tabel	2002/7	39
Arbeidsvolume van werknemers naar geslacht en bedrijfstak	AR	tabel	2002/7	40
Banenmarkt vlak verder af in vierde kwartaal	EWL	berichten	2002/4	7
Loonkosten per fte/beloning werknemer naar bedrijfstak	AR	tabel	2002/4	44
Arbeidsmarkt	EBB	berichten	2002/3	7
Ruim half miljoen 55-plussers heeft baan	EWL	webmag	2002/3	12
Banengroei vlak licht af in derde kwartaal	KWL	persbericht	2002/1	8
Banen, lonen en arbeidsduur van werknemers, 1999–2000	EWL	artikel	2001/12	30– 43
De ontwikkeling van de verdiende lonen in componenten, 1995–1999	EWL	artikel	2001/9	23– 28
Incidentele loonontwikkeling van werknemers, 1995–1999	EWL	artikel	2001/6	23– 29
Banen, uur-, maand- en jaarlonen werknemers, werknemers met loon rond min. loon, 1998 nader voorlopig en 1999 voorlopig	EWL	tabellen	2000/12	41– 94
Banen werknemers	EWL	tabellen	2000/11	43– 51
Personeel in loondienst met een niet-Nederlandse nationaliteit, 31 maart 1998	SBW	tabel	2000/4	58– 60
<i>Zie ook: banen</i>				
Werkstakingen				
Vorig jaar 45 duizend verloren arbeidsdagen door werkstakingen	STA	artikel	2002/6	28– 30
Werkstakingen	WS	tabel	2000/6	54– 56
Werkstakingen	WS	tabel	2000/4	70– 71
Werkzame beroepsbevolking				
Banen van werknemers naar geslacht en bedrijfsklasse	AR	tabel	2002/7	39
Arbeidsvolume van werknemers naar geslacht en bedrijfstak	AR	tabel	2002/7	40
Banenmarkt vlak verder af in vierde kwartaal	AR	berichten	2002/4	7
Grensarbeidersverkeer tussen Nederland en België of Duitsland	SGA	artikel	2002/4	26– 28
Arbeidsmarkt	EBB	berichten	2002/3	7
Ruim half miljoen 55-plussers heeft baan	EWL	webmag	2002/3	12
Chemische en biologische belasting	EBB	artikel	2002/3	13– 17
Beroepsbevolking, 2000	EBB	artikel	2002/1	16– 18
Betaald werk: verschillen tussen mannen en vrouwen kleiner	EBB	artikel	2001/9	29– 31
Werkgelegenheid stijgt minder hard in 2000	EBB	persbericht	2001/3	10– 12
(Beroeps)bevolking en werkloosheid	EBB	tabellen	2000/12	29– 36
<i>Zie ook: beroepsbevolking</i>				
Werkzame personen				
<i>Zie: beroepsbevolking werkgelegenheid</i>				
Zelfstandigen				
<i>Zie: inkomen positie in de werkkring</i>				
Ziekteverzuim				
Ziekteverzuim excl./incl. zwangerschapsverlof, 4e kwartaal 2001	ZVZ	tabel	2002/7	52– 53
Ziekteverzuim bedrijfsleven stabiliseert	SZ	webmag	2002/6	9
Chemische en biologische belasting	EBB	artikel	2002/3	13– 17
Ziekteverzuim verder toegenomen	ZVZ	persbericht	2000/6	7– 8

Enkele afzonderlijke publicaties

Arbeid

Enquête beroepsbevolking 1999	€ 13,16
Arbeidsrekeningen 1996–1997	€ 22,69
Nationale rekeningen 2000 (waarin arbeidsrekeningen)	€ 38,57
Arbeidsrekeningen, kern van het statistisch systeem over arbeid	€ 31,76
Tijdreeksen arbeidsrekeningen 1969–1993:	
– 25 jaar banen en arbeidsduur van werknemers	€ 20,42
– Ramingen van het opleidingsniveau, een tussenbestand	€ 15,88
Regionale gegevens over arbeid, onderwijs en sociale zekerheid 1998	€ 15,66
Databank RARBON (arbeid, onderwijs en sociale zekerheid) opgenomen in StatLine (CBS databank)	
los	€ 10,00
abonnement	
10 updates p.j.	€ 80,00
Werken en leren 2000–2001 ¹⁾	€ 20,42
Arbeid en lonen van werknemers 1994	€ 27,00
Beroepsbevolking en werkloosheid per gemeente 1997/1999	€ 11,34
Sociaal-economische Dynamiek 2000	€ 13,39

Inkomen en vermogen

Jaarboek welvaartsverdeling 2000	€ 15,66
Regionale inkomensverdeling 1996, kerncijfers	€ 17,47
Regionale vermogensverdeling 1996, cd-rom	€ 58,99

Onderwijs en sociale zekerheid

Onderwijsrekeningen 1998/99	€ 11,34
Jaarboek onderwijs 2000 ¹⁾	
los	€ 25,41
abonnement	€ 23,14
Bedrijfsopleidingen 1993	€ 20,42
Nascholing in de onderwijssector 1994/95	€ 9,08
Standaard onderwijsindeling, editie 2000/01, cd-rom	€ 22,69

Consumptie en sparen

Woningbehoeftenonderzoek 1999, kernpublicatie	€ 15,88
Budgetonderzoek:	
– Gebruikershandboek 1996	€ 17,92
– Kerncijfers 1999	€ 10,21
Sparen en lenen 2000	€ 20,42

De publicaties van het CBS kunnen besteld worden bij de bestelservice van het CBS te Heerlen, tel. (045) 570 70 70, fax (045) 570 62 68 of e-mail verkoop@cbs.nl, of via de boekhandel.

Alle publicaties zijn ter inzage of kunnen in bruikleen worden verkregen bij de bibliotheek van ons Bureau in beide vestigingen. Tevens is in beide vestigingen een 'boekwinkel' waar alle publicaties tegen contante betaling kunnen worden gekocht.

¹⁾ Te bestellen bij Samsom Klantenservice tel. (0172) 46 66 66, fax (0172) 46 67 69.